

Vuoksen Verkko

Antrean ja Vuoksenrannan pitäjälehti
2015

Marskin Maja

**Marskintie 216
12700 Loppi**

**040 548 0525
040 527 8087**

- ruokailut
- kokoukset
- edustus-
tilaisuudet
- majoitus
- saunat

www.marskinmaja.fi

TUE VUOKSEN VERKKO -LEHDEN ILMESTYMIÄ!

Ilmoitushinnat:

Koko sivu	350 euroa	Ilmoituksiin ei tule
1/2 sivua	230 euroa	alv:ia, joten ne eivät
1/4 sivu	120 euroa	ole alv-
Pienemmät	70 euroa	vähennyskelpoisia.

Jäsenenä Antrea-Seurassa

Liity Antrea-Seuraan ja pysy mukana seuran toiminnassa ja tapahtumissa. Samalla saat myös tämän lehden.

Jäseneksi pääset ilmoittamalla nimesi ja osoitteesi seuran jäsenihteerille Pirjo Tiippanalle, puh. 050-5253891, sähköpostiosoite: pirjo.tiippana@saunalahti.fi. – Maksa jäsenmaksu tilille FI32 8000 1400 517810 ja muista kirjoittaa pankkisiirtoon nimesi ja tarkka osoitteesi. Anna myös netin kautta maksettaessa maksajan tiedot, myös osoitetiedot. Maksun saaja on Antrea-Seura ry.

Jäsenmaksu on nyt 42 euroa, mutta seura toivoo, että tilannetta voidaan jatkossa helpottaa.

Karjalan Liiton osuus sekä tämän lehden kustannukset ovat rasittaneet taloutta niin, että korjausliike oli tehtävä vuosikokouksessa.

Ole hyvä ja ilmoita jäsenihteerille myös mahdollinen sähköpostiosoitteesi (ellet ole sitä jo tehnyt), se keventää postittajien työtä ja seuran taloutta.

Tule mukaan Facebookiin!

Molemmilla pitäjaseuroilla on omat facebook-ryhmät: vuoksenranta-seura ry ja Antrea. Vuoksenrannan ryhmä on perustettu vasta tämän vuoden alussa ja jäseniä on vasta 66. Antrea-ryhmä on jo vanhempi ja kerännyt mukaan 577 jäsentä. Molempiin ryhmiin kaivataan mukaan aktiivisia seurustelijoita, juttujen ja kuvien tallentajia tai muuten vain mukana olevia seurailijoita. Tule mukaan ja kerro kaverillekin! Muista myös www.antrea.fi ja www.vuoksenranta.fi.

Vuoksen Verkko

**Antrea-Seuran jäsenlehti
n:o 48**

**Vuoksenranta-seuran
jäsenlehti n:o 33
ISSN 2343-2128**

Kirjoituksia ja kuvia otetaan kernaasti vastaan lukijoilta.

Syksyn lehteen materiaali
15.10.2016 mennessä.

Päätoimittaja Raakel Henttonen, puh. (03)688 1898, 0400-847023; [raakel.henttonen\(at\)pp.inet.fi](mailto:raakel.henttonen(at)pp.inet.fi), os. Hyvikkäläntie 540, 14240 Janakkala

Antrea: toimituskunta Antrea-Seuran hallitus

Vuoksenranta:

Martti Talja, puh. (03)7826595, os. Keijutie 1 B, 15700 Lahti
Päivi Virolainen, puh. 0400 715 933, Päijätsalontie 91, 19700 Sysmä
[paivi.virolainen\(at\)op.fi](mailto:paivi.virolainen(at)op.fi)

Taitto TMI RH-Teksti, Raakel Henttonen
Painopaikka: Ro-Offset, Turenki

Antrea-Seuran toimintaa 2016

- Helmikuussa** Ystävänäpäivä-illat lauantaina 13.2. alk. klo 15.00. Paikka ilmoitetaan myöhemmin.
- Huhtikuussa** Antreaisten kirkkopyhä Janakkalan kirkossa 17.4.2016 klo 10.00. Ohjelmalliset kirkkokahvit seurakuntatalolla. Saarnan pitää Kirkkonummen srk:n kappalainen Hannu Suni. Juontajana Pertti Ruponen.
- Toukokuussa** Talkoomatka Antreaan ja Vuoksenrantaan 5.-7.5. Ilmoittautumiset viimeistään 28.2. - Katso tarkemmat tiedot lehden sivuilta 41-42.
- Kesäkuussa** Karjalan Liiton Kesäjuhlat Seinäjoella viikkoa ennen juhannusta. Lippujen, kylttien kantajia tarvitaan.
- Heinäkuussa** Antrea-juhlat 17.7. 2016 Janakkalassa.
Mommilanjärven soutelu.
- Lokakuussa** Antrea-Seuran vuosikokous 24.9.2016 Pihvipaikassa Oitissa.
- Marras-joulukuussa** ilmestyy pitäjäseurojen lehti

KIRJOITA PÄIVÄMÄÄRÄT JO ALLAKKAASI !

Vuoksenranta-seuran toimintaa 2016

- * **Talkoomatka** Vuoksenrantaan ja Antreaan 5.-7.5. Samalla käynti Terijoella. Tarkemmat ohjeet s. 41-42.
- * **Kirkkovenejoukkueemme** mukana Sysmän Suvisoudussa 2.7. ja Mommilanjärven soutelussa 16.7.
- * **Kirjamyyntipiste** Sysmän Kirjakyläpäivillä 5.-7.7.
- * Vuosikokous ja Perinnepäivä Sysmässä 2.10.

Tarkempaa tietoa ajankohtaisista asioista jäsenkirjeissä, vuoksenranta-seura.fi -sivuilla ja facebookissa. Tervetuloa mukaan!

SISÄLTÖÄ

YHTEISTYÖSOPIMUS s. 5

PITÄJÄJUHLISTA s. 6-10

VUOSIKOKOUKSET s. 11-14

*KARI – ANTREAN VIIMEINEN
KAPPALAINEN s. 17-18*

KIRJALLISUUTTA s. 21-23

*VUOKSENRANTALAISTEN SIJOIT-
TUMINEN HARTOLAN KUNNALLI-
LISELÄMÄÄN s. 34*

*KUUKAUPPI-RUPOLA, 25
VUOTTA KYLÄTOIMINTAA
s. 38-39*

TALKOOTOIMINTA s. 40-43

URHEILUA s. 50-52

*ANTREA 100 VUOTTA SITTEN
s. 53*

Puheenjohtajilta

Yhteistyö on edelleen voimaa!

”Yhteistyö vie eteenpäin” oli pääkirjoituksen otsikko vuoden 1990 Vuoksenrantalaisessa. Saman lehden Antrealaisessa otsikoitiin ”Sukuseuratko karjalaisuuden pelastajaksi”. 25 vuotta sitten uskottiin karjalaisten kulttuuriharrastusten yhteistyön voimaan niin pitäjaseuroissa kuin yli valtakunnan rajankin tapahtuvassa toiminnassa. Jutussa todettiin luottamuksellisella yhteistyöllä päästävän parhaisiin tuloksiin.

Toisessa jutussa pohdiskeltiin kuolevatko karjalaisseurat seuraavan 10-15 vuoden aikana ellei niille löydy riittävän kiinnostavaa toimintaa. Kirjoittaja mietti, että suvun ja omien juurien etsimisen kautta voisi herätä mielenkiinto myös sitä ympäristöä kohtaan, jossa suku oli jo ehkä vuosisatoja elänyt.

Molemmat kirjoitukset voisivat ihan hyvin olla tämän, vuoden 2015, lehden juttuja, eikä niiden sisältämä ajatus ole yhtään haalistunut neljännevuosisadassa. Tämä nyt käsissäsi oleva yhteinen uudistuva lehemme, monet yhteiset tapahtumat ja yhdessä järjestetyt kotiseutumatkot, ovat hyvä esimerkki antrealaisten ja vuoksenrantalaisten pitkäaikaisesta yhteistyöstä. Samasta maaperästä tähän versovat molempien pitäjaseurojen juuret. Myös sukuseurat elävät ja voivat hyvin. Joitakin karjalaseuroja on lakkautettu, mutta toiminta on siirtynyt sukuseurojen tai pitäjaseurojen puolelle. Sukujen kirjajulkaisuja tulee markkinoille useita vuodessa. Uudet kiinnostavat hankkeet, esim. gps-paikannuksen tarjoamien mahdollisuuksien selvittäminen karttojen apuvälineeksi, on saanut myös nuorempaa polvea kiinnostumaan sukujen entisistä asuinsijoista.

Yhteistyö Kamennogorskin kaupungin ja Viipurin aluehallinnon kanssa on tänä vuonna sinetöity

Reijo Martikainen
puheenjohtaja
Antrea-Seura r.y.

toukokuussa allekirjoitetulla yhteistyö- ja suojelusopimuksella. Myös siltä osin on toteutunut vuoden 1990 lehdessä esitetty toive luottamuksellisesta yhteistyöstä ja sen luomista mahdollisuuksista.

Hyvä lukija, jo 25 vuotta sitten ilmestyneessä lehdessä kehoitettiin siirtämään perinteitä uusille sukupolville. Jäsenlehtien toimituskunnissa on ymmärretty lehemme merkitys perinnetiedon keruussa ja tallennuksessa. Tästä syystä myös Vuoksen Säätiö on tukenut lehti-uudistustamme. Painettu sana ei ainakaan vielä ole väistynyt digitaalisen aineiston tieltä. Olisipa hauska tietää, mitä lukija 25 vuoden kuluttua miettii tästä uudistuneesta lehdestämme ja sen sisältämästä tulevaisuuden historiankirjoituksesta?

Ole hyvä: Vuoksen Verkko – Antrean ja Vuoksenrannan pitäjaseurojen jäsenlehti!

Päivi Virolainen
puheenjohtaja
Vuoksenranta-seura r.y.

Yhteistyösopimus koskien pyhiä paikkoja allekirjoitettiin Viipurissa

Viipurin aluehallinnon tiloissa Viipurissa allekirjoitettiin yhteistyösopimus, jolla taataan siviili- ja sotilashautausmaiden sekä suomalaisten kirkkojen ja niiden sijojen säilyminen. Kamennogorskin kaupunginjohtaja Vasili F. Gusev ja pitäjaseurojen ja säätiöiden edustajat olivat allekirjoittajina.

Antrea-Seuran, Vuoksenranta-seuran, Kirvun Pitäjäseuran, Kirvu-Säätiön ja Vuoksen Säätiön sekä Viipurin raionista Leningradin oblastista olevan Kamennogorskin kaupungin välillä allekirjoitettiin helatorstaina 14.5.2015 yhteistyösopimus. Sopimuksella pyritään edistämään siviili- ja sotilashautojen sekä kirkkorakennusten, kirkonpaikkojen ja hautausmaiden säilyttämistä ja ylläpitoa entisen Antrean (Kamennogorskin kaupunki), Vuoksenrannan ja Kirvun (Svobojdnojen) kylässä. Osapuolet sitoutu-

vat kehittämään pitkäkestoisia syvällisiä yhteyksiä ja kokemustenvaihtoa kulttuurin, sivistyksen, urheilun, matkailun ja kulttuuriperinnön säilyttämisen aloilla.

Sopimuksen allekirjoittivat Venäjän puolelta Kamennogorskin kaupunginjohtaja V. F. Gusev sekä Suomen puolelta Antrea-Seuran puheenjohtaja Reijo Martikainen, Vuoksenranta-Seuran puheenjohtaja Päivi Virolainen, Kirvun Pitäjäseuran puheenjohtaja Helinä Kuisma, Kirvu-Säätiön hallituksen puheenjohtaja Hannu Henttonen ja Vuoksen Säätiön hallituksen puheenjohtaja Martti Talja. Tilaisuudessa oli paikalla myös Vladimir Vasiljevits Venäjän ulkomaankauppakomiteasta. Sopimus on voimassa viisi vuotta.

Samalla matkalla Antrea-seuran talkoomatkalaiset tekivät perinteisen kevät-siivouksen Antrean kirkonmäellä samoin kuin Vuoksenranta-seuran talkoolaiset Vuoksenrannassa Kankaalan ev. lut. kirkolla ja metodistiseurakunnan kirkkomäellä. Vuoksenrannan kirkolla parannettiin lisäksi sankarimuistomerkin ympäristöä asentamalla sinne hienot kiviset kukkaltaat ja kivilaatoitus.

Allekirjoittajina kaupunginjohtaja V.F. Gusev (pöydän päässä) ja suomalaisedustuksen puheenjohtajat, Vuoksenranta-seura Päivi Virolainen, Vuoksen Säätiö Martti Talja, Kirvun Pitäjäseura Helinä Kuisma, Kirvu-Säätiö Hannu Henttonen ja Antrea-Seura Reijo Martikainen.
Kuvat: Juhani Junna.

Antrea-juhlan rakensivat naiset ja muistettiin mummoja

Raakel Henttonen

Tuula Heinäsen ja Katri Vlasovin kuvallinen kerronta omista antrealaisista isoäideistään oli sykähdyttävä ohjelma numero pitäjäjuhlassa.

Karjalainen äiti on tänä vuonna nostettu kunniaan karjalaisissa juhlissa. Evakkoäiti sai viimein patsaankin. Mummot olivat pääosassa Hämeenlinnassa pidetyssä Antrea-juhlassa. Eivät varmaan nuo aikanaan eläneet isoäidit olisi ikinä arvanneet, minkä kunnian heidän jälkipolvensa heille vielä antaisivat.

Heinäkuun kolmantena sunnuntaina antrealaiset kokoontuivat Poltinahon seurakuntakeskukseen, samaan paikkaan missä juhlaa pidettiin viisi vuotta sitten. Paikka on lämminhenkinen ja hyvä, sillä kaikki toiminat ovat tiiviisti viereisissä tiloissa.

Juhlien yhtenä pääjärjestäjänä toiminut toimittaja **Tuula Heinänen** kiteyttikin tervehdyssanoissaan juhlien tarkoituksen toteamalla juhlijoina yhdistävän tarpeen ja tunteen.

- Meillä on yhteinen kiinnostuksen, kaipauksen ja muistojen kohde: rajan taakse jäänyt Antrea, sen ky-

lät, maisemat, ihmiset ja koko elämämuoto. Mukana juhlassa on vielä paljon sieltä lähteneitä ja sitten jälkipolvea, joille Antrea on tullut tutuksi muisteluiden kautta.

- Samaa yhteisöllisyyden tunnetta kokevat monet ei-karjalaisetkin Hämeenlinnan Karjala-Seuran Pirtillä kävijät, väläytti puhuja Hämeenlin-

nan paikallisseuran toimintaa.

Erityisen kiitoksen Tuula Heinänen antoi vanhemmille sukupolville, jotka aikanaan käynnistivät uusilla

Ruokailun jälkeen, ennen pääjuhlan alkua, oli mukava kokoontua juttelemaan Poltinahon seurakuntatalon aulaan.

kotikonnuilla heimojuhlat ja -tapahtumat sekä ovat tallettaneet kotiseudun historiaa myös kirjallisessa muodossa.

Mummot lievittävät elämää

Vaan ne mummot. Tuula Heinänen ja Katri Vlasov olivat tähän juhlaan valmistaneet kuvallisen tarinan isoäideistään. Katrin mummo oli Helena Karjamaa ja Tuulan mummo Edita Kiuru eli ”Ettiita”. Helenalla oli viisi lasta, Ettiitalla jopa 12.

Molempien tarinaa sävytti lämmin suhde isoäidin kanssa. Se suhde oli jopa lämpimämpi kuin omiin vanhempiin. Tarinoissa tuli kauniis-

Hämeenlinnan entinen kirkkoherra, rovasti Kari Koivu esitti yllätysnumerona monta kaunista runoa, muun muassa Aleksis Kiven Sunnuntain.

Riitta Hietasen lausuntarepertuaari kattaa niin uutta kuin vanhaakin runoutta.

ti, mutta kainostelemattomasti esille myös se mitä evakko aika, uusille asuinsijoille muutto, eläminen uusissa olosuhteissa ja sodan jäljet

merkitsivät perheissä. Ankaruutta ja niukkuutta, joka vaikutti pienten tyttöjenkin elämään ja miten juuri mummot sitä lievensivät.

”Sie oot nii nasakka pien tyttö, kyl sie elämässäis selviit”, vakuutti Tuulan mummo ja niin ovat karjalaiset tytöt selvinneet.

Juhlassa kuultiin myös vaikuttavaa lausuntaa, joita esittivät Kari Koivu sekä Riitta Hietanen.

Ensi vuonna Janakkalaan

Lämminhenkinen juhla alkoi messulla ja siihen sekä päiväjuhlaan osallistui kaikkiaan noin 170 henkeä. Juhlan oli rakentanut hyvin pieni naisten joukko: Tuula Heinänen, Katri Vlasov, Helka Koljonen, Anna-Liisa Linnä sekä keittiössä päävastuun kantanut Maija Tomminen. Toki heillä oli apunaan koko joukko muita talkoolaisia. Heille kaikille lämmin kiitos erinomaisesti onnistuneista juhlista.

Karjalaisuuden vaikutuksista riittää aihetta tutkimuksiin

Antrea-juhlaan tullee Titta Pohjantähdelle Vuoksen Säätiö oli keväällä myöntänyt opiskelija-apurahan. Äitinsä Ritva Pohjantähden (s. Ravant-

Vuoksi-mitali Martti Taljalle

Vuonna 2013 jaettiin ensimmäiset Vuoksen Säätiön Vuoksi-mitalit, jotka on suunnitellut hämeenlinnalaisnyntyinen, mutta antrealaisjuurinen kuvanveistäjä Pertti Kukkonen. Viime vuonna mitalia ei myönnetty lainkaan, mutta nyt se annettiin pitkään säätiötä myös johtotehtävissä palvellelle Ierikkalan Martti Taljalle. Hänen sukujuurensa juontavat Mansikkalan kylään. Martti on johtanut myös Karjalan Liiton säätiötoimikuntaa ja hän on vaikuttanut voimallisesti Vuoksen Säätiön talouden nousuun ammattimaisten sijoittajien kautta sekä yhteyksien luontiin nyky-Antreaan eli Kamennogorskiin.

Vuoksen Säätiön hallintoneuvoston puheenjohtaja Harri Hatakka toi esille puheenvuorossaan menneenä keväänä säätiön myöntämät apurahat.

Martti Talja teki pitkän, ansiokkaan työrupeaman Vuoksen Säätiössä, myös sen hallituksen puheenjohtajana. Vaimo Terttu ja tytär Hanna iloitsevat myös Martin saamasta mitalista.

ti) kanssa tullut Titta totesi, että juuri tuo stipendin haku ja sen saaminen sai hänet entistä enemmän kiinnostumaan suvun juurista ja tulemaan juhliin ihan omasta halustaan.

Psykoterapeutiksi valmistunut Titta erikoistuu parhaillaan traumaterapiaan.

- Haastattelin ensin äitiäni karjalaisuudesta ja kiinnostuin yhä enemmän perinteestä ja sen vaikutuksesta lapsuuteen ja perheeseen. Samoin mitä sota vaikutti ja vaikuttaa edelleen. Traumojen kautta käydään läpi muun muassa sitä missä ihminen tuntee olevansa kotonaan. – Siinä riittää tutkimisen aihetta monella alueella tulevaisuudessakin.

Äiti-Ritvakin myönsi, että Karjalasta voi olla sadunhoiteinen kuva. Niihin oman vaikutuksensa antoivat Isä-Erkin runotkin, jotka kaikki kertoivat menetetyistä kotikonnuista.

Titta oli juuri menossa naimisiin ja hän oli tutkaillut vanhoja karjalaisia häätapoja. Siinä Titan häät ainakin tulevat muistuttamaan karjalaisia häitä, että niistä tulevat isot, paljon vieraita, paljon hyvää ruokaa ja varmaan ne myös kestävät pitkään.

Titta Pohjanatähti sai keväällä Vuoksen Säätiön apurahan ja siitä ilahtuneena hän halusi tulla äiti-Ritvan kanssa Antrean pitäjäjuhlaan tutustumaan lisää sukunsa entiseen kotipitäjään

Isän kanssa

Tämän jutun kirjoittaja koki näissä juhlissa yllätyksen. Pääjuhlassa salin seinälle oli heijastettu suuri kuva vuoden 1967 Antrea-juhlista. Alkuaikoina ne pidettiin aina Riihimäessä ulkotiloissa, koska väkeä tuli satamäärin. Oliko paikka silloisen raviradan katsomo?

Tiesin, että ainakin isä-Pietari kävi joka juhlassa. Valokuvassa oli kuitenkin vain osa rinteessä penkeillä istuvasta yleisöstä enkä huomannut yhtään tuttua. Kun olin laulanut kaksi säkeistöä Antrealaisten laulusta ja nostin katseeni, niin sieltähän se isä katsoi suoraan seinältä kohti. Olimme näin molemmat mukana juhlassa. -- Nyt joulukuussa hänen kuolemastaan tulee 25 vuotta.

Sisarukset Ari ja Hilja Heikkilä tulivat juhliin Säskylästä asti. Äitinsä puolelta he ovat Lottasen jälkipolvea.

Kesän 2015 Antrea-juhlien voimantekijät: Katri Vlasov (vas.), Tuula Heinänen, Anna-Liisa Linna, Helka Koljonen ja pääemäntä Maija Tomminen.

Hirrensyöksy näytöslajina Vuoksenrannan pitäjäjuhlissa

Komeaan ilmalentoon lähti hirsi Martti Taljan kourista, mutta Hannu Virolainen pesi koko porukan. – Tunnistaahan mestarin jo ilmeestäkin.

Eija Nurminen

Vuoksenranta-seuran pitäjäjuhlalaa vietettiin heinäkuussa Hartolan Kalholla Krouvin Lavalla. Väkeä olikin kokoontunut puolentoistatuntia viettämään hauskaa juhlapäivää ruokailun ja monipuolisen ohjelman äärelle. Epämuodollinen yhdessäolo ja haastelu kuuluivat Pitäjäjuhlan ohjelmaan karjalanpaistia unohtamatta.

Karjalan Liitto viettää tänä vuonna 75-vuotisjuhlavuotta. Juhlavuoden teemana on karjalainen sanankäyttö. Juhlissa ei ollutkaan varsinaista juhlapuhetta, vaan kuultiin murretarinoita Tatu Vanhasen kokoamasta Muistojen Sirpaleita -kirjasta. Päivi Virolainen, Hannu

Virolainen ja Eija Nurminen lukivat hersyviä tarinoita karjalan murteella. Murteen säilyminen ja säilyttäminen keskusteltiin myös juhlaväkeä.

Vuoksen Säätiön hallintoneuvoston puheenjohtaja Harri Hatakka kertoi tervehdyspuheen-vuorossaan, että myös hän kokee karjalaisuuden ja juurien tuntemisen tärkeäksi ja on itsekin monipuolisesti mukana karjalaisen perinteen säilyttämisessä. Hän on vierailut usein kotiseudulla, eikä niistä matkoista ole jännitystä puuttunut. Hatakka näkee tärkeänä, että lapsetkin tutustuvat isovanhempiensa kotiseutuihin ja käyvät niitä synnyinseutuja katsomassa.

Pitäjäjuhlaan oli järjestetty

kenttäpelejä kävyn- ja tikanheittoineen sekä golfpallonputtaus. Hirrensyöksy perinteisenä karjalaisena lajina esiteltiin näytöstyyliin. Kisaan osallistuneet eivät kaikki saaneet tulosta aikaiseksi, mutta neljä hyväksyttyä suoritusta löytyi. Martti Talja muistutti, että perinteisesti seuran puheenjohtajan on osallistuttava kisaan. Päivi Virolainen antoikin valtakirjan puolisolleen Hannu Virolaiselle, joka pesi koko porukan. Ensi kertaa hirttä sylissään pitänyt Virolainen totesi vaatimattomaan tyyliinsä, että lahjatomat harjoittelee.

Tälläkin kertaa Pitäjäjuhlaväki lähti kotiin hymyssä suin.

Vuoksenranta-seuran julkaisema kirjallisuus kiinnosti juhlaylesioä ja seuran sihteeri Tiina Hölttä ehti tehdä monta kauppaa.

Vuoksen Säätiö palkitsi kannustusstipendillä juhlassa tohtoriksi väitelleen Minna Pekkosen. Tuoretta tohtoria onnittelemassa säätiön johtohenkilöt Martti Talja ja Harri Hatakka sekä Vuoksenranta-seuran puheenjohtaja Päivi Virolainen.

Vuoksenranta-seura ry:n hallitus 2016

Puheenjohtaja **Päivi Virolainen**, Päijätsalontie 91, 19700 Sysmä, puh. 0400715933, paivi.virolainen(at)op.fi, Korpilahti.

Varapuheenjohtaja **Irja Niilahti**, Vuorenkyläntie 462, 19600 Hartola, puh. 0445829123, irja.niilahti(at)phnet.fi Korpilahti.

Sihteeri **Tiina Hölttä**, Syrjälahdentie 53, 19430 Pertunmaa, puh. 0405489000, tiinaholtta(at)gmail.com, Korpilahti

Taloudenhoitaja **Antti Kuisma**, Rantaharju 4 D 53, 02230 Espoo, puh. 0400580840, antti.kuisma(at)ovi.com, Karkeala

Hallituksen muut jäsenet:

Olli Kuisma, Ansiontie 93 as 1, 19600 Hartola. Puh. 044 7169761, olli.kuisma(at)phnet.fi, Sintola

Armi Marklund, Lallukankuja 1 A 7, 00920 Helsinki, puh. 040 7764094, armi.marklund (at)gmail.com, Sintola

Eija Nurminen, Vanhansillantie 250, 19370 Nuoramoinen, puh. 0403569655, nurmineneija(at)gmail.com, Oravankytö

Ossi Paappa, Kaurakedonmäki 15, 31520 Pitkäjärvi, puh. 050 5810099, Korpilahti

Liisa Röksä, Teuvonkuja 2 B 10, 19650 Joutsa, puh. 041 4510729, Härk'korpi

Jouni Serjomaa, Leppäkertuntie 7, 53650 Lappeenranta, puh. 040 3126252, jouni.serjomaa(at)evl.fi, Sintola

Eero Talja, Kauvontie 22, 17320 Asikkala, puh. 0500 352416, eero1945(at)suomi.24.fi, Kaskiselkä

Matti Vanhanen, Suonpäänkuja 6, 01830 Lepsämä, matti.vanhanen(at)eduskunta.fi, Sintola

Vuosikokoukset

Metsästys teemana vuoksenrantaalaisten Perinnepäivässä

Eija Nurminen

Vuoksenranta-seura ry:n perinteistä syksyistä Perinnepäivää vietettiin Paimelassa Vesikansan Nuorisoseuran talolla 11.10.2015. Äskettäin remontoitu talo komealla paikalla mäen päällä ja järven rannalla sai olla myös vuosikokousnäyttämönä.

Vuoksen Säätiön kannustusapurahaa oli vastaanottamassa nuori musiikin monitaituri, Viola Uotila. Hän esiintyi tilaisuuden aluksi instrumentteineen. Herkullisen lihakeittolounaan jälkeen haastelun äänet pöydissä vaan vauhdittuivat. Perinnepäivän luonteeseen onkin kuulunut juuri sukulaisten ja tuttujen tapaaminen ja kuulumisten vaihtaminen. Tällä kertaa teemana oli metsästys. Teemaan sopi hyvin keittolounas, johon serkkuset Martti ja Markku Talja olivat lahjoittaneet syksyllä kaa-detusta hirvestä keittolihaa. Huutokaupassa loput keitot menivät kuin kuumille kiville ja jonoakin pääsi syntymään huutokauppatiskeille. Päivän päätti herkullinen täytekakku kahveineen.

Pitäjäjuhlan vuoden tauko

Vuosikokous hyväksyi toimintakertomuksen ja toimintasuunnitelman. Seuran hallitus jätti kokouksen mietittäväksi Pitäjäjuhlan pitämisen jatkossa joka vuosi tai joka toinen vuosi. Keskustelun jälkeen kokous tuli siihen

Jo ulkomaillakin konsertoinut Viola Uotila ehti Perinnepäivään vastaanottamaan Vuoksen Säätiön hänelle myöntämän kannustusstipendin.

tulokseen, että ensi vuonna ei Pitäjäjuhlaa järjestetä, vaan niissä merkeissä kokoonnutaan seuraavan kerran vuonna 2017. Perinnepäivää vietetään ensi syksynä 2.10.2016 ja paikkakunta on Sysmä.

Kokous sai hyviä uutisia satelliittipaikannuksesta, jota ollaan kehittämässä yhdessä muiden pitäjaseurojen kanssa. Satelliittipaikannusjärjestelmään on tarkoitus kartoittaa alueet Kannaksella ja myös Vuoksen-

Maukkaan riistakeiton jälkeen maistuvat kakkukahvit erinomaisesti tilaisuuteen saapuneelle väelle.

Antrealaisten vuosikokous oli tietoa ja yllätyksiä täynnä

Raakel Henttonen

Viskarit – Kaija ja sukulaismies Reijo – olivat keskeisessä asemassa, kun Antrea-Seuran vuosikokousta pidettiin syyskuun lopulla Pihvipaikassa Hausjärvellä. Riihimäen kirjastotoimenjohtaja Kaija Viskari kertoi kaupungin kirjastossa olevasta erityisestä Antrea-kokoelmasta, joka kotiseutukokoelmaan liittyen on osa Riihimäki-kokoelmaa. Kirjojen lisäksi kokoelmassa on dvd-filmejä sekä mikrofilmejä.

Riihimäen kirjaston uusittujen nettisivujen kautta voi hakeutua Ratamo-kirjastoon, joka on Riihimäen lisäksi muutaman naapurikunnan kanssa yhteinen. Ratamo-sivun kautta pääsee Apila-alue-tietokantaan. Siellä selauksesta voi Antrea-sanalla hakea kaiken sen tiedon ja kirjallisuuden mitä Antrea-kokoelmaan kuuluu. Kokoelmassa on nyt 69 nimekettä ja lisää aineistoa sekä ostetaan että otetaan vastaan lahjoituksena.

Kaija Viskari kertoi, että esimerkiksi Lappeenrannan maakuntakirjastossa on luovutetun Karjalan erikoiskokoelma Carelica, jonka keruu on aloitettu jo 1950-luvulla.

Toinen Carelica-kokoelma on Karjalan Sivistysseuralla Helsingissä. Se on enemmän kohdistunut Vietnan ja Venäjän karjalaisuuden tutki-

rannassa. Moni luovutetulla alueella syntynyt on vienyt perheensä synnyinsijoiilleen. Muistinvarainen liikkuminen on ollut helppoa, mutta ”muistajien” vähetessä heidän jälkeläisensä eivät ilman tarkkoja tietoja enää osaa suunnistaa alueella. Jatkoissa mummolat löytyvät gps-paikannuksen avulla helpommin.

Toimintasuunnitelma noudattelee perinteisiä linjoja. Vuosia Mommilanjärven soutelussa mukana ol-

Hämeenlinnan Karjalaiset pitivät menneenä kesänä onnistuneet Antrea-juhlat, myös taloudellisesti. Niinpä he pystyivät oman seuransa nuorille lahjoittamaan 500 euroa ja toiset 500 euroa järjestäjät antoivat Antrea-Seuralle. Siitä tiedon tuli tuomaan yksi juhlien pääjärjestäjistä Tuula Heinänen. Puheenjohtaja Reijo Martikainen otti tiedon kiitollisena vastaan.

Kaija Viskari kertoi Riihimäen kirjaston kotiseutukokoelman yhteydessä olevasta Antrea-osastosta ja miten tietoa siitä on helposti löydettävissä.

lut kirkkovenemiestistö on kaivannut kisaa edeltävää harjoittelumahdollisuutta. Ensi kesänä siihen saataneen mahdollisuus Sysmän Suvisoudussa 2.7.2016 Sysmän Suopelossa. Kahdena edellisenä vuonna Suvisoudussa on ollut lähtö vain lasikuituveineille, mutta ensi kesän ohjelmaan on suunnitteilla kirkkovenelähtö. Harjoittelumahdollisuutta kaivataankin, sillä viime kesän tappio Antrean Esalle kirvelee vieläkin mielessä.

Yhteistyö Kamennogorskin kaupungin kanssa jatkuu ja seura teki-kin suojelusopimuksen tarkoituksena suojella kirkkojen ja hautausmaiden alueita. Myös Vuoksenrannan kirkkoa remontoidaan edelleen ja talkoomatka tehdään taas ensi vuoden toukokuussa.

Kokouksen alussa vietettiin hiljainen hetki kunniapuheenjohtaja Tatu Vanhasen poismenon johdosta.

miseen. Eli netin kautta voi löytää omiin hakuihinsa ja tutkimuksiinsa nopeasti lisätietoa ja lähteitä.

Kirjastolaitoksen isä tuli Antreasta

Antrealaiset saavat olla ylpeitä koko kirjastotoiminnasta, sillä kuten Kaija Viskari muistutti koko kirjastolaitoksen isänä pidetään Antreassa 1818 syntynyttä Juhon Pynnistä. Nuorena miehenä hän lähti Viipuriin kauppa-apulaiseksi ja sitä tietä edeten oivalsi, miten tärkeä on kansanvalistus Suomen kansalle. Jo 1840-luvulla hän perusti Viipuriin kirjallisuusseuran ja alkoi kerätä varoja kansakoulua varten. Hän perusti kaupunkiin suomalaisen lainakirjaston 1846 ja alkoi itse hoitaa sitä. Se oli ahkerassa käytössä ja vasta 15 vuotta myöhemmin perustettiin varsinainen kaupunginkirjasto. Suotta Juhon Pynnistä ei kutsuta ”Suomen kirjastojen isäksi”.

Tänäkin päivänä kirjastojen merkitys on mahtava.

- Riihimäellä kirjasto palvelee puolta alueen ihmisistä ja silti kaupungin satsaus kirjastoon on vain yksi prosentti. Vielä Kaija Viskari muistutti meneillään olevasta karjalaisten erätarinoiden keruusta.

Antreassa oli radan mitan postipysäkkejä

Toisen mielenkiintoisen esitelmän piti Tampereelta tullut Reijo Viskari.

Hän on 30 vuotta kerännyt postimerkkiä ja kuoria. Aikansa sitä tehtyään hän huomasi, että aihetta on rajattava. Hänelle luontainen rajauskohde oli Karjala, etenkin Antrea. Viskarilla on näyttävä kokoelma Antrea-aiheisia postikortteja ja kattava valikoima myös postileimoja. Vanhin leima on vuodelta 1886, joka osoittaa, että St. Andreae:sta on postia alkanut kulkea toukokuusta 1886 lähtien.

- Postipysäkkejä on ollut pitkin rataa, Viskari huomauttaa. – Valmistuihan Karjalan rata Viipurista Sortavalan kautta Joensuuhun ja haararata Antreasta Imatralle jo ennen 1890-luvun puoliväliä. Niin kävi, että Antreasta kehkeytyi toiseksi vilkkain risteysasema Suomessa.

Keräilijä osaa antaa arvoa postileimojen laadulle ja Antrean postiasemien hoitajat saavat Reijo Viskarilta todella kiitosta: leimat ovat

komeita ja puhtaita. St. Andreae muuttuu Antrean kirkonkylän leimaksi ja maalaiskirjeenkantajillakin olivat omat leimat. Jopa ”Vuoksi” on saanut oman leimansa.

- Suomen itsenäistyttyä eivät kaikki saaneet heti uutta suomalaista leimaa ja niinpä on muutamissa leimoissa huomattavissa miten venäläinen teksti on raaputettu pois, Viskari huomautti huvittuneena.

Kokousväki selasi todella kiinnostuneena upeita kortti- ja leimakansioita.

Viskari ei ole suinkaan ainoa Antrea-aiheisten korttien ja leimojen kerääjä ja niinpä joistakin keruukohteista on maksettu tai ainakin pyydetty koviakin hintoja.

Aivan täydellinen ei ole Viskarin kokoelma, sillä hän toteaa, että Pullilan rivileima puuttuu.

Mahtaisiko kenellä olla?

MARKKU JUSELIUS OY

Metallista melkein mitä vain.

www.mjuseliusoy.com

Vuosikokousväki meni hiljaiseksi, kun uudesta jäsenmaksusta nousi keskustelu. - Eipä siinä ollut paljoa sanomista. Tässä kokouksessa Helena Lajunen (vas.) hoiti sihteerin tehtäviä. -- Oli väkeä paikalla toki enemmän kuin mitä tässä kuvassa näkyy.

Reijo Viskari esitteli vuosikokouksessa osaa komeasta kortti- ja postileimakoelmastaan.

Miten sitten postiasemia ja -pysäkkejä perustettiin Antreaan? Viskari esitteli siitä luettelon:

St. Andreae 1.5.1886, Antrea ja Kavantsaari 1.11.1892, Antrea k.k. ja Vuoksi 1.1.1894, Hannila ja Kollola 1.4.1895, Noskua 1.1.1906, Pullila 1.3.1906 ja Kuorekoski 1.10.1906, Kuparsaari 1.3.1908, iivola 1.12.1910 ja Kalalampi vuotta myöhemmin, Sokkala 1.2.1916, Ylävuoksi 1.3.1925, Antrea (silta) 1.7.1926 ja Rahikkala 1.12.1926. Antrean asema sai postin 1.5.1942.

Netti on siitä mukava, että sieltä voi katsasta näitä leimoja ja merkkejä vaikka otsikon alta ”Luovutettujen alueiden postitoimipaikat ja leimat”.

Seuran talous kuin Suomen valtiolla

Varsinaisen vuosikokouksen aluksi seuran puheenjohtaja Reijo Martikainen kertoi Viipurissa Kamennogorskin kaupunginjohtaja Vasili Gusevin kanssa allekirjoitetusta ystävyys-sopimuksesta, jolla haetaan suojaa kyseisellä hallintoalueella oleville

suomalaisille hautausmaille, muistopuistoille ja kirkkojen paikoille sekä vielä oleville kirkoille. Samalla tataan, että näitä alueita voimme hoitaa jatkossakin.

Vuosikokouksen kaikki pykälät eivät kuitenkaan menneet niin helposti kuin olisi toivonut. Tileihin päästyä kokouksen puheenjohtaja ja samalla seuran tilintarkastaja Markku Talja totesi, että nykyinen taloudenpito johtaa konkurssiin. Antrea-Seuran on ollut vuosia taloudellisesti todella tiukoilla, jopa heikoilla. Suurena ongelmana on ollut samoin heikoissa kantimissa oleva Karjalan Liitto. Se perii seuran jäsenmaksusta 12 euroa. Ja sitten on tämä lehti. – Tähän asti voidaan sanoa, että antrealaiset ovat saaneet lehden lahjaksi. Näin ei voi enää jatkua. Tästä lehdestäkin olisi pitänyt jo vuosia periä vähintään 10 euroa/numero (lehden teko, painatus, postitus). – Tilintarkastajat ovat jo useana vuonna antaneet huomautuksia seuran taloudenhoidosta, mutta tilanne ei ole korjaantunut.

Markku Taljan esityksestä se korjataan nyt kerralla. Jotta talous saataisiin vakaalle pohjalle, uusi jäsenmaksu ensi vuodelle on 42 euroa. Kun talous saadaan tasapainoon, voidaan jäsenmaksuakin varmasti tarkistaa uudelleen.

Seura toivoo nyt ymmärtämystä, talkoita ja yhteishenkeä kaikilta jäseniltään.

mennään
Iloisesti Bussilla

Koulutettu henkilöstö, huollettu kalusto ja korkeatasoinen palvelu - Aina viihtyisä, laadukas ja turvallinen bussimatka.

- Oma huolto- ja korjaamo
- ABS, ASR, turvavyöt, alkolukko
- 15 - 77 -paikkaiset turistibussit

PYYDÄ TARJOUS
Lehdon Liikenne Oy
Hausjärventie 8 - 14200 Turenki
(03) 630 080 - myynti@lehdonliikenne.fi
www.lehdonliikenne.fi

Ovathan osoitetietosi ajan tasalla?

Antrea-Seuran jäsenmäärä on tällä hetkellä 570. Näistä varsinaisia jäseniä 452 (siis sekä seuran että Karjalan Liiton jäseniä), vain seuran jäseniä 39 (aiemmin pelkkä seuran jäsenyys oli mahdollinen), ainaisjäseniä 52 ja opiskelijajäseniä 27. Opiskelijajäsenellä tarkoitetaan henkilöä, joka on saanut Vuoksen Säätiön stipendin. Opiskelija liitetään kahdeksi vuodeksi seuran jäseneksi, jolloin säätiö maksaa toisen vuoden jäsenmaksun ja seura toisen. Tämän jälkeen opiskelijoiden toivotaan jatkavan jäsenyyttä ja hoitavan jäsenmaksunsa itse. Heitä muistutettiin tästä tänä vuonna erikseen omalla kirjeellä. Ongelmana on, että monella on opiskeluvuosien jälkeen osoite vaihtunut.

Jotta jäsenrekisteri saataisiin ajan tasalle, lähetettiin tänä syksynä pitkää aikaa maksukehotus heille, joilta oli jäänyt jäsenmaksu hoitamatta. Maksukuittihan oli kevään jäsenkir-

jeen osana, joten se saattoi vahingossa jäädä huomaamatta. Ainaisjäsenille, joiden toivottiin vapaaehtoisesti hoitavan Karjalan Liiton osuuden, ei kirjettä lähetetty. Kaikkiaan lähti 108 viestiä heille, joiden osoite voitiin varmistaa yleisestä osoiterekisteristä. 72 henkilöä ei osoiterekisteristä löydetty, joten heille ei maksukehotusta mennyt.

Koska jäsenkirje tai lehti tulevat sen verran harvoin, jää jäsenilmoitus helposti muuttuneissa tilanteissa hoitamatta. Jäsensihiteeri Pirjo Tiippana ottaa vastaan niin muutokset kuin kertoo mielellään tarvittaessa lisää mm. jäsenyyteen kuuluvista Karjalan Liiton eduista. Niihin voi tutustua itsekin liiton sivuilla www.karjalanliitto.fi > Jäsenyys. Jäsenyyteen kuuluu Karjala-kortti, jolla saa mm. erilaisia alennuksia.

Karjalan Liiton jäsenenä voi olla pitäjaseuran, sukuseuran tai asuinpaikkakunnalla toimivan Karjala-

seuran jäsen. Liiton jäsenmaksu maksetaan vain yhden seuran kautta. Niinpä Antrea-Seurallakin on 28 jäsentä, jotka maksavat Karjalan Liiton jäsenmaksun jonkin toisen seuran kautta.

Tiedonkulun tehostamiseksi olemme pyytäneet jäseniä ilmoittamaan, jos heillä on sähköpostiosoite. Nyt näitä osoitteita on 142. Lisää saa toimittaa jäsensihiteerille.

Muistutettakoon vielä, että Karjalan Liiton sivuilla on lomake osoitemuutoksia varten. Sen yhteydessä on maininta, että osoitemuutos pitää tehdä myös omaan seuraan. Tämä tulisi muistaa tehdä, koska seuran postituksessa käytetään omaa osoitteistoa.

Jäsensihiteerin yhteystiedot:

Pirjo Tiippana, Hakaniemenranta 26 A 39, 00530 Helsinki, sähköposti pirjo.tiippana@saunalahti.fi, puh. 050 525 3891.

Antrea-Seuran johtokunta ja toimihenkilöt 2016

Puheenjohtaja Reijo Martikainen, Koivikkotie 3 I 80, 00630 Helsinki; puh. 040-5452541, [reijo.martikainen\(at\)mavi.fi](mailto:reijo.martikainen(at)mavi.fi)

Sihiteeri: Maria Hatakka, Paloasemantie 1 B 16, 12240 Hikiä, 0503571748, [maria.t.hatakka\(at\)gmail.com](mailto:maria.t.hatakka(at)gmail.com)

Hallituksen muut jäsenet:

Helena Lajunen, Hormikuja 4, 04200 Kerava, 0400-977966, [helena.lajunen\(at\)valitutpalat.fi](mailto:helena.lajunen(at)valitutpalat.fi)

Antti Partanen, Vapaalantie 90 C, 01650 Vantaa; puh. 0503599456, [a-a.partanen\(at\)pp.inet.fi](mailto:a-a.partanen(at)pp.inet.fi)

Pirjo Riitta Rintanen, Kivelänkatu 1 C 13, 00260 Helsinki,; puh. 0400-825453, [pirjo.riitta.rintanen\(at\)kolumbus.fi](mailto:pirjo.riitta.rintanen(at)kolumbus.fi)

Raakel Henttonen, Hyvikkäläntie 540, 14240 Janakkala; puh. 0400847023, (03)6881898; [raakel.henttonen\(at\)pp.inet.fi](mailto:raakel.henttonen(at)pp.inet.fi)

Pentti Talja, Eprantie 119, 11710 Riihimäki, puh 0505758316; [pentti.talja\(at\)elisanet.fi](mailto:pentti.talja(at)elisanet.fi)

Kaija Viskari, Kaukolankatu 6, 11120 Riihimäki, puh. 050 323 79 76, [kaija.viskari\(at\)riihimaki.fi](mailto:kaija.viskari(at)riihimaki.fi)

Rahastonhoitaja Satu Stirkkinen, Näyttelijäntie 5-7 B 16, 00400 Helsinki; puh. 0408261075;

[satu.stirkkinen\(at\)gmail.com](mailto:satu.stirkkinen(at)gmail.com)

Jäsensihiteeri Pirjo Tiippana, Hakaniemenranta 26 A 39, 00530 Helsinki, 0505253891, [pirjo.tiippana\(at\)saunalahti.fi](mailto:pirjo.tiippana(at)saunalahti.fi)

Nettisivusto Jukka Talja, Eprantie 42, 11710 Riihimäki; puh 0405894559, [jukka.talja\(at\)saunalahti.fi](mailto:jukka.talja(at)saunalahti.fi)

Myyntiasiat Pirjo Tiippana, Hakaniemenranta 26 A 39, 00530 Helsinki, 0505253891, [pirjo.tiippana\(at\)saunalahti.fi](mailto:pirjo.tiippana(at)saunalahti.fi)

Pääemäntä Tuula Haapiainen, (09)784756

Teatterivastaava Raili Kekki puh (09)724 2579, 0504913734

Kuljetusvastaava Anna-Liisa Linna, puh.0405349678

*Kunniapuheenjohtaja Oili Korkeamäki, Vekantie 10 as 7, 17200 Vääksy; puh 0408260671, (03)7665210
[oili.korkeamaki\(at\)kolumbus.fi](mailto:oili.korkeamaki(at)kolumbus.fi)*

Nuori – kiinnostaako perinnetyö?

Antrea-Seuralla yhteistyöhanke Riihimäen museon kanssa

Antrea-Seura on Riihimäen kaupunginmuseon johtavan intendentin Helena Lindsténin kehotuksesta hakenut Museovirastolta avustusta, jota se tarjoaa suomalaisen kulttuuriperinteen tallentamiseen, tutkimiseen ja esille saattamista koskeviin hankkeisiin. Riihimäen museo suunnittelee näyttelyä, jonka aiheena on Evakkomatka Riihimäelle ja asettautuminen paikkakunnalle. Museo ei itse voi tätä apurahaa hakea ja siksi se on tarjonnut yhteistyötä pitäjäseuralle. – Aiheen arvellaan kiinnostavan muitakin kuin karjalaisia.

Omaehtaisesti koen, että myös tämä sodan jälkeen syntynyt sukupolvi voisi kertoa täällä muussa Suomessa kasvaneen evakkolapsen maailmasta. Siinä meillä 60-70-vuotiailla on paljon yhteistä kollegiaalista muistia, joka pian alkaa olla väistyvä muisto sekini.

Museo suunnittelee näyttelyä vuodelle 2017. Sehän on Suomen valtion 100-vuotisjuhlavuosi!

Asia koetaan ajankohtaiseksi parastaikaa liikkuvien pakolaisvirtojen takia, vaikka evakkoutta ja pakolaisuutta ei tule keskenään sotkeakaan.

Apuraha tuli hakea henkilölle, joka alkaa tehdä tätä perinneaineiston keruuta ja aikanaan osallistuisi museon kanssa myös näyttelyn suunnitteluun. Vielä ei ole tiedossa sopivaa henkilöä, mutta se ei ollut este anomuksen jättämiselle.

Helena Lindsténin kehotuksesta apurahaa haettiin työntekijälle kahdeksaksi kuukaudeksi. Riihimäen kaupunginmuseo tarjoaa työpaikan ja yhteistyö sen kanssa on oleellista.

Ratkaisua apurahasta Museovirastolta ei vielä ole saatu.

Raakel Henttonen

Sireenit kukkivat, kun evakkomatkalle lähdettiin, toisen, viimeisen kerran. Nämä sireenit kukkivat yhä Antreassa.

Matkat Karjalaan herättivät kiinnostuksen juuriin

Olen Helena Lajunen, Antrea-Seuran hallituksen noin vuoden vanha jäsen. Juureni ovat Antrean Kuukaupin kylässä, mistä äitini Toini Marjatta Lajunen (o.s. Turunen) päätyi evakkomatkalleen vanhempiensa Oskarin ja Eevan (o.s. Jaakonsaari) kera.

Paljon aikanaan kuulin äidiltäni Karjalasta, evakkomatkoiista ja hellittämättömästä koti-ikävästä. Valitettavasti en osannut silloin kuulemaani oikein jäsentää enkä suoraan sanottuna edes arvostaa. Kiinnostukseni karjalaisuuteen se kuitenkin herätti, mutta vasta keski-ikäisenä. Lähdin ensimmäisen kerran äitini kanssa bussimatkalle Karjalaan Kerttu Pyyhtiän mukana. Oli niin kivaa, että tuli lähdettyä toisenkin kerran, silloin Ruposen Pertin vetämälle matkalle.

Tuolle matkalle mukaan lähtikin jo oma tytär Ines ja veljeni tytär Anu. Söimme mummin eli äitini tekemät runsaat eväät hänen mummolansa rannassa ja äitini kertoi lapsuudes-

ANTREA-SEURAN HALLITUKSEN JÄSENTEN ESITTELY JATKUU...

taan. Kunpa olisin silloin tajunnut kirjoittaa asioita ylös ...

Tätänykyä olen Antrea-Seuran lisäksi mukana asuinpaikkakuntani Keravan Karjalaseurassa. Koen, että olen saanut näiden Karjalaseurojen kautta valtavasti historiatietoa, joka ei koulussa aikanaan tarttunut päähän. Lisäksi olen saanut sellaista ymmärrystä vanhenevia ihmisiä kohtaan, jota ei opeteta ikinä missään opinahjossa. Puhumattakaan verkostosta. Olen äärimmäisen kiitollinen elämälle tästä kokemuksesta ja suosittelem en etenkin nuorille ihmisille rohkeaa loikkaamista turvalliseen, mutta tuiki tuntemattomaan karjalaiseen elämänmenoon.

Kari – Antrean viimeinen kappalainen ja halkinainen hattunsa

Raakel Henttonen

Antrealaisten kirkkopyhistä vastaava Pertti Ruponen on onnistunut joka kerta luomaan niistä erittäin mielenkiintoiset tilaisuudet. Niin oli viime huhtikuussakin. Pertti oli tuolloinkin löytänyt todella hyviä henkilöitä puhumaan niin Vanajan keskiaikaiseen kivikirkkoon kuin seurakuntakotiinkin. Heillä kaikilla oli omat sidoksensa Antreaan.

Vanajan kirkossa pidettiin Tapani Nuutisen säveltämä ja sanoittama ”Karjalaisen kansan messu – Kuulet sie, kuulet sie, Herra”. Se otti mukaansa jokaisen. Saarnan pitäneellä rovasti Jouko Vaherniemellä oli 3. sunnuntaina pääsiäisestä tekstinä ”Jumalan kansan koti-ikävä”. Miten sattuikaan! Vaherniemen seurakunta on Orivesi, mutta juuret hänellä vievät Antreaan Partalan – Viskarin alueelle.

Lapsenlapsen kuvaus Karista

Vanajan seurakuntakoti täyttyi väestä niin äärimmilleen, etteivät kannetut lisätuolitkaan olleet riittä. Varmasti eniten odotettiin lähetyssihteeri Eeva Halosen muistelmia isoisästään Veikko Karista, millainen hän oli pappina ja ihmisenä.

Antrean seurakunta oli voimassa vuoteen 1949 asti. Siksi moni sodan jälkeen, mutta ennen tuota vuotta

Kirkkopyhään yleisöä tuli niin paljon, etteivät seurakuntatalossa varatuolitkaan olleet riittä. Kaikki kuuntelivat hievahtamatta tarinaa Antrean viimeisestä kappalaisesta Veikko Karista. Keskellä istumassa komeasti laulanut Pertti Seuranen.

Karin perhe on pitänyt tallessa isoisän ”viltin”, huopahatun, joka otsikostaan halkesi Simolan pommituksessa. Eeva Halonen toi sen nähtäväksi kirkkopyhään.

syntynyt sai kotiseurakunnakseen aluksi Antrean ennen kuin hänet liitettiin asuinpaikkansa seurakuntaan.

Veikko Kari toimi Antrean kappalaisena vuosina 1935-1949. Hänen aikanaan seurakunnan kirkkoherrana oli ensin pitkään J. Pihlmaa (1932-1943), Bruuno Kunaala (1944-1948) ja viimeisen vuoden vt:nä Viljo-Kustaa Kuuliala.

- En ole geenikarjalainen, kuitenkin Antrea on ollut ai-

na elämässäni. Kesällä 2014 kävin siellä ensimmäistä kertaa, totesi Eeva Halonen, joka on ollut lähetystyössä viimeksi Kroatiassa.

- Veikko Leonard Kari syntyi 1897 Lieksassa, minne hänen isänsä Aukusti Tyrväinen oli tullut puotipalvelijaksi. Avioituessaan hän oli ottanut Kari-nimen. Perheen lapsista Bruno William toimi valokuvaajana New Yorkissa, Taimi Elina opiskeli maataloutta, mutta eteni sitten hammaslääketieteeseen. Hän avioitui professori Juuso Kivimäen kanssa. Veikko valmistui ensin insinööriksi, mutta luki sitten papiksi. Ensimmäinen papin virka hänellä oli Askaisissa, mutta Turun Karjalan kautta hän vasta päätyi Antreaan.

Kari avioitui Hilman kanssa ja perheeseen siunaantui kaikkiaan kahdeksan lasta.

Eeva Halonen näytti kuvien avulla papin perheen elämää Kuomalan pappilassa, kuvia rippikoululaisista, Luther-kurssilta ja evakkoajaltakin.

Veikko Karin erotti jo kaukaa siitä, että hän käytti aina mustaa lierihattua eli lierikkoa. Sodan loppuvaiheissa kesäkuussa 1944 hän vei tyttäriään Kirstiä ja Paulaa Helsinkiin kouluun. Matka keskeytyi Simolan asemalle, jonne kohdistui ankara pommitus. Ja niin kävi, että sirpale halkaisi tuon mustan huopahatun. Tyttäret Kirsti ja Paula olivat kertoneet, miten matkaa jatkettiin Viipuriin, vaikka papalla oli hattu halki. Venäläiset tulivat. Siinä vaiheessa äiti Hilma ja pikkutyöt Lilli ja Taina olivat jääneet Kuomalan pappilaan ja niin perhe joutui hajalle.

Sodan jälkeen Karin perhe päätyi Hämeenlinnaan, Hätilään. Täällä Veikko Kari tutustui esikoislestadiolaisiin. – Tämä on se elämänvaihe, joka kiinteästi on liittynyt isoisästä kertovan Eevan lapsuuteen ja nuoruuteen. Se toi tiettyä ankaruutta perheen elämään, mistä Eeva tyytyy vain toteamaan, että Veikko Kari oli 1800-luvun puolella syntyneenä aikansa lapsi. Rovasti Kari kuoli vuonna 1979 ja hänet on puolisonsa kanssa haudattu Hämeenlinnaan.

Aikanaan Eeva peri papaltaan englanninkielisen Raamatun. Liekö se ollut osasyynä hänen ajautumiseensa lähetystyöhön. Eeva oli jo vuosina 1983-1991 perheineen lähetystyössä Etiopiassa.

Kirkkopyhän muina ohjelmanumeroina kuultiin Pertti Seurasen laulua ja Aini Alhaisen lausuntaa.

Keittiön puolella hääräsivät ja herkulliset kahvit tarjosivat Anna-Liisa Linna ja Leena Eerikäinen.

Ensi keväänä Pertti Ruponen järjestää kirkkopyhän Janakkalaan.

SE TUNNE,
KUN ASIAT
LOKSAHTAVAT
PAIKOILLEEN...

PANKKI- JA
VAKUUTUS-
PALVELUT
YHDESSÄ

op.fi/keskita

OP Janakkala

Pyhäinpäivän kynttilä esivanhemmille

Pirjo Riitta Rintanen kävi Pyhäinpäivän aikaan esivanhempiensa kotiseudulla Antreassa.

Hän muisti heitä ja kaikkia Karjalaan jääneitä esivanhempiamme sytyttäen kynttilän Antrean kirkon muistokivelle.

Vuoksen Säätiön opiskelija- ja kannustusapurahat 2015

Vuoksen Säätiön haltuun uskottua omaisuutta on hallittu taiten ja siitä on käyttötarkoituksensa mukaisesti jaettu opiskelija-apurahoja ensimmäisen kerran vuonna 1952 ja sen jälkeen vuosittain lukuun ottamatta kahta 1990-luvun alun lamavuotta. Yhteensä apurahoja on saanut yli 3000 antrealaista tai vuoksenranta-laista sukujuurta olevaa nuorta, jotka opiskelevat viimeistä vuotta tai ovat valmistuneet.

Opiskelija-apurahojen saajat 2015

Opiskelija-apuraha suuruudeltaan 170 euroa jaettiin 44 opiskelijalle, joista antrealaista sukujuurta oli 31 ja vuoksenranta-laista sukujuurta 13. Apurajan hakijoiden määrä on lähtenyt jälleen nousuun parin vuoden tauon jälkeen. Apurahan saajat kutsuttiin suostumuksesta joko Antrea-Seuran tai Vuoksenranta-seuran jäseniksi. Vuoksen Säätiö maksaa vuoden 2015 jäsenmaksun ja jäsenseura maksaa vuoden 2016 jäsenmaksun. Seurojen lehti lähetetään apurahan saajille mainittuina vuosina.

Antrealaista syntyperää apurahan saajista olivat (kotikylä mainittu sulussa):

Ahonen Patrik (Tauru), Eloranta Sointu (Kekinniemi), Eloranta Visa (Kekinniemi), Eskola Salla (Noskua), Harjula Johanna (Ristola), Heino Hanna (Liikola), Heinonen Jutta (Noskua), Heinonen Tytti (Noskua), Henttonen Tommo (Henttola/Taljalla), Jyrkinen Alina (Hannila), Jyrkinen Anni (Hannila), Karlsson Joe (Henttola), Karlsson Marjut (Henttola), Kukkonen Sanna (Antreala), Lehtonen Joel (Viskari), Lähtenmäki Henri (Tauru), Minkkinen Reetta (Sokkala), Niemi Henri (Liikola), Nieminen Anni (Noskua), Nygård

Maria (Iivola), Partanen Milka (Pullila), Partanen Tatu (Pullila), Partanen Totte (Pullila), Pohjantähti Titta (Kaltovedenmaa), Pullinen Anjuli (Pöystilä), Pullinen Leena (Pöystilä), Rautioaho Anna (Pullila), Selänne Anna (Noskua), Selänne Sanna (Noskua), Tuomi Toni (Henttola) ja Vesa Markus (Liikola).

Vuoksenrantalaisista syntyperää apurahan saajista olivat Halme Markus (Karkiala), Henttonen Laura (Korpilahti), Henttonen Miika (Korpilahti), Härkönen Juha (Virkinniemi), Kemppe Hanna (Karkiala), Lavikainen Jyri (Kaskiselkä), Rautiainen Elina (Kaskiselkä), Sutinen Heli (Oravankytö), Toiviainen Erkka (Virkinniemi), Tonteri Krista (Kirkonkylä), Vanhanen Reetta (Sintola), Varpa Jani (Taljalla) ja Viikilä Heidi (Kaskiselkä).

Kannustusapurahat

Kannustusapurahat, 500 euroa jaettiin vuoksenranta-laista syntyperää oleville FT Minna Pekkosen ja lisäksi opiskelija Viola Uotilalle.

Minna Pekkosen

Minna Pekkosen väitteli 20.11.2013 filosofian tohtoriksi Helsingin yliopiston bio- ja ympäristötieteellisessä tiedekunnassa. Väitös kuului ekologian ja evoluutiobiologian alaan ”Interplay of ecology and evolution under changing environmental conditions – Evolution experiments with heterotrophic bacteria”.

Väitöskirjassa tutkittiin miten eliöt ja niiden ympäristö ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Elinympäristön muutokset, kuten vaihtelu ravinnon saatavuudessa, vaikuttavat eliöyhteisöjen dynamiikkaan. Toisaalta eliöiden toiminta vastaavasti muuttaa ympäristöolo-

suhteita. Nämä kahdensuuntaiset vuorovaikutukset eliöiden ja niiden elinympäristön välillä voivat vaikuttaa siihen millaisia evolutiivisia muutoksia eliöissä tapahtuu.

Pekkosen tutki kokeellisen evoluutiotutkimuksen menetelmillä kuinka ravinnon määrän ajallinen vaihtelu vaikuttaa lajien pitkäaikaisen yhteiselon todennäköisyyteen ja kuinka ravintotilanne yhdessä lajinsisäisen tai lajien välisen kilpailun kanssa vaikuttaa kelpoisuuteen liittyvien ominaisuuksien evoluutioon. Tutkimuseliöinä käytettiin toisenvärisiä bakteereja.

Pekkosen tulokset tukevat näkemystä, jonka mukaan ajallinen vaihtelu ravinnon määrässä voi ylläpitää eliöyhteisön monimuotoisuutta. Tutkija osoittaa kuitenkin, että myös muut tekijät, kuten bakteerien kasvutapa tai elinkierto-ominaisuuksien evoluutio, vaikuttavat yhteisön ekologiseen dynamiikkaan. Keskeisiä havaintoja oli myös, että bakteerit muuttavat elinympäristönsä laatua siten, että lajien välinen vuorovaikutus voi vaihdella kilpailusta yhteistyöhön, mikä myös vaikuttaa lajien todennäköisyyteen elää yhdessä. Pekkosen havaintsi, että ravintotilanteen vaihdeltaessa hitaasti ja kausiluontoisesti, kehittyvät bakteerikantoja, joiden kuolleisuus heikon ravintotilanteen aikana on vähäisempää kuin samojen bakteerien kantamuodoilla.

Väitöskirjan tulokset ovat esimerkki siitä, miten toisiinsa kietoutuneita biologiset vuorovaikutukset ovat. Muutos ympäristössä heijastuu eliöiden toimintaan ja eliöyhteisön toiminta taas vuorostaan muokkaa ympäristöä ja evoluutio muokkaa edelleen tätä vuorovaikutusta.

Minna Pekkosen isän vanhemmat olivat Peltoharjun talosta Vuoksenrannan Korpilahdelta. Isän äidin sukujuuret ovat Antreassa.

Mari Onnela,
palveluasiantuntija,
OP Etelä-Häme

Juho Nieminen,
toimitusjohtaja,
Etelä-Hämeen OPKK

Johanna Nieminen,
vakuutusneuvoja,
OP Etelä-Häme

Luota paikalliseen.

Me rahoitamme, välitämme ja vakuutamme.

Elämäsi eri käänteissä tukeudu luotettavaan kumppaniin. Meiltä saat helposti kaikki pankki-, vakuutus- ja kiinteistönvälityspalvelut saman katon alta.

Soita meille ja varaa aika tapaamiseen puh. 010 254 9001.

www.op.fi/etela-hame

OP Etelä-Häme

Viola Uotila

Toinen kannustusapuraha myönnettiin musiikin monitaituri Viola Uotilalle. Viola tuli lapsena tutuksi laulavana kanteletyttönä radion ja television lastenohjelmista. Erityisen hyvin hänet muistetaan Pikku Kakosen 23-osaisesta Violan laulut -sarjasta sekä Radio Suomen Kimurantti-ohjelmista. Nykyään hänet tunnetaan monipuolisena muusikkona, joka taitaa musiikin eri tyylilajit klassisesta perinteiseen, vanhasta uuteen musiikkiin.

Viola Uotila aloitti kanteleen soiton nelivuotiaana. Viisivuotiaana isänsä Tomi Uotilan opastuksella Viola aloitti sellonsoiton. Hän opiskelee Lahden konservatoriossa ja Sibelius-Akatemiassa.

Nuoresta iästään huolimatta Viola on jo kokenut esiintyjä. Sello-piano-duona yhdessä kaksosveljensä Antonin kanssa hän voitti toukokuussa 2012 Tukholman kansainvälisen kamarimusiikkikilpailun. Hän soittaa selloa myös Trio Serenossa, joka on voittanut kahdesti Savonlinnan valtakunnallisen kamarimusiikkikilpailun

ja saanut mm. Pro Musica -palkinnon ja Melartin-seuran palkinnon.

Sellon lisäksi Viola Uotila soittaa kelttiharppua ja erilaisia kanteleita. Kanteleensoittajana hän on voittanut useita valtakunnallisia ja kansainvälisiä kilpailuja. Kotimaisten musiikkitapahtumien lisäksi myös ulkomaiset festivaalit ovat käyneet tutuiksi. Viimeksi huhtikuussa 2015 Uotila kutsuttiin konsertoimaan Edinburghin kansainväliselle harppufestivaalille.

Viola on tehnyt neljä omaa levyä. Kuusi- ja seitsenvuotiaana hän levytti ensimmäisen levynsä Tulisoroinen, ja toisen levynsä Violan laulut hän levytti ollessaan kahdeksanvuotias. Kolmas levy Sateenkaaren aarteet vie kuulijan mukaansa unen salaperäiseen maailmaan. Osa levyjen musiikista on Violan itsensä tai hänen veljensä Anton Uotilan säveltämää. Neljäs levy ”Vilharmoonikot” on yhteinen levy kaksosveli Antonin kanssa. Levyllä vieraillee myös Eija Ahvo.

Violan sukujuuret ovat Sintolan kylän Niemelän talossa.

Opiskelija-apurahan haku

Opiskelija-apurahaa on mahdollisuus anoa viimeistä vuotta yliopistoissa, korkeakouluissa ja ammatteihin valmistavissa oppilaitoksissa opiskelevien. Edellytyksenä on, että apurahan hakijan vanhemmat/isovanhemmat/edeltävä sukupolvi ovat kotoisin Antrean tai Vuoksenrannan kunnista tai Antrean Sähkön entiseltä toimialueelta.

Hakemukset toimitetaan Säätiön asiamiehelle (Raakel Henttonen, Hyvikkäläntie 540, 14240 Janakkala) hakuvuoden helmikuun loppuun mennessä. Hakemukseen on liitettävä mukaan itse laadittu vapaamuotoinen selvitys edellä mainituista karjalaisista sukujuurista sisältäen isovanhempien/vanhempien nimet, talon ja kotikylän.

Vanhemmat, isovanhemmat ja muut sukulaiset, antakaa tietoa valmistuville nuorille opiskelija-apurahasta ja kannustusapurahaan oikeuteuille, jotta he ajoissa ehtivät tehdä ja lähettää hakemuksensa.

Martti Talja

Karjala-tietokantasäätiön toimintaa hidastaa rahapula

Jo 1980-luvun alkupuolelta asti on rakennettu Karjala-tietokantasäätiötä. Sen taustahahmona oli entinen Mikkelin maakunta-arkistonjohtaja Raimo Viikki, joka esitti Mikkelin kaupungille tutkimukselliseen käyttöön tarkoitetun Karjala-tietokannan rakentamista. Se koostuisi ns. luovutetun Karjalan kirkonkirjojen henkilötiedoista.

Mikkeli perusti vuonna 1985 ideaa kehittämään erityisen Karjala-tietokantatoimikunnan. Sen työn tuloksena 1988 käynnistettiin vajaan kahden vuoden mittainen koeprojekti, jonka aikana tallennettiin pienen Lavansaaren seurakunnan kaikki asiaankuuluvat tiedot. Onnistuneen kokeilun jälkeen pysyvämmäksi organisaatioksi perustettiin Karjala-tietokantasäätiö maaliskuussa 1990.

Säätiön säännöissä toiminnan tarkoituksiksi määriteltiin ”Neuvostoliitolle luovutetun Karjalan väestöä koskevan väestötietomateriaalin saaminen tutkimusta palvelevaan käyttöön sekä Karjalan väestöä koskevan tutkimuksen edistäminen.” Hankkeen toteuttamiseksi säätiö ylläpitää Mikkelin kaupungissa atk-pohjaisista väestötieteellistä tietokantaa, joka luodaan kirkonkirjamateriaalista ja jota käytetään ”tieteelliseen tutkimukseen sekä muuhun siihen verrattavaan tarkoitukseen”.

Säätiön hallituksessa on edustus mm. Mikkelin kaupungilla, Karjalan Liitolla, Itä-Suomen yliopistolla, Kirkkohallituksella, Mikkelin maakunta-arkistolla sekä Suomen sukututkimusseuralla.

Toiminta

Säätiön työstä valtaosan ottaa kirkonkirjatietojen tallentaminen. Tallentamiseen on käytetty mm. työttömiä. Heinäkuuhun 2013 asti toteutetun Etätyöprojektin aikana tallennettiin

85-90 prosenttia luovutetun alueen kirkonkirjoista. Tallentajia palkattiin vuosittain vähintään 30 eli toimintansa aikana hanke työllisti noin 500 pitkäaikaistyötöntä.

Toinen työn päälinja on ollut Karjala-tietokannan ylläpito ja kehittäminen loppukäyttäjien varten. Niinpä kymmenkunta vuotta on ollut käytössä ns. suurelle yleisölle sopiva käyttöliittymä Katiha, josta nykyisin on käytössä myös nettiversio, netti-Katiha. Se on varsinaista Katihaa suppeampi, koska julkisuuslainsäädännön vuoksi 100 vuotta nuorempia henkilötietoja ei saa julkaista.

Rahapulasta kärsivällä hankkeella on Facebook-sivuilla ollut rahankeruuvetoomus, mikä on tuottanut omatoimisia yhteydenottoja karjalaisissa pitäjäsäätiöissä. Ne ovat koskeneet lähinnä mahdollisuutta saada myönnetyllä apurahalla tallennetuksi oman pitäjän tiedot loppuun palkkaamalla kokeneita tallentajia, joilla on mahdollisuus osapalkkatukeen.

Karjala-tietokannan merkitys

Kansallisesti säätiön aikaansaama Karjala-tietokanta on ainutlaatuinen tutkimusrekisteri. Henkilötietueilla mitaten se on laaja ja tarjoaa monenlaiselle tutkimukselle mahdollisuuksia. Sen avulla voi laatia suppean sukuselvityksen, mutta tietokanta auttaa ja nopeuttaa myös laajoja poikkitieteellisiä tutkimuksia. Tämä tosin edellyttää, että tietokannan kysely- ja tilasto-ominaisuuksia kehitetään lisää, ja että samaa henkilöä koskevia merkintöjä linkitetään toisiinsa.

Kansainvälisestikin Karjala-tietokanta on herättänyt huomiota siellä, missä sitä on voitu esitellä.

Jotta tietokanta voisi merkitykseltään kasvaa ansaitsemiinsa mittoihin, tarvitaan tehokasta markkinointityötä. Tämän edistämi-

seksi Karjala-tietokannan kotisivut on käännetty ruotsiksi ja englanniksi. Katiha-henkilöhaun käyttöliittymä on myös englanniksi osoitteessa <http://katiha.mamk.fi>.

Tulevaisuus

Karjala-tietokantahankkeelle on suunniteltava joku päätepiste, johon mennessä kaikki oleelliset tiedot on tallennettu. Tallentamattomille kirkonkirjoille suunnitellaan tallennusjärjestys. Poikkeus siihen sallitaan, jos jonkun luovutetun alueen seurakunnan kirkonkirjojen tallennukseen saadaan kohdennettua apurahaa. Karjala-tietokannan tallennushanke päättyy vuoden 2018 loppuun mennessä.

Antrean kohdalla (koskien myös Vuoksenrantaa) tallentamatonta aineistoa keväällä 2015 olivat Rippikirjat: Aa 1-6 (1727-1782) 6 kappaletta ja kaikki Lastenkirjat Ab 1-5 (1806-1860) 5 kappaletta. Selvitykseksi todettakoon, että luterilaisessa seurakunnassa sekä rippie- että lastenkirjan yksi nide sisältää noin 3 000 henkilötietuetta (ylläpito vuosikymmenittäin).

Kun kaikkien luovutetun alueen seurakuntien tallentamattomat rippie- ja lastenkirjat lasketaan yhteen, kuluu vielä puuttuvien tietojen tallentamiseen aikaa 3,5 vuotta. Se edellyttää 20 tallentajaa jatkuvaan työhön.

Tähän kaikkeen Karjala-tietokantasäätiöllä ei nyt ole varaa. Se hakeekin rahallista tukea sekä yksityisiltä henkilöiltä että karjalaisilta yhteisöiltä. Tietokannan valmistumisen mahdollistaisi sen, että Karjala-tietokannasta on tulevaisuudessa yhä enemmän hyötyä kaikille luovutetun Karjalan alueen väestöä, asuinpaikkoja, sosiaalista asemaa, nimistöä ym. niihin liittyviä tietoja tutkiville.

Nyt kerro muisti kuin kauan sitten

*Kun silmät suljen, ne mieleen palaa,
kukat lapsuuden ryytimaan,
pihatantereen harmaat aitat,
polut muinaisen lehmähaan.
Vuoksen rantojen lieteniityt
sieltä silmiini kuvastuu.*

*Nyt kerro muisti kuin kauan sitten
talot kattoivat Taljalan,
myös Korpilahden ja Härkkorven,
Kaskiselän ja Sintolan.
Vuoksen rantojen ruovikoissa
näen sorsien lentävän.*

*Ne muistan kaikki kuin usvan takaa,
suven tuomissa tuoksuvan,
humun tuulen ja kirkkotarhat,
kodin kadonneen Karjalan.
Vuoksen rannatko milloinkaan
voisin mielestä unhoittaa?*

Tatu Vanhanen

Hele-tädin muistolle

*Helvi Annikki Jaaramo o.s. Talja,
24.3.1919 Vuoksenranta, Kaskiselkä.
Helvi syntyi Vuoksenrannan Kaskise-
län kylässä, Marttilan talossa, siso-
russarjan toiseksi nuorimmaisena.*

*Lapsuus ja nuoruus kuluivat Kar-
jalan kunnailla, kunnes nuoruuden
katkaisivat sotavuodet. Talvisodan
alettua Helvi kulki karjan kanssa
evakkoon. Jatkosodan evakkomatkan
Helvi teki hevosen vetämän muut-
tokuorman mukana. Sotien välissä
Helvi kävi Räisälän kansanopistoa
ja jatkoi sitä jatkosodan aikana Teu-
valla, jonne opisto siirrettiin. Mo-*

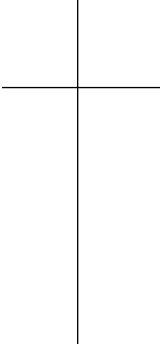
*Helvi Annikki Jaaramo
o.s. Talja
s. 24.3.1919
k. 18.12.2014*

*nien asuinpaikkojen kautta vihdoin
vuonna 1957 Helvi asettui asumaan
Helsinkiin, jossa työskenteli lyhyen
aikaa NMKY:ssä ja sitten Kirjanvä-
lityksessä ja Kirja-Aitassa 17 vuoden
ajan. Asikkalan Vääksyyn muutettu-
aan hän työskenteli Asikkalan kirkol-
la ja Vääksyssä kauppa-apulaisena,
josta toimesta jäi eläkkeelle vuonna
1984.*

*Helvi Jaaramo oli innokas käsi-
työihminen. Hän kutoi kankaita, ku-*

*toi ja ompeli vaatteita. Vääksyssä
ollessa hän teki pitsejä kansallispu-
kuihin Helmi Vuorelmalle Lahteen.
Käsitöiden lisäksi Helvi Jaaramo
osallistui paljon Metodistikirkon toi-
mintaan Helsingissä ja Vesivehmaal-
la. Hän oli myös Jantusen ja Taljan
sukuseurojen perustajajäsen. Hän oli
varsinainen tietopankki erittäin hy-
vällä muistillaan loppuun asti. Hä-
neltä saatiin tietoa sukujen jäsenistä
ja asuinpaikoista. Helvi toimi myös
Vuoksenranta-seurassa, Nuorisoseu-
rassa sekä Vuoksenrannan Martois-
sa. Hän sai monet kunniamerkit ja
viirit sekä tunnustuksen myös sodan
ajalta Lottatyöstä.*

*Markku Talja
19.1.2015*

**Vuoden aikana
 edesmenneitä
 antrealaisia ja
 vuoksen-
 rantalaisia**

Lehdessä julkaistaan vuoden aikana edesmenneiden antrealaisten ja vuoksenrantaisten sekä heidän lähiomaistensa nimiä.

Mukana ovat tiedot niistä henkilöistä, joiden kuolemasta toimitus on saanut tiedon joko lehdistä tai omaisten tai ystävien ilmoittamana.

Eila Oksa s. Suni	* 3.4.1938 † 10.9.2014	Antreassa Pullilassa Riihimäellä
Erkki Kaukinen	* 23.2.1936 † 27.9.2014	Viipurissa Hyvinkäällä
Arvi Olavi Jaakonsaari	* 9.4.1924 † 24.10.2014	Antreassa Vantaalla
Väinö Virolainen	* 21.7.1926 † 2.11.2014	Vuoksenrannassa Sysmässä
Seppo Juhani Kuikka	* 2.8.1954 † 4.11.2014	(Antrea, Henttola) Janakkalassa
Helka Kyllikki Taulaniemi s. Partanen	* 24.2.1935 † 10.11.2014	Antreassa Pullilassa Ylöjärvellä
Arvo Arminen	* 12.5.1921 † 14.11.2014	Antreassa Liikolassa Vantaalla
Ester Mirjam Lappeteläinen	* 24.8.1918 † 19.11.2014	Antreassa Janakkalassa
Sulo Luodekari	* 26.11.1921 † 20.11.2014	Vuoksenrannassa Hämeenlinnassa
Kauko Aarne Riihimäki	* 5.1.1930 † 5.12.2014	Antreassa Kavantsaarella Janakkalassa
Fanny Ora s. Toikka	* 27.2.1923 † 6.12.2014	Antreassa Hämeenlinnassa
Helvi Annikki Jaaramo s. Talja	* 24.3.1919 † 18.12.2014	Antreassa Kaskiselässä Asikkalassa
Tauno Veikko Ruponen	* 17.12.1919 † 19.12.2014	Vuoksenrannassa (Antrea) Simpeleellä
Aira Irene Ruponen s. Vanhanen	* 9.9.1927 † 20.12.2014	Vuoksenrannassa Somerolla
Pentti Aulis Kemppi	* 12.5.1929 † 21.12.2014	Antreassa Janakkalassa
Jorma Partanen	* 6.3.1936 † 22.12.2014	Antreassa Hämeenlinnassa
Keijo Taisto Jooseppi Pyyhtiä	* 6.2.1943 † 25.12.2014	Antreassa Noskuassa Hämeenlinnassa
Rauha Marjatta Paturi s. Kiuru	* 27.12.1928 † 30.12.2014	Antreassa Janakkalassa
Martti Hannes Iivonen	* 14.1.1923 † 14.1.2015	Vuoksenrannassa Hyvinkäällä

Aino Kemppi s. Haikonen	* 17.5.1920 † 22.1.2015	Vuoksenrannassa Asikkalassa
Martta Kyllikki Palmu s. Ora	* 25.7.1926 † 22.1.2015	Antreassa Vantaalla
Veikko Kalervo Kuparinen	* 9.5.1922 † 30.1.2015	Antreassa Hyvinkäällä
Helvi Mansikka	* 11.9.1922 † 30.1.2015	Antreassa Riihimäellä
Martti Viljam Kuisma	* 7.8.1928 † 1.2.2015	Antreassa Lahdessa
Helli Helena Kivinen s. Kuparinen	* 14.3.1929 † 1.7.2015	Antreassa Lahdessa
Väinö Kuisma	* 7.8.1934 † 11.2.2015	Vuoksenrannassa Pöyryniemessä Kouvolaassa
Mauno Johannes Jaakonsaari	* 26.10.1923 † 14.2.2015	Antreassa Jaakonsaarella Janakkalassa
Helka Marjatta Hildén s. Talja	* 6.3.1928 † 4.3.2015	Antreassa Sokkalassa Lammilla
Irma Marjatta Väre s. Kuparinen	* 10.7.1929 † 5.3.2015	Antreassa Kuparsaarella Riihimäellä
Sirkka Marjatta Kivistö s. Jantunen	* 20.3.1937 † 5.3.2015	Vuoksenrannassa Lahdessa
Vilho Ensio Turpeinen	* 13.7.1932 † 6.3.2015	Antreassa Hämeenlinnassa (K-H ks.)
Arvo Tuovinen	* 27.7.1933 8.3.2015	Antreassa Riihimäellä
Aune Annikki Isomäki s. Kemppi	* 18.12.1934 † 15.3.2015	Vuoksenrannassa Lahdessa
Helga Marjatta Suomela s. Pullinen	* 23.5.1924 † 16.3.2015	Antreassa Janakkalassa
Armas Antti Tonteri	* 31.8.1914 † 20.3.2015	Vuoksenrannassa Riihimäellä
Matti Tuomas Rajamäki	* 7.6.1937 † 20.3.2015	Antreassa Hovikorvessa Janakkalassa
Eino Johannes Haukka	* 9.10.1924 † 22.3.2015	Antreassa Hämeenlinnassa
Heikki Armas Mansikka	* 24.9.1934 † 25.3.2015	Antreassa Noskuassa Hausjärvellä
Paavo (Pasi) Rahkonen	* 17.1.1927 † 27.3.2015	Antreassa Sallilla Kotkassa

Heikki Olavi Sairanen	* 10.9.1926 † 12.4.2015	Antreassa Janakkalassa
Erkki Johannes Sokka	* 20.5.1918 † 17.4.2015	Antreassa Henttolassa Helsingissä
Eeva Henttonen	* 31.8.1954 † 17.4.2015	(Antrea, Henttola)
Riitta Maria Kiuru s. Raivio	* 4.6.1946 † 19.4.2015	
Elvi Onerva Sokka s. Kekki	* 27.8.1934 † 25.4.2015	Antreassa Salokekkilässä Janakkalassa
Jaakko Ruponen	* 20.7.1935 † 26.4.2015	Antreassa Kuukaupilla Riihimäellä
Paula Anneli Sokka s. Mäkinen	* 22.5.1937 † 27.4.2015	Janakkalassa Janakkalassa
Kaija Vellamo Pullinen s. Pekkonen	* 11.9.1927 † 1.5.2015	Antreassa Henttolassa kotona
Eino Matias Kuisma	* 18.6.1929 † 3.5.2015	Vuoksenrannassa Härk'korvessa Lahdessa
Mika Tapio Lankinen	* 26.1.1965 † 8.5.2015	(Antrea, Kuukauppi)
Rauha Tyyne Heikkonen s. Ruponen	* 18.9.1918 † 23.5.2015	Vuoksenrannassa Kärkölässä
Armas Aleksanteri Hutri	* 10.4.1922 † 29.5.2015	Jääskessä Kaunialan sairaalassa
Veikko Kalevi Lankinen	* 28.10.1928 † 29.5.2015	Antreassa Lopella
Matti Heinikari	* 17.2.1944 † 7.6.2015	Tuusulassa (Antrea, Kuukauppi) Tuusulassa
Heikki Mansikka	* 12.11.1929 † 14.6.2015	Vuoksenrannassa Sintolassa Tampereella
Liisa Matilda Rajamäki s. Nieminen	* 15.3.1932 † 19.6.2015	Aitolahdella Janakkalassa
Kerttu Marjatta Turiainen	* 7.11.1930 † 22.6.2015	Antreassa Hämeenlinnassa
Ester Ravantti s. Kytö	* 22.11.1923 † 7.7.2015	Antreassa Janakkalassa
Vilavaara Helvi Ester s. Kärkäs	* 3.7.1925 † 24.7.2015	Vuoksenrannassa Joutsassa
Kyösti Jukka	* 10.7.1940 † 24.7.2015	Iittalassa (Antrea) Lappeenrannassa

Erkki Johannes Viskari	* 1.6.1927 † 30.7.2015	Antreassa Riihimäellä
Laura Sisko Alaranta s. Peltonen	* 11.9.1932 † 2.8.2015	Antreassa Helsingissä
Elsa Marjatta Nikkinen s. Talja	* 14.10.1929 † 9.8.2015	Vuoksenrannassa Taljalassa Lappeenrannassa
Milja Tellervo Klinga s. Iivonen	* 27.8.1930 † 9.8.2015	Antreassa Hämeenlinnassa
Ismo Tapani Toiviainen	* 21.9.1943 † 10.8.2015	Antreassa Helsingissä
Risto Juhani Pyyhtiä	* 22.3.1944 † 16.8.2015	Antreassa Kuparsaarella Hausjärvellä
Vilho Gunnar Mustonen	* 11.11.1925 † 19.8.2015	Vuoksenrannassa Kaskiselässä Asikkalassa
Pertti Ilmari Pöysti	* 30.4.1931 † 19.8.2015	Antreassa Hausjärvellä
Pentti Uolevi Kuisma	* 15.1.1930 † 20.8.2015	Antreassa Janakkalassa
Tatu Vanhanen	* 17.4.1929 † 22.8.2015	Vuoksenrannassa Sintolassa Nurmijärvellä
Hilkka Helena Sokka s. Honkanen	* 21.9.1921 † 26.8.2015	Antreassa Janakkalassa
Olavi Meronen	* 3.8.1925 † 1.9.2015	Antreassa Hämeenlinnassa
Vilho Pitkä	* 25.4.1932 † 2.9.2015	Antreassa Riihimäellä
Saimi Talmo s. Suni	* 18.6.1922 † 10.9.2015	Vuoksenrannassa Tampereella
Aini Marjatta Leppänen s. Kekki	* 26.9.1922 † 14.9.2015	Vuoksenrannassa Sintolassa Lahdessa
Pentti Benjam Liikonen	* 1.1.1937 † 19.9.2015	Antreassa Kärkölässä
Vilho Ruponen	* 5.1.1919 † 25.9.2015	Vuoksenrannassa Ähtärissä
Harri Antti Tapio Partanen	* 23.6.1946 † 1.10.2015	Lappeenrannassa (Antrea, Partala) Hämeenlinnassa
Irja Esteri Leppäranta s. Rantanen	* 14.3.1921 † 27.10.2015	Antreassa kirkonkytlässä Mäntsälässä
Anna-Liisa (Anu) Kuusela s. Ravantti	* 7.3.1953 † 27.10.2015	Lopella (Antrea, Rupola) Vihdissä

In memoriam

Taiteilijan tie oli taistelijan taivalta

Kuvanveistäjäprofessori Armas Hutri kuoli Kaunialan sotavammassairaalsassa 29.5.2015. Hän syntyi Jääskessä 10.4.1922 antrealaissukuiseen perheeseen, joka palasi Antrean Noskuaan pojan ollessa nelivuotias.

Tulevan luovan taiteilijan tie paimen- ja renkipojasta professoriksi alkoi kohtalokkaasti. Hän joutui jo alle kymmenvuotiaana palkatuksi paimen- ja myöhemmin renkipojaksi Noskuan taloihin. Suoritettuaan isäntätalonsa syyskynnöt 1939 hän ilmoittautui 17-vuotiaana Antrean suojeluskuntaan vartio- ja desanttien- torjuntatehtäviin. Kannaksen nuoret pojat joutuivat helmikuussa pikakomennuksella täydennysjoukoiksi murtuneeseen Summaan ja maaliskuun alussa tukemaan väsyneen kenttäarmeijan vetäytymistä kaksi viikkoa kestäneestä väliasemasta taka-asemaan Viipuri-Kuparsaari-Taipale -linjalle. Tällä komennuksella Antrean poikien joukkueesta kaatui Äyräpäässä yksi ja haavoittui kymmenen, Armas Hutri heistä vakavimmin. Hän menetti lääkintämiesten ahkiossa tajuntansa neljäksi vuorokaudeksi. Sotasaaralassa löytyi aivoista 16 sirpalletta, joita ei voitu poistaa, vaan jätettiin kapseloitumaan.

Vahva nuorukainen kuntoutui jatkosotaan, jossa hän haavoittui vielä kahdesti. Vuonna 1943 alkoivat talvisodan arvet tulehtua ja pakottivat hänet sairaalahoitoon neljäksi vuodeksi. Hän menetti puhe-, lukemis- ja kirjoituskykynsäkin. Kaunialan sotavammassairaalan lääkärit saivat hänet palaamaan Tuonelan portilta ja aivoammojen aiheuttamiin puhehäiriöihin perehtynyt professori Niilo Mäki sai ohjaamallaan harjoituksella kommunikointikyvytkin vähitellen palaamaan.

Professori Mäki sai vaikeasti vammautuneen nuorukaisen elämään käänteen. Hän huomasi tämän silmien ja sormien taiteelliset lahjat ja lähes pakotti hänet hakeutumaan toipumisen jälkeen Ateneumia edeltäneeseen Tai-

Armas Aleksanteri Hutri
s. 10.4.1922
k. 29.5.2015

Evakko-muistomerkki.

Suomalaisten siirtolaisten muistomerkki Kanadassa.

deteolliseen Keskusopistoon, josta 80 prosentin sotainvalidi valmistui kolmevuotisen kurssin parhaana kuvanveistäjänä.

Siitä alkoi kamppailu taiteen maailmassa leivästä, apurahoista, työtiloista, näyttelypaikoista ja kilpailutöistä. Radikaalijohtoiset taitelijayhteisöt syrjivät vapaudenristeillä palkittua sotainvaliditaiteilijaa. Kilpailuissa menestynyt työ saatettiin korvata toisella tai jättää toteuttamatta.

Talvisodan Summan ja Äyräpään sekä jatkosodan kenraali Laguksen panssaridivisioonan taisteluja kokenut mies päätti selviytyä omilla eväillään. Kun hän ahtaassa kellarihuoneessa alkuun ja sitten kalliissa vuokra-ateljeessa työskennelyään ei saanut työtilaa Lallukan taiteilijakodista, hän rakensi hartiapankilla Espooseen oman tilavan ateljeetalon ja sen yhteyteen pronssivalimon. Hän oli yksi niistä harvoista kuvanveistäjistämme, jotka valoivat itse suuretkin teoksensa. Hän opetti kollegoitaankin Kuvanveistäjäliiton valimossa. Vielä yli 70-vuotiaana hän kunnosti monivuotisella uurastuksella toisen taidetalon Perniöön.

Armas perehtyi ammattinsa kaikkiin osatehtäviin muovailusta kipsi- ja metallivalamiseen, hitsaukseen ja metallien pintakäsittelyyn. Hän kuljetti monumentaalisen ”Kaksi joutsenta”-teoksensakin raskaat valokset viitenä kappaleena Kanadaan ja hitsasi ja pintakäsitteli ne siellä. Pääraaka-aineena hän käytti pronssia, mutta puu ja kivikin alkoivat elää hänen käsissään. Sortavalan seminaarin muistopatsas Joensuussa yliopiston puistossa on yksi hänen kiviveistoksistaan. Hänen töistään on asiantuntijoiden mukaan aina ollut aistittavissa plastillisuus ja monumentaalisuus teoksen koosta riippumatta.

Armas Hutrin työt alkoivat kollegojen vierastuksesta huolimatta saada tunnustusta ja tilaa koti- sekä ulkomaisissa näyttelyissä ja taidemuseoissa sekä kilpailuissa. Kotimaassa hän piti arvokkaimpina teoksenaan Vaalijalan kirkossa Pieksämäellä olevaa nuoruudentyötään ”Sallikaa lasten tulla minun tyköni”. Yhdeksän metriä leveä ja

In memoriam

Matti Heinikari
s. 17.2.1944
k. 7.6.2015

Laulu on vaiennut

Suomen Kansallisoopperan solisti Matti Heinikari kuoli 7.6.2015 Tuusulassa 71-vuotiaana vakavaan sairauteen. Hän syntyi karjalaisperheeseen Tuusulassa 17.2.1944. Perhe oli kotoisin Kuukaupin kylästä, jossa isovanhemmat asuivat pienessä mökissä. Kerstin Bergroth ihmettelikin kirjassaan ”Oma muotokuva”, miten niin suuri perhe (9 lasta) mahtui nukkumaan niin pieneen mökkiin.

Matti Heinikarin kiinnostus klassiseen musiikkiin sekä oopperaa kohtaan alkoi jo varhain. Kaunisääninen nuorimies pääsi Kansallisoopperan kuoroon vuonna 1969 ja vuonna 1975 hänet kutsuttiin oopperan solistiksi. Suomalainen oopperayleisö muistaa hänet ennen kaikkea ammattitaitoisena erilaisiin roolitehtäviin eläytyvänä tenorilaulajana. Hänen työtoverinsa Esa Ruuttunen kirjoitti Helsingin Sanomien muistokirjoituk-

sessä, miten hänen äänimateriaalinsa oli kaunis ja laulaminen vaivatonta koko tenorirekisterin alueella. Yhtä hyvin hänelle soveltui Taikahuilun vaativa prinssi Taminon kuin draumaattisempi Pohjalaisten Antin rooli.

Musikaalisesti varmana laulajana Heinikari esitti useita modernin oopperan rooleja, kuten Theo-veljeä Rautavaaran Vincent-oopperassa ja upseeri Sylvesteriä Hindemithin oopperassa Mathis der Maler.

Heinikari esiintyi Suomen Kansallisoopperassa 66 teoksessa ja nousi näyttämölle maakuntaoopperat mukaan lukien yli puolitoistatuhatta kertaa. Hän esiintyi myös monena kesänä Savonlinnan oopperajuhlilla.

Solistina hän oli mukana oopperan vieraillessa useissa Keski-Euroopan oopperataloissa sekä Moskovan Bolshoissa ja New Yorkin Metropolitanissa. Suurelle yleisölle hän ei ollut kovin tuttu, ei korostanut omaa persoonaansa eikä esiintynyt median mainosjulisteissa.

Esa Ruuttunen jatkaa: ”Metropolitanin vierailulla Heinikari lauloi Juhanan roolin Joonas Kokkonen oopperassa Viimeiset Kiusaukset. Oopperassa Riitan kuolinkohtauksessa Juhana laulaa psalmin 103 sanoja lainaten: ’Kiitä Herraa, minun sieluni, äläkä unhota mitä hyvää hän on Sinulle tehnyt.’

Heinikarin sairastuessa äärellä käyneet saivat kokea, että se oli myös hänen oma asenteensa ankaran sairauden viedessä hänen voimansa.”

Matti Heinikari osallistui myös Kuukauppi-Rupolan kyläjuhliin yksinlaulajana ja oli mukana Antrean kirkkopyhässä Janakkalassa. Hyvän laulajan muisto vetää hiljaiseksi. Mutta iloitaan siitä että suuri laulaja saa laulaa nyt vielä paremmassa kuorossa Jumalan luona.

Pertti Ruponen

lähes kaksi metriä korkea alttaritaulu on koottu yli 43 000:sta pystyrimanpätkästä. Ulkomailla tunnetuin on tuo jo mainittu suomalaisten siirtolaisten viisimetrinen muistomerkki ”Kaksi joutsenta” Kanadan Thunder Bayssa. Erittäin suosittuja ovat olleet hänen eläinaiheiset veistoksensa, pienoisveistoksetkin, joita mm. Norjan hiihtojohtajat hankkivat palkinnoiksi mestarihiihtäjilleen.

Karjalaisille läheisin lienee pronssinen ”Evakko”, jolla on kolme silmää. Yksi niistä katsoo taakse menneisyyteen, kaksi eteenpäin, toinen nykyisyyteen ja toinen tulevaisuuteen. Meille antrelaisille hän oli oma taiteilijamme, joka suunnitteli

meille mm. vaakunan, lipun ja rajan taakse Antrean uudet sankaripatsaat. Uusilla kotiseuduillamme Etelä-Hämeessä on useita hänen luomiaan muistomerkkejä.

Armaksenkin kohdalla toteutuivat erään veteraanilaulun säkeet: ”Minä päiviä viikkojen virtaan vein, vuosikymmenet kertyivät harteillein. Askel lyhennyt on, se jo painaa, ovat voimani olleet vain lainaa.” Kun Vuoksen Säätiön hallintoneuvoston puheenjohtaja, kunnallisneuvos Eino Kilpiäinen kysyi Armaksen 85-vuotivastaanotolla, voisiko hän vielä tehdä säätiölle mitalin, Armas näytti koukistuneita sormiaan ja sanoi: ”Ei näillä enää.”

Elämänsä loppuvuosiksi Armas joutui palaamaan Kaunialan sairaalan hoitoon, josta lempeä noutaja haki 93-vuotiaan taiteilijavanhuksen hänen nukkuessaan.

Professori Hutrin 85-vuotisjuhlakirjassa Kaunialan entinen ylilääkäri, professori Veli Matti Huittinen ja Ateneumin tutkijatohtori Erkki Anttonen pitävät Armas Hutrin elämänsä kaarta invalidihoidon sekä kuvaveistotaiteen historioiden harvinaisuutena. Tiivistän sen kahdeksi sanaksi: Hän oli taistelija ja voittaja. Voittoa todistavat myös ansioluettelon mainitsemat useat kunniajäsenyydet.

Antti Henttonen

In memoriam

Professori Tatu Vanhanen kuoli pitkäaikaiseen sairauteen 86-vuotiaana 22. elokuuta 2015. Hän oli syntynyt 17. huhtikuuta 1929 Vuoksenrannan Sintolassa.

Someron Kaurakedolta Vanhasen perhe sai pysyvän asuinpaikan lopullisen evakkoon lähdön jälkeen. Vanhanen lähti uudelleen koulutielle opiskellen Alkio-opistossa ja Yhteiskunnallisessa korkeakoulussa, jossa hän suoritti lehdistötutkinnon. Akateeminen ura eteni ja Vanhanen väitteli yhteiskuntatieteiden tohtoriksi vuonna 1968 Tampereen yliopistosta. Opiskelun ohessa hän toimi 1950-luvulla toimittajana Keski-suomalainen-lehdessä ja Kytäjä-lehden päätoimittajana sekä Keskustapuolueen Sanomakeskuksen johtajana vuosina 1962-1969.

Varsinaisen elämäntyönsä Tatu Vanhanen teki tiedemaailmassa. Hän toimi valtio-opin apulaisprofessorina Jyväskylän yliopistossa vuosina 1969-1972 ja Tampereen yliopistossa vuosina 1974-1992. Suomen Akatemian tutkijana Vanhanen toimi vuosina 1972-1974 ja yleisen valtio-opin dosenttina Helsingin yliopistossa vuodesta 1972 kuolemaansa asti.

Vanhanen omaksui jo varhain julkaisukielekseen englannin vastoin yleistä sen aikaista tapaa. Hänen tieteellisen mielenkiinnon kohteena oli 1970-luvulta 2000-luvulle demokratisoitumisen edellytysten tutkimus. Erityisesti Intia ja sen kehitys oli hänen sydäntään lähellä. Vanhasen toinen uraauurtava tutkimusalue oli sosiobiologian ja evoluutioteorian soveltaminen yhteiskuntatieteisiin. Hän kirjoitti yhdessä Yrjö Ahmavaaran kanssa alan klassisen teoksen ”Geenien tulo yhteiskuntatieteisiin” ja jatkoi eläkkeelle siirtymisensä jälkeen yhä tuloksetkaammin tutkimusta professori Richard Lynnin kanssa. Vanhasen tieteellinen ura jatkui aktiivisena aivan viimeisiin kuukausiin asti.

Tatu Vanhaselle oli aidosti kiinnostunut kuvataiteista. Hänen kesäinen rentouttava harrastuksensa oli kesäisin Laukaan mökillä kuvanveisto. Monet ovat ne näyttelyt, joissa olemme saaneet ihailta hänen saviveistoksiaan ja muita töitään.

Tatu Vanhanen
s. 17.4.1929
k. 22.8.2015

Kirjoittaminen ja kuvanveisto olivat tiedemiehen voimanlähteitä

Menetetty Karjala ja sen tallentaminen oli kuitenkin Vanhaselle rakkain vapaa-ajan kohde. Hän suhtautui Karjala-asiaan viileän rauhallisesti ilman kiihkoilua pysyen realiteeteissa. Vuoksenrannassa syntyneiden yhdistystoiminnassa hän on ollut aktiivisesti mukana 1950-luvulta alkaen ja oli Vuoksenrannan Pitäjöseura ry:n perustajajäsen vuonna 1971. Seuran hallituksessa Vanhanen toimi perustamisesta lähtien vuoteen 2000, ollessaan seuran puheenjohtajana vuosina 1994-2000. Tämän jälkeen hänet kutsuttiin seuran kunniapuheenjohtajaksi. Vanhanen oli myös Vuoksen Säätiön hallituksen jäsenenä vuosina 1999-2003. Hänelle on myönnetty Karjalan Liiton kultainen ansiomerkki vuonna 1997.

Nämä kylmät historiatiedot eivät anna vielä koko kuvaa siitä henkisestä panoksesta, jota Tatu Vanhanen on vuosikymmenten aikana antanut karjalaisuudelle ja sen tallentamiselle. Hän on rauhallisesti ja itseään korostamatta luonut Vuoksenranta-seuralle sen toisista välittämisen hengen, joka sillä on ollut kautta vuosikymmenten.

Tatun panos on ollut aivan keskeinen seuran kirjallisessa tuotannossa. Hän oli keskeisiä kirjoittajia Vuoksenranta-historiakirjassa vuonna 1981. Kirja oli edelläkävijä pitäjäkirjojen joukossa, sillä oli jo myöhempien kyläkirjojen luonnetta asioiden tarkkuudessa ja kylittäisessä kerrontatavassa. Vuoksenrannan mennyt maailma -kuvateos täydensi myöhemmin erinomaisesti tätä historiateosta. Tatu Vanhanen kirjoitti tai toimitti yhteensä viisi Vuoksenranta-seuran kustantamaa kirjaa, joissa on tallennettu ikuisiksi ajoiksi fyysisesti kadonnutta, mutta mielissämme olevaa Vuoksen varren kulttuurimaisemaa. Viimeisin teos oli kuvaavasti Muis-tojen sirpaleita.

Me vuoksenrantalaiset jääme kunnioittamaan suurta vuoksenrantalaista tutkijaa ja opettajaa.

Martti Talja

In memoriam

Erkki-sedän muistolle

Erkki syntyi kaksitoistalapsisen perheen neljänneksi nuorimmaisena Juhanin talossa Antrean Henttolan kylässä. Sieltä käsin Erkki sisaruksineen kävi Salo-Kekkilän kansakoulua, jonne oli matkaa monta kilometriä. Usein hän muisteli opettajiaan, koulutovereitaan ja koulumatkoja sekä koulunkäyntiä, jota kesti vain muutaman vuoden, mutta oli sitäkin tärkeämpää. Erkin oli lähdeittävä ansion hankintaan ja aluksi hän oli eri taloissa renkinä sekä teki vahvana nuorukaisena metsätöitä. Käänteentekevää Erkin tulevaisuuden kannalta oli kuorma-auton ajokortin saaminen, mikä mahdollisti uuden ammatin saamisen.

Erkki Sokka teki elämäntyönsä poliisina sekä liikuvassa poliisissa että Helsingin poliisilaitoksella vanhempänä konstaapelina. Hän osallistui myös Poliisiyhdistyksen toimintaan työvuosinaan. Sotilasarvoltaan hän oli korpraali. Sodan aikana Erkki toimi pioneeri- ja autonkuljettajana sekä Suomussalmen suunnalla että Kannaksella ja Pohjois-Suomessa. Hän kertoi mielellään erilaisia hauskoja sattumuksia tältä ajalta, mutta kuten monet sotilaat, hänkin jätti kertomatta vakavimpia tarinoita ja puhui niistä vain saman kokeneiden kanssa.

Erkillä oli kiinteät suhteet sisaruksiinsa johtuen varmaankin sekä äidin varhaisesta poismenosta kuin myös yhteisistä sota-ajan kokemuksista. Tämän hän halusi siirtää myös seuraaville sukupolville pitämällä tärkeänä serkusten ja sukulaisten yhteydenpitoa. Erkki menetti Meeri-vaimonsa lähes 20 vuotta sitten ja poikansa Han-

Erkki Johannes Sokka
s. 20.5.1918
k. 17.4.2015

nun viisi vuotta sitten. Iloa hänelle tuottivat kuitenkin runsaasti lapsenlapset ja heidän lapsensa, joista olikin paljon ju-teltavaa vierailuiden yhteydessä. Erkin viimeisinä vuosina hänelle läheiseksi tullut Hannun vaimo Tuula piti hänestä huolta, mitä Erkki arvosti suuresti.

Erkki säilytti mielenkiinnon maailman tapahtumiin, mutta muisteli mielellään myös kotipaikkaansa Antreassa Henttolassa ja elämää siellä. Hän kävi veljiensä kanssa katsomassa kotipaikkaa rajojen avauduttua. Tärkeä paikka Erkille oli myös kesämökki Janakkalan Viralassa sukulaisten lähellä, jossa hän vietti lukuisia keskiä ja pyrki käymään vielä iäkkäänäkin. Mökille olivat sukulaiset aina tervetulleita ja hän esitteli mielellään viimeisiä rakennusprojektejaan samoin kuin uusia suunnitelmia kahvin ja pullan äärellä.

Hautajaisissa ja muistotilaisuudessa 16.5.2015 kaina toukokuuisena lauantaina oli Erkkiä saattamassa ystäviä Kettutien palvelutalosta, sotaveteraaneja ja sisarusten lapsia ja lapsenlapsia. Häntä oli kantamassa kahden sukupolven edustajia, Erkin omat lapsenlapset, veljen lapsenlapset sekä sisarten pojat, jotka pitivät tätä kunnianosoituksenaan Erkille. Muutaman päivän kulu-tua hän olisi täyttänyt 97 vuotta.

Meillä nuoremmilla sukulaisilla on lämpimät muistot Erkistä, joka muisti aina kysellä, mitä kenellekin kuuluu. Tämä tapa on varmaankin yksi niistä, joita on siirtynyt seuraavalle sukupolvelle – tavatessamme me serkukset aina kyselemme, mitä kenellekin kuuluu!

Kirjoittaja on Erkki Soka nuorimman veljen
Tuomaksen tytär
Eija Liisa Sokka-Meaney

Antrealle

Antrea niin kaunis
nimikin
pyhiin viittaa mielessäin
Kuukaupin siltaa unessa käyn
Vuoksen aallot,
Rupolan rannat aamussa näen
metsien, niittyjen vehreys
kukkien loisto
iäti sielussa elävät
äitien syli, isien muisto
sukupolvien yli

Pirjo Riitta Rintanen

Kirjallisuutta

Lastuja elämän laineilta, 228 s.
Antti Henttonen, Matti Kekki, 2015.
Kustantaja Kvaliti
Paino AS Pakett, Viro

Kaksi antrealaisjuurista miestä on kirjoittanut yhteisen muistelmateoksen elämänsä varrelta. He ovat käyttäneet kirjassaan hiukan poikkeuksellista tapaa. Matti Kekki, jonka isä oli lähtöisin Kekinniemen Hovilasta, kirjoittaa Antti Henttosen historiaa, ja Antti, jonka syntymäkotina on Henttolan kylässä, kirjoittaa puolestaan Matin elämästä. Tämä tapa toi mieleeni englannin kielen historiaa tarakoittavan sanan; history eli his story, hänen (miehen) tarina.

Antin nuoruus sijoittuu maaseudulle ja maatalon töihin. Oppikoulun käyntiin ei Henttolan kylältä ollut mahdollisuuksia, mutta hän pääsi vuonna 1939 Sortavalan seminaariin. Opinnot tyssäsivät heti alkuunsa, kun toinen maailmansota alkoi. Antti lähti vapaaehtoisena mukaan ja palveli aina vuoden 1944 syksyyn asti. Erikoista Antin sodankäynnissä oli, että hiljaisimpina aikoina hän suoritteli Sortavalan seminaarin opintoja. Sodan jälkeen hän päätyi ensin opettajaksi ja sittemmin Opettaja-lehden pitkäaikaiseksi päätoimittajaksi. Tässä työssään hän on selvimminkin jättänyt sormenjälkensä Suomen koululaitokseen. Antti halusi Suomeen koulujärjestelmän, jossa laaja-alaista opetusta annetaan koko kansalle. Tämä toteutui peruskoulu-uudistuksessa. Tämä lienee maailmanlaajuusetikin onnistunut operaatio, koska se johti siihen, että Pisa-tutkimuksissa suomalainen koululaitos todettiin maailman parhaaksi. Tämä tuli yllätyksenä paitsi suomalaisille, niin monille muille kansoille. Tästä olen saanut omakohtaisia kokemuksia omalla opettajaurallani. Berliinissä tapasin saksalaisia, joille esittäydin suomalaisena opettajana. Huomasin miten minun arvostukseni nousi heti korkeuksiin. Sain osakseni arvostusta, jo-

Matti Kekki (vas.) ja Antti Henttonen esittelivät yhteistä kirjaansa julkistamistilaisuudessa 18. maaliskuuta Helsingissä. "Lastuja elämän laineilta" kuvaa hyvin sitä miten elämänlaineet ovat kuljettaneet karjalaispoikia.
Kuva: Raakel Henttonen.

Lastuja elämän laineilta otoksia kahden karjalaispojan elämästä

ka perustui Antin aikanaan tekemälle työlle. Antin työura karttakepin kanssa jäi lyhyeksi, mutta kynän kanssa hän on tehnyt sitäkin enemmän töitä. Hän on kirjoittanut oman yksikkönsä sotahistoriaa, Antrean osuutta kaikissa sodissamme mutta ennen kaikkea karjalaista kulttuurihistoriaa, laulun sanoitusta ym. Antti on ollut mukana suuressa Kotiseutumme Antreakirjassa, mutta myös hyvin monessa muussa kylä- ja koulupiirikirjassa. Nykynuorisolla on tapana hakea tietoa Google-hakukoneelta, mutta me nuoremman polven karjalaiset kysymme aina ensin Antilta. Hän on meidän Google.

Matti Kekin isä Elias oli Hovilan sisarusarjan nuorin ja niinpä hänen oli lähdeittävä etsimään tietään kotitalon ulkopuolelta. Hän valmistui kansakoulunopettajaksi ja myöhemmin koulutarkastajaksi. Perhe asui Kotkassa ja siten Matin oli myös mahdollista käydä koulua ylioppilaaksi

saakka, vaikka Elias-isä oli kuollut Matin ollessa seitsemänvuotias. Matti opiskeli lääkäriksi ja sai siitä elinikäisen uran. Hän väitteli tohtoriksi kilpirauhasen häiriöistä ja toimi mm. professorina Helsingin yliopistossa.

Matti Kekin harrastusten määrä on niin laaja, että vain hän itse pystyy niistä kertomaan. Tärkeimpänä taiteen eri muodot: kuvaamataiteet, musiikki, kirjallisuus, näyttämötaide ym. Matin suhdetta musiikkiin kuvaa se, että lempisäveltäjänsä, Beethovenia hän soittaa vain flyygelillä ei pianolla. Kun lukija käy läpi tämän osion kirjasta, niin tuntee saaneensa runsaasti tietoa eri taiteen aloilta.

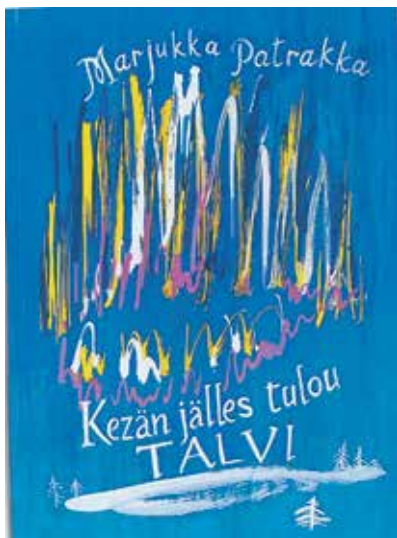
Antti ja Matti muodostavat mielenkiintoisen parin. Heillä on ollut elinvuosia yhteensä jo noin 180 vuotta. Molemmat ovat tehneet elämänsä urat, joista kannattaa kirja kirjoittaa.

Pentti Talja

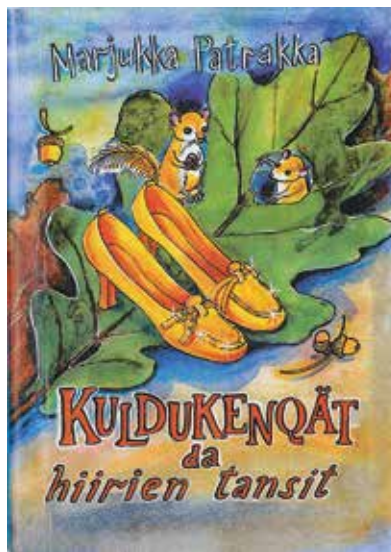
Marjukka kirjoittaa ja kustantaa kirjoja Aunuksenkarjalan lapsille

Vuosia sitten pohdin, miten voisin osaltani auttaa karjalaislapsia säilyttämään ikaikaista äidinkieltään. Aunuksen kaupungissa eräässä juhlassa tutustuin petroskoilaiseen opettajaan Tamara Sherbakovaan, jonka äidinkieli on aunuksenkarjala eli livvi. Hän jo silloin kirjoitti pieniä kirjoja lapsille. Kohta ehdotin yhteistyötä. Olin sitä ennen jo Kuujärven lyydimummojen kanssa tehnyt lyydinkielisen lastenkirjan. Aloin kirjoittaa suomeksi tekstejä lapsille ja Tamara käänsi ne karjalaksi. Lyydinkielinen lastenkirjani ja yksi livvinkielinen on käännetty myös tverinkarjalaksi.

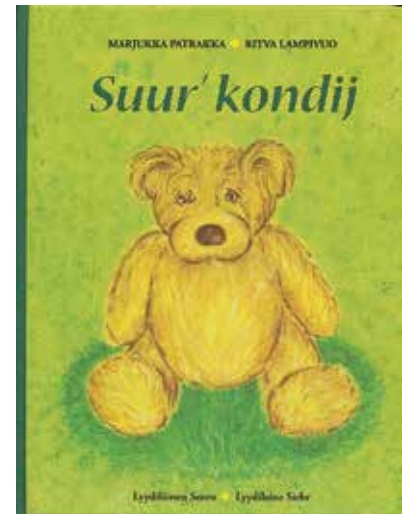
Kaksi uusinta kirjaani ovat *Kezän jälles tulou talvi* ja *Kuldukenqät da hiirien tansit*. Kumpikin ilmestyi viime vuonna. Talvikirjassa etenen syksyn ja talven juhlien myötä. Kaikki tapahtuu kuvitteellisten seitsemän lapsen elämässä, päähenkilöksi nousi esikouluikäinen Veera, karjalaksi Viera. Hän haluaa luistimet ja muutkin lapset haluavat luistimet. Niinpä kirjoitetaan Pakkasukolle, joka Lumitytön kanssa tulee uudenvuoden aattona tuomaan lapsille lahjoja. Viera kirjoittaa Anastasia-mummon avulla Lumitytölle. Ja niin luistimet tulevat aikanaan. Venäjällä uudenvuodenyönä kello 24 presidentti tu-

lee televisioon toivottamaan kansalle hyvää uutta vuotta. Viera ei jaksa niin kauaa valvoa, mutta näkee unen: presidentti tulee televisioon. Ja, mitä ihmettä! Pakkasukko ja Lumityttökin ovat siellä. Pakkasukko kuiskuttelee jotain presidentille ja antaa suuren paketin. Ja siellähän on tietysti luistimet. Presidentti toivoo kaikkien lasten alkavana vuonna oppivan luistelemaan. Pakkasukko on tietysti hyvissä väleissä meidän Joulupukin kanssa. Talvi tuo revontulet, palmusunnuntaiksi koristellaan virpovitsat ja ne siunataan kirkossa. Kevät tuo lämmön, vihreyden, kukat ja linnut.

Kultakenkä-kirja syntyi sattumalta ja nopeasti. Näin todella suuren kannon, hienosti sahaten oli suuri puu kaadettu. Heti tuli mieleeni: hiiret voisivat tanssia tuolla kannolla, kirjoitanpa lastenkirjan. Aloitin. Sitten näin Stockmannin tavaratalossa kultanahkaiset erittäin piikkikorkoiset naisten kengät. Aha! Nuo kengät pitää saada siihen kirjaan. Aloitin alusta: kaikki tapahtuu Venäjällä. Biologiksi valmistuva pietarilainen Veronika tutkii tammihiiiriä (ovat horroksessa talven, eivät siis ole oikeita hiiriä) ja hänen biologi-sulhasensa tutkii hylkeitä. Veronikan isä

Tämän Suur' kondij -kirjan Marjukka kirjoitti jo 2009. Se on käännetty lyydiksi, kielelle, jota puhutaan Aunuksenkarjalan ja Vepsän välissä.

on pari viikkoa aiemmin käynyt vanhempiaan tapaamassa ja vienyt valtavan laatikollisen kukkasipuleita, Niiden joukossa kolme keskenkasvuista tammihiiirtä joutui Veronikan isovanhempien ja näiden lastenlasten luo. Lapset piilottivat hiiret lattian alle. Veronika matkustaa isovanhempiensa kultahäihin. Kesken juhlapäivällisen juoksee hiiri pitkin lattiaa. Mummo kirkuu. Sitten hän huomaa Veronikan jalassa kultakengät ja vaatii selitystä. Vunukka kertoo: "Mummo hyvä, tietysti kultakengät ovat turhuutta. Olin suuressa tavaratalossa kahviossa puhumassa luonnonsuojelusta. Kuulijoita oli paljon. Liikkeen johtaja ilahdutti ja antoi minulle kortin, jolla voin kenkäosastolta valita palkkiokseni mitkä kengät vaan. Kultakengät nähtyäni, en voinut niistä kieltäytyä. Nyt ne ovat töissä juhlassa, kolmen viikon kuluttua minun ja Vadimin häissä." Ja mummo tivaa, onko nuorilla työpaikka tiedossa. "Me olemme saaneet vuoden tutkimusprojektin Baikalilta. Vadim tutkii Baikalin hyljettä ja kaloja. Minä seudun pieneläimiä ja haluan haastatella paikallista shamaania luonnonsuojelusta. Olen opiskellut pari vuotta burjaatin kieltä" vastaa Veronika. Sitten mummo jo miltei pyörtyy. Mutta kaikki päättyy hyvin. Veronika matkustaa hiirineen Pietariin, isä on vastassa. Veronika kertoo tavanneensa Maria-tädin ja

Labyrinttikasvojen autuus

Vienaan viehtyneenä istuin taas heinäkuussa tutun naisen pirtissä. Tytären kanssa olin aikani tarinoinut. Hän jo äidilleen soitti: vieras tuli, joudu kotiin! Vanhus kiirehti riippusiltaa. Tervehdin: muistatko minut? Ka, muissan, muissan. Istui pöydän ääreen selin ikkunaan. Sivuiikkunasta päivä pilkisti kasvoille ja kirkasti katseen. Katsoin kasvojen säännöllisiä syviä uurteita, silmien säihkettä. Ajattelin, kuinka kaunis on labyrinttikasvoinen nainen, elämän ollessa ehtoossa. Vanhus kertoi, että joen takana veljen luona oli äitikin. Tytär sanoi, ei ollut äiti, oli veljen vaimo. Vanhus väitti: äiti oli, oli äiti!

Mieleeni nousi pari viikkoa aikaisemmin kirjassa näkemäni kuva intiaanityöstä, jonka kasvoihin oli maalattu tai peräti tatuoitu eräänlainen labyrintti, abstraktinen esi-isäkuvio. Hän oli tutkijoille kertonut, että heidän heimonsa tietyissä juhlissa hän nauttii huumetta ja tämän kuvion nuotittamana laulaa laulua ja saa siten yhteyden esi-isiin. Sama kuvio esiintyy myös uhriastioissa ja -liinoissa.

Vaihdoin vanhuksen kanssa kuulumisia. Hän oli talven viettänyt tytären ja vävyn luona kaupungissa, ei siellä ollut koti. Eikä koti ole tämä miehen kanssa rakennettu talo. Koti on Salmensuussa, josta sodan alettua Komiin paettiin. Lapset kominkieliseen kouluun joutuivat. Aikanaan takaisin tultiin. Salmensuun hävitti sota.

Ihailin vanhuksen kauneutta ja seesteistä tyyneyttä. Muistin monet

haastattelut, kahvihetket. Muistin kylän kuiskaukset: kahdessa naapurissa oli yhtä aikaa hautajaiset. Tämä vanhus kymmenen vuotta siellä jossakin kävi miestänsä katsomassa. Kylä kuiski: säilykkeitä käy hakemassa elänohukseen. Eräänä talvena näin sattumalta vanhuksen kylällä. Seuraavana kesänä vein hänelle italialaisen ulsterini, jonka äidin pyynnöstä ostin; vähälle pidolle se vaate jäi. Tuttavani antoi uudet talvikengät Annille vietäväksi. Muistin, kuinka vanhus käveli pitkin pirttiä vaatteita sovittaessaan, onnellisena hymyili. Emännälleni aina vakuutan: ei saa Annia yksin jättää! Emäntäni kertoi, ettei jätä Annia. Jo nuorena töissä ollessa häntä suojausi, odotti kun töiden jälkeen Anni vei kaupasta tyttären perheelle maitoa. Sitten yhtä matkaa astuttiin yli sillan, Annin mies ikkunassa katsoi.

Viikkoja mietin Vienan Annin auvoisia labyrinttikasvoja. Niissä oli jotain lapsuudesta tuttua. Loppusyksystä mökilläni Ähtärissä muistikuvani kirkastui. Keikuin pihassa puutarhatuolilla ja kurkottelin ensimmäistä muutaman litran tyrnisatoni. Sadan metrin päässä, tosin pienen metsikön takana on lapsuuteni ”ihmemaa”, vienalainen pariskunta Georg ja Uljaana olivat Kiestingistä suota myöten paenneet Kuusamoon. Sieltä joutuneet Ähtäriin. Vaarini, Aunuksen kävijä, oli pihan sivusta, kylän parhaalta kauppapaikalta antanut heille tontin. Talon ja piharakennuksen siihen pakolaiset tekivät. Ukko kutoi koneella villavaatteita, tati myi kerrastoja ja pientavaraa. Ukko

oli ollut ensimmäisen maailmansodan aikana vankina Saksassa. He puhuivat eri murretta, kutsuivat minua Marjuskaksi. Tädillä oli labyrinttikasvot ja silmät tuikkivat. Hän oli minulle hyvin rakas!

Katson äitini kuvaa, joka on tyrnipensaiden tienolla otettu hänen viimeisinä kesinä. Kynänsauvaan nojaten hän seisoo hauraana, mutta ryhdikkäänä taustalla yli satavuotiaat tätinsä istuttamat kuuset. Äidin kotona oli ollut sotavanki Ilja Aunuksesta Vieljärveltä. Äiti kirjoitti hänen sanelunsa mukaan kirjeitä: armas matuska. Äiti kertoi Hysylän evakoista, jotka tulivat ostamaan potsin poigii. Jo lapsuudessa tiesin: jossakin on Karjala ja siellä oma kieli.

Lopulta äidillänikin oli auvoiset labyrinttikasvot. Ja minulle avautuivat ovet Karjalaan!

Marjukka Patrakka

vieneensä tälle karjalankielisen Kalevalan ja saaneen tältä hyvin vanhan ja arvokkaan hopeakoristeisen ikonin häälahjaksi. Maria-täti oli näyt unen: suuren kannon päällä erilaiset hiiret pitivät tanssiaisia. Heinäsirkat soittivat linnut ja monet muut eläimet olivat kuuntelemassa.

Kustannan kirjat itse ja koska niistä (painos on vain 300 kpl) suurin

osa jaetaan Karjalassa, niin olen varmaan tarkassa seurannassa. Tamara vie uusista kirjoista kappaleet heti opetus- sekä kulttuuriministerille ja muille karjalan kielestä vastaaville. Tamara myös myy kirjoja kouluihin, päiväkoteihin ja yksityisille ihmisille. Itse toimitan muun tukeni lisäksi Aunukseen Vieljärven kunnan uuteen Karjalataloon 50 kappaletta kir-

joja, saavat myydä tai muuten jakaa kiinnostuneille. Avun tarpeessa olevia ihmisiä pitää auttaa, myös kulttuurisesti.

Uusi kirja on jo Tamaralla käännettävänä: tapahtumat ovat nyt Suomessa. Siitä aikanaan lisää.

Marjukka Patrakka

Vuoksenrantalaisten sijoittuminen Hartolan kunnalliselämään

Juhani Pahkala

Kun ajattelemme lähtökohtia sijoittumisessa kunnalliseen päätöksentekoon Hartolassa, niin olivathan ne hyvin erilaiset verrattuna paikalliseen väestöön. Vuoksenrannassa kunnallinen päätöksenteko oli vielä nuorta, sillä kunta itsenäistyi vuonna 1924 ja Hartola oli itsenäistynyt kuninkaan päätöksellä itsenäiseksi kirkkoherarakunnaksi jo vuonna 1784. Heimo- luonteet olivat erilaiset, sillä vastassa oli hämäläinen hartaasti ajatteleva kansanluonne ja vilkas karjalainen ajattelutapa. Hartolassa vaikutti vielä jossain määrin vanha kartanokulttuuri ja sen vaikutuksesta vahvempi vasemmistolainen ajattelutapa.

Hartolassa oli tietenkin ollut karjalaisia sijoitettuna jo talvisodan jälkeen, mutta tarkastelemme tässä vuodesta 1944 alkanutta vuoksenrantalaisten sijoittumista Hartolaan. Tiedot perustuvat kunnanhallitusten ja -valtuustojen pöytäkirjoihin ja nimissä on mukana jokunen muikin karjalaisedustaja kuin vuoksenrantalainen.

Vuodesta 1944 lähtien

Ensimmäinen merkintä siirtoväestä on valtuuston pöytäkirjassa vuodelta 1944, jolloin todetaan pykälässä 130, että huonossa kenkätilanteessa on huomioitava myös ”siirtoväkikenkälisenssit”.

Seuraava vuoksenrantalaismerkintä pöytäkirjoissa on vuodelta 1946, kun valtuusto on tehnyt päätöksen rakennuspuiden myynnistä Ilmari Pullille.

Asutuslautakuntaa on täydennetty maata luovuttavien ja maata saavien edustajilla, maata saavien edustajaksi on tosin valittu vanha hartolalainen Emil Santala. Huoneenvuokralautakuntaan valittiin siirtoväen edusta-

jaksi Eino Hallikainen. Vuonna 1946 valittiin Hartolan kunnansihteeriksi karjalaisyyntyinen Olavi Kekäläinen, josta myöhemmin tuli kunnanjohtaja.

30.6.1947 Vuoksenrannan kunnan hoitokunta on lähestynyt kuntaa kirjelmällä, että siirtolaiset otettaisiin huomioon, kun valitaan lauta- toimija johtokuntia. Saman vuoden merkinnöistä ilmenee myös, että Ilmari Pullia on verotettu vuodelta -46, vaikka hän on kuulunut silloin vielä Töysän kuntaan!!

Vuoksenrantalaisiin luotettiin

Vuonna 1948 on valtuustoon valittu Matti Patrakka ja näin oli ensimmäinen vuoksenrantalainen valittu valtuustoon. Patrakan esityksestä huoltolautakuntaan valittiin äänin 10-8 Pekka Sokka.

Seuraavana vuonna ilmestyy jo useampia vuoksenrantalaisia nimiä luottamustoimiin: kantakirjaston johtokuntaan Ilmari Pulli, Leppäkosken koulun johtokuntaan Matti Kuparinen, terveydenhoitolautakuntaan Mirjam Talikka, taksoituslautakuntaan Armas Talikka, varalla Jalmari Meronen. Vuonna 1950 lautakunta- paikat lisääntyivät: vaalilautakuntaan Edvard Pahkala, taksoituslautakuntaan Nestori Röksä sekä Armas Talikka ja tutkijalautakuntaan Ilmari Pulli.

Vuonna 1951 valittiin jo valtuustoon Toivo Heikkonen, Armas Mustonen, Jalmari Meronen ja Johannes Orpana. Kunnallislautakuntaan, josta myöhemmin tuli kunnanhallitus, valittiin Ilmari Pulli ja varalle Toivo Heikkonen.

Vuonna 1954 toimivat valtuutetuina Toivo Heikkonen puheenjohtajana sekä Armas Mustonen ja Matti Talikka jäseninä. Kunnallislautakunnassa jatkoivat Pulli ja Heikkonen.

Tämä tarkastelu karjalaisten sijoittumisesta Hartolan kunnalliselämään käsittää sotien jälkeiset ensimmäiset kymmenen vuotta ja perustuu

valtuuston ja hallituksen pöytäkirjoihin. Myöhemmin on luottamushenkilöinä ollut aina suhteellinen edustus karjalaisia puheenjohtajistoa myöten, sillä valtuustoa johti kaksi kautta Juhani Pahkala ja kunnanhallitusta Oli Tontteri yhden kauden. Se että karjalaisedustus eri hallinnon aloilla on ollut hyvä, johtuu varmasti aktiivisesta asioihin paneutumisesta, mutta osansa on myös sillä että mieluusti äänestettiin oman heimon ehdokasta. Taitaa viime mainittu asia painaa vieläkin ehdokkaita valittaessa.

Laitosten hallintoihin

Kunnallishallinnon lisäksi vuoksenrantalaiset ovat antaneet oman panoksensa myös pankkien, meijerin, kaupan ja järjestötoiminnan aloilla. Pankkien osalta voimakkaimmin se on näkynyt osuuskassan – sittemmin osuuspankin toiminnassa, sillä 1948 Vuoksenrannan osuuskassa yhtyi Hartolan osuuskassaan, jolloin sovittiin että kassan hallinnossa tulee olla aina myös vuoksenrantalaistaustainen edustus, muun muassa hallituksessa vähintään yksi jäsen.

Välittömästi sulautumisen jälkeen hallitukseen valittiin Pekka Sokka, jota seurasi Ilmari Pulli, sitten tuli Juhani Pahkala, joka myöhemmin toimi myös puheenjohtajana. Seuraava jäsen ”Vuoksenrannan tuolilla” oli Antti Pulli ja sen jälkeen perinnettä on hoidettu hallintoneuvoston puheenjohtajan Anne Kuisman toimesta. Ensimmäiseen 1949 perustettuun osuuskassan hallintoneuvostoon tuli Edvard Pahkala.

Säästöpankkitoimintaa Vuoksenrannassa hoiti Antrean säästöpankin Vuoksenrannan konttori vuodesta 1935 alkaen ja toiminta lakkautettiin sotien jälkeen 1944, mutta vuoksenrantalaisia on ollut säästöpankin isännistössä alusta asti. Hartolan osuusmeijerin hallinnossa vaikut-

Karjalainen mentaliteetti väritti kotiseutumatkaa

Pirkko-Liisa Suksi
Teuva

Äitini oli kotoisin Sintolan kylästä. Hänet sijoitettiin vuonna 1940 Etelä-Pohjanmaalle Teuvan Horonkylään yhdessä kaksoissisarensa kanssa. Äitini oli asunut Viipurissa 13-vuotiaasta alkaen työtä etsiessään. Hän meni ensiksi hoitamaan siskonsa 4-vuotiaasta lasta, koska lapsen äiti kuoli nuorena. Sieltä hän siirtyi parturioppiin ja sai työpakan. Teuvalle tultuaan hän pääsi parturin apulaiseksi töihin. Vuonna 1941 hän meni isäni kanssa naimisiin ja siirtyi maatalon emännäksi. Hän teki rankasti töitä sodan aikana ja sen jälkeen, koska isäni oli sodassa kolme vuotta ja haavoittui Kiviniemessä kesäkuussa 1944.

Kun isä pääsi sodasta, he rakensivat yhdessä kodin monine rakennuksineen ja raivasivat peltoa. Äidin mentaliteetilla kaikki työt tulivat tehtyäsi ajallaan. Isänikin oli työteliäs, vaikka hänelle jäi sotavamma jalkaan. Joskus kuulin äidin sanovan, kun työt kestivät, että kestävät yhtä kauan kuin Iisakin kirkon rakentaminen.

Olen päässyt äitini kuoltua käymään muutaman kerran Sintolassa hänen kotipaikallaan. Kuinka ihana luonnon kauneus siellä vallitsee, vaikka ei ole rakennuksia. Ainoastaan kivikasoja pihassa ja kotikoivut. Käki kukkui aina, kun siellä kuljimme. Saarvalammen vieressä oleva näkymä Vuokselle oli ollut aava, mutta se oli metsitty. Niitä maisemia ja vesistöjä hän ikänsä kaipasi. Hän

kuoli vuonna 1997 Teuvalla, jonne tullessaan hän oli 20-vuotias.

Lähdimme Viipuriin 8.6.2015. Saimaan kanavan kautta emme olleet ennen kulkeneet. Teuvalta bussi otti meidät mieheni kanssa kyytiin. Matkalaisia kerättiin monelta paikkakunnalta. Ajeltiin Lappeenrantaan Patria-hotelliin yöksi. Sieltä laiva lähti risteilemään aamulla kahdeksalta. Oli kaunis ilma ja luonto kukki kanavankin varrella. Erikoinen kokemus oli sululle pysähtyminen, kun mennessä vettä alennettiin ja takaisin tullessa nostettiin.

Matkalla se karjalainen mentaliteetti taas tuli esiin pursuavana energiana. Laivaemäntämme oli karjalainen tehopakkaus. Hän hoiti monta asiaa yhtä aikaa, neuvoi ja ohjasi tulitarkastuksissa ja laivassa aina tarvittavissa tiedotuksissa. Kyllä on ihailtavaa, kun äitinsä oli Viipurista ja isänsä Käkisalimesta kotoisin, niin tuplakarjalaisuus hänestä hehkui. Hän piti meistä matkalaisista niin hyvää huolta ruokailussa ja järjesteli ryhmät, että kaikki sujui nappiin.

Viipurin sataman tullista selvityämme meitä oli vastassa opas, joka keräsi passit talteen, ohjasi meidät bussiin ja vei Victoria Hotelliin majoittumaan. Juhlailallinen oli järjestetty Pyöreään Torniin. Ilta sujui hyvän ruuan sekä tanssi- ja lauluryhmän ohjelman myötä. Seuraavana päivänä meillä oli järjestetty aikaa ostoksille. Äitini kertoi, että asuessaan Viipurissa, hän kävi Kauppahallissa ostoksilla. Kirkot ja museot sekä Monrepos'n puisto olivat hänelle tärkeitä käyntikohteita. Olen itsekin

kulkenut äitini jalanjalkia Viipurissa.

Yövyttyämme kauniissa ja nykyaikaisessa Victoria Hotellissa ja päivän shoppailujen jälkeen, olikin jo iltapäivä. Meidän karjalaisjuurinen nuori naisoppaamme tuli bussin kanssa hakemaan meidät satamaan. Hän jakoi passit ja neuvoi koska saamme mennä tullin portista sisälle. Hän kertoi opastavansa kesät Viipurin matkailijoita ja talvet hän opastaa Lapissa. Hänenkin mentaliteettinsa jäi hyväntuulisena mieleen pitkäksi aikaa. Laivaemäntämme oli pirteänä kuin aurinko meitä vastassa. Matkanteke ei pitkästyttänyt ketään, kun 4-5 tuntia seilattiin kohti Lappeenrantaa, välillä laivaa ja vettä nostaen.

Matkalla oli mennä tullen muusikko, joka veti yhteislauluja. Solisteiksi sai mennä mukaan. Hänenkin juurensa olivat Säkkijärveltä. Musiikin mentaliteetti oli karjalais-tempoista, aivan kuin Säkkijärven polkka. Matka oli täyden 10 pisteen arvoinen. Paluumatkalla selvisi, että matkalla oli mukana monia karjalaisjuurisista ja että he asuivat Etelä-Pohjanmaalla.

Kiitollisena karjalaisesta energisyydestä,

ti asutustoiminnan alusta asti Ilmari Pulli. Myös Hartolan osuuskaupan hallinnossa oli karjalaisedustus mukana alkuvuosista alkaen, olihan kaupalla hallituksen lisäksi eri kylillä myymälät ja niillä myymälätoimikunnat.

Kaiken kaikkiaan voimme todeta että vuoksenrantalaiset ovat alusta asti osallistuneet ja heidät on hyväksytty paikalliseen päätöksentekoon. Haluaisin tämän hyväksynnän kiteyttää erään paikallisen isäntämiehen puheenvuoroon, jossa hän paheksui

muualta tulleiden liian kärkeästä asioihin puuttumista sanoen lopuksi, että ”tuon Pahkalan Juhani minä lasken kuuluvan alku-peräisiin asukkaisiin, sillä ne on tulleet olosuhteiden pakosta”. Silloin tuntui, että karjalaisena oli hyväksytty hartolalaiseksi.

Pakolaiset auttavat meitä arvoremontissamme

Iris Saloranta

”Jokainen, joka apua saa, sitä joskus tajuu myös antaa.” Laulun sanat ja sävel nousivat mieleeni pakolaiskysymyksiä käsittelevää keskusteluohjelmaa seurattessani.

Me suomalaiset saimme sotien jälkeen, yli 70 vuotta sitten tarvittavaa kansainvälistäkin apua. Kiitollisena muistelen, miten lämpimiä olivat kaksi uudenuutukaista huopaa, joissa oli kolme kirjainta kummassakin: toisessa SPR, Suomen Punainen Risti, ja toisessa SRK, Sveitsin vastaava järjestö, Sveitses Rote Kreuz. Sotakorpoja ja evakkoja autettiin yli kansallisuusrajojen. Vieläkin muistan sveitsiläisen sotakummini nimen, Max Wolf. Muistan myös sen ilon ja riemun, kun saimme lämpimiä, siistejä vaatteita ja jopa leluja sekä pelejä.

Nyt tuo sukupolveni kokemus, arvokas kokemuksellinen tieto näytetty myönteisenä suhtautumisena Suomeen tullessiin pakolaisiin. Tuota ymmärtämykseksi kasvanutta tietoa tarvitaan. Suomen veroista kotimaata ei tänne pakenevilla turvapaikan hakijoilla ole. Mittasuhteetkin ovat erilaiset. Suomen sodanaikaista siirtolaisuuskysymystä ei siksi ehkä pitäisi verrata tämän päivän pakolaisongelmaan. Muistelen silti kiitollisena ja velvoittavanakin Johannes Virolaista, Veikko Vennamo ja muita evakuoinnista vastaavia sen ajan toimijoita.

Pääministerin ratkaisu luovuttaa omistamansa talo pakolaisten käyttöön oli minua puhutteleva teko. Vain hetken häivähti mielessäni ajatus, antaisinko tyhjillään olevan kaupunkiasuntoni myös tarjolle pakolaisasunnoksi? Jouduin karvaasti kohtaamaan omahyväisyyteni. Löysin selityksiä: kun asunto on juuri remontoitu. Ja ehkei Lohjan seudulla ole tarvet-

takaan. Olkoon tyhjillään. On niin helppo kääntää ajatukset ikävistä asioista pois. Hyvinvointiyhteiskuntamme tarjoaa runsaasti mieluisia virikkeitä ja haasteita.

Tervettä itsekkyyttä pitää toki vaalia. Ei lähimmäisiään voi eikä pidä rakastaa ja auttaa ennen kuin on oppinut hyväksymään itsensä. Oma henkinen hyvinvointi ja omasta mielen hyvinvoinnista kumpuava auttamistahto ja -työ seuraavat toistaan.

Lastensuojelutyövuosina opin asiakkailtani: Hampaat irvessä ei voi rakastaa. Eikä taloudellinen hyvinvointi takaa vanhemmuuteen ja vastuullisuuteen kasvamista. Henkinen kasvu edellyttää arvojen puntarointia.

Ehkä tarvittiin tämä lama. 70 sotien jäkeistä, haasteellista ja voimaannuttavaa vuotta olivat ehkä eksoottisempia meidän. Omahyväisyys ja itsekkyyttä juurtuivat meihin lihavana vuosina. Aineellinen hyvinvointi ei aina tuo tullessaan hyvää ja tervettä arvomaailmaa. Kotimaansa jättämään joutuneet, Suomeen tulevat pakolaiset auttanevat meitä nyt arvoremontissamme.

Elintaso osaamme tavoitella. Elämän arvokysymykset eivät juurikaan nouse keskustelun aiheiksi sen paremmin ruokajonoissa kuin etelän matkoillakaan. Taloudellisen hyvinvoinnin keskellä unohtuu usein välttämätönkin arvoremontti. Elintasomme ei kerro mitään elämämme arvoista ja -laadusta. Elintaso ei takaa hyvää elämää ja tyytyväistä mieltä. Hyvinvointi paitsi voimaannuttaa saattaa myös eksyttää.

Onneksi pakolaistilanne on nostanut mieliimme tunnetietoa omista kansallisista kokemuksistamme. On silti vaikea ymmärtää näin nopeaa muutosta: yhtäkkiä olemme sotapakolaisten vastaanottajia. Kuten 70 vuotta sitten, on tehtävä tilaa ja osoitettava suvaitsevaisuutta.

Silloin olivat kyseessä oman maan kansalaiset: Karjalasta, Petsamosta, Lapista ja vieläpä Porkkalastakin tulevat evakot. Suomi selvisi haasteesta esimerkillisesti. Evakuoinnin onnistumisesta saatiin kansainvälistäkin kiitosta. Sotavuosien niukkuudessa kasvoimme silloin henkisesti.

Sanoilla vaara ja kriisi on Kiinan kielessä sama merkki kuin sanalla mahdollisuus. Pakolaistulva on meille suomalaisille suuri haaste. Se on myös mahdollisuus kasvaa henkisen hyvinvoinnin alueella. Itsekkyys ja omahyväisyys on osa henkistä huonovointisuutta ja jopa syrjäytyneisyyttä. Selviytymistähto, mikä valitsi sotien jälkeisessä Suomessa, on meissä tallella. Otetaan se nyt käyttöön.

Sysmässä, Päijätsalossa
16.9.2015

Vielä ehdit katsomaan Hilmaa – tee retki Lappeenrantaan

*Kun kotikirkon portaat
olivat peittyneet lantaan
ja holveissa määkivät lampaat
hautakummuilla ruostuivat
panssarivaunut ja aseet –
oppi lapsi aikuisten kielen
oppi saarnat ja sävelen*

*Oppi – onnekseen unohti
ajan myötä näki kyyneleet
täällä ja siellä
ei hyssytellyt – ei ryssitellyt
kirkkopuistossa kulki
kuuli siellä sen virren
jota lapsena laulettiin
Kuuli –
ja kuulee sen yhä*

*Karjalasta tuodun
tievarrelta talteen ottamani
ketunhännän heitin menemään -
niitä karvoja kun siellä ja täällä
yliajettu –
että jos joku hattuunsa
puuhkaksi
kaulukseksi
tai muuten turvaksi
jos iso puuska
tai niitä uhkia
kun siellä ja täällä
niin että ketunhantä suojaisi*

Iris Saloranta
kirjailija, Karjalan evakko

Lappeenrannan Linnoituksen museoissa on tammikuun 10. päivään asti avoinna näyttely **Avojaloin – 10 elämää Karjalan Kannaksella**. Siinä kymmenen henkilön kautta katsotaan Kannasta. Näyttely jakautuu sekä Etelä-Karjalan museoon että Etelä-Karjalan taidemuseoon.

Hilma Ylä-Outinen on yksi Avojaloin – 10 elämää Karjalan Kannaksella -näyttelyn päähenkilöistä. Miten Hilma elämässä kävi? Avojaloin-näyttely kertoo senkin. Näyttelyn kaikki henkilöt ovat todellisia. Muutama tuttu nimi esitetään uudessa yhteydessä ja kaikki loput, uudet tuttavuudet, saavat ensi kertaa kertoa elämäntarinansa. He ovat eri-ikäisiä naisia ja miehiä, eri puolilta Kannasta, eri yhteiskuntaluokista, erilaisista miljöistä. Heidän tarinansa kerrotaan taideteoksien, esineiden, valokuvien, äänien ja sanojen avulla. Näyttelyarkkitehtuuri ja näyttelyn rakenne johdattavat kävijän lähelle henkilöitä ja tarjoavat myös tilaisuuden katsella elävää kuvaa Kannakselta. Päähenkilöiden tietusteokset yllättävillä tavoilla. Syntyneitä reittejä ihmisten, heidän elinkeinonsa ja kohtaloidensa välille.

Kannasta hellästi rakastanut Uudenkirkon kesäasukas, runoilija-taiteilija Jelena Guro kirjoitti 1910-luvulla, että runoilijan tulee aina vaeltaa paljain jaloin. Hänen tulee aistia yhtä lailla lämmin santa kuin pisteliääntä mäännynneulasetkin. Avojaloin on uudenlainen tapa katsella 1900-luvun alkupuolen Kannasta.

Näyttelyn päähenkilöt ja heidän tarinansa esitellään Etelä-Karjalan taidemuseon tiloissa ja Etelä-Karjalan museon Kinolinnassa, joka on nimetty viipurilaisen elokuvateatterin mukaan, kävijä voi tutustua muun muassa Kannakseen liittyviin lyhytelokuviin, haastatteluihin, valo-

Kesällä 1913 Hilma huolehti taiteilija Hugo Simbergin esikoispojasta Tomista, joka oli vasta alle kaksivuotias. Kaksitoistavuotiaalla Hilmallä oli vastuunalainen työ: saaristossa pikkulapsia pitää vahtia tarkasti, sillä meri on vastassa joka puolella.

kuviin ja kirjallisuuteen. Näyttelyn rinnalle on toteutettu kolmekielinen (suomi-englanti-venäjä) verkkonäyttely, joka johdattaa syvemmälle näyttelystä tuttuihin teemoihin. Verkkonäyttely on osoitteessa www.aikamatkakannakselle.fi. Näyttelyn sisällöstä vastaavat Lappeenrannan museoiden Avojaloin -näyttelytyöryhmä ja näyttelyn käsikirjoittaja, kirjailija Anna Kortelainen.

Näyttely ovat avoinna talviaikaan 25.8.2015 – 10.1.2016 ti-su klo 11-17. ja kesäaikaan 8.6. – 23.8.2015 ma-pe klo 10-18 ja la-su 11-17.

<http://www.lappeenranta.fi/museot>
<https://www.facebook.com/lappeenrannanmuseum>

Karjalaiset kyläkokoontumiset ovat jo monta vuotta olleet Karjalasta lähteneitä ja heidän sukuihinsa syntyneitä uusia sukupolvia yhdistäviä tapaamisia. Samalla anuorempi väki saa tietoa vanhempiensa entisestä elinympäristöstä ja -tavoista.

Kuukauppi-Rupolan ja Jaakonsaaren kylät juhlivat 25-vuotista kylätoimintaa.

Pertti Ruponen

HOormooniskot eli entiset Ruposen työt, Seija, Raija ja Hilikka, lauloivat juhla-väen iloksi vanhoja, kauniita kappaleita.

Lauantaina 17.10.2015 Riihimäellä La-simuseon kahvilassa juhlittiin kylätoi-minnan 25-vuotista taivalta. Paikalle oli saapunut 45 Kuukauppi-Rupolan ja Jaa-konsaaren kyliin liittyvää henkilöä, joista valtaosa on jo evakossa syntyneitä. Kut-suja lähetettiin 120:lle, joiden osoitteet ovat tiedossa. Lisäksi kutsu oli Karjala-lehdessä ja paikallislehdissä.

Näiden kylien kylätoiminta alkoi 1990, jolloin Karjalaan tehtiin ensim-mäinen kotikylämatka 30 hengen voi-malla. Sen jälkeen matkoja on tehty vuosittain, ensin allekirjoittaneen toimesta ja sen jälkeen Irma Toivonen Riihimäeltä on vuosittain vienyt ryhmiä Karjalaan. Olen itse vienyt ryhmiä Antrea-Seura ry:n juhliin ja näyttänyt muuta Karjalaa. Kyläjuhlia on vietetty säännöllisesti.

Evakkomatkan kulkeneita esineitä esillä

25-vuotisjuhlassa oli nyt järjestetty pie-nimuotoinen näyttely evakossa tulleis-ta esineistä. Esillä oli häälahjalusikoita, kauhoja, kävelykeppi, Raamattu, suku-

Risto Kuisma on tunnettu karjalaisaktiivi ja -vaikuttaja. Hän piti juhlapuheen 25-vuotisjuhlassa. Häinkin tähdensi sitä, ettei ole oikein verrata ja samaistaa evakkoja tämän päivän turvapaikkahakijoihin. ”Karjalaiset ovat ja olivat suomalaisia, heidät evakuoitiin jäljelle jääneeseen Suomeen valtion määräyksellä. Tosin tuskin heistä kukaan heistä olisi jäänyt vieraan vallan alle, vaikka ei olisi ollut pakkoa jättää kotiseutua. Karjalaiset tekivät sodissa enemmän kuin oman osansa siinä, ettei koko Suomi joutunut osaksi Neuvostoliittoa.”

Risto Kuisman puhe on luettavissa hänen omilta nettisivuiltaan.

la, taskukello, keritsimet, lapsen tuohivirsut, kermakannu, muistokirja, kortteja ym. Juhlassa 10-vuotias Elviira Lehtonen (juuret Ratalahdessa) soitti haitarilla: ”Jos sun lysti on”, ”Dingo”, ”Meksikon pikajuna” ja ”Enkeli taivaan”.

Pertti Ruponen kertoi kylätöiminnan historiasta lyhyesti. Risto Kuisma piti juhlapuheen, jossa hän kosketteli karjalaisten historiaa ja sijoittumista. Hän kertoi asuneensa aina kylissä sekä sukunsa historiasta Muolaassa. Isä hänellä oli Viipurista ja äiti Sortavalan maalaiskunnasta. Risto Kuisma on suurelle yleisölle tullut tunnetuksi ammattiliittojohtajana (AKT) ja lisäksi hän on toiminut kansanedustajana sekä Karjalan Liiton luottamustoimissa. Hormoonisiskot Kotkasta lauloivat ”Kodin kynttilät”, ”Muistatko Monrepos’n” ja kaksi merimieslaulua. Lauluryhmässä lauloivat Seija Sipilä, Raija Haikala ja Hilikka Hyyryläinen, joiden kaikkien juuret ovat Rupolan Ratalahden talosta ja kaikki ovat omaa sukua Ruposia.

Helena Lajunen kertoi puheenvuorossaan ”Minun Karjalani”, miten hänen karjalaisuutensa oli syntynyt: äidinmaidossa ja kotikylämatkojen

ja juhlien ansiosta. Lisäksi hän toimii aktiivisesti Keravan Karjalaseurassa ja Antrea-Seura ry:n hallituksessa. Hän oli pukeutunut itse tekemäänsä karjalaiseen arkipukuun feresiin.

Pertti Seuranen Riihimäeltä (juuret Raudussa) lauloi ja säesti yhteislaulut, joita olivat Karjalan termäsil, Ystäväni muistathan ja Karjalaisten laulu.

Luettiin vuoden aikana kuolleitten, kyseisiin kyliin liittyvien nimet ja pidettiin hiljainen hetki sekä laulettiin ”Maa on kaunis”.

Heikki Kekki muisteli oleskeluaan vuonna 1944 Antreassa. Hän oli mukana nuorten miesten joukossa, joka sai tehtäväkseen kylissä sadonkorjuutyöt. Antreassa oli silloin hiljaista ja rauhallista. Ihmiset olivat lähteneet evakkoon. Tuolloin Antrean sankarihautausmaalla pidettiin muistohetki. Siinä Juho Kurki oli sanonut, että jätämme nämä haudat Taivaan Isän hoitoon. Samaan aikaan venäläiset odottivat Vuoksen toisella puolella pääsemistä Kirkonkylään. Puhe oli ollut rauhallinen, koskettava.

25-vuotisjuhlaan kuului vielä yhteinen lounas ja täytekakkukahvit. Tästä tilaisuudesta jäi tunne, ettei karjalaisuus kohta kuole.

Eeva Kilven Evakkotytön tarina tulee Lahden Kaupunginteatteriin

Tammikuussa tulee Lahden kaupunginteatterissa ensi-iltaan sykähdyttävä näytelmä Evakkotytön tarina.

Se on koskettava tarina perheestä, yhteenkuuluvuudesta ja lapsuuden taikamaailmasta.

Syksyllä 1939 eletään maailmanpoliittisten myllerrysten keskellä ja 11-vuotias Eeva rukoilee, ettei sota syttyisi. Talvisota kuitenkin alkaa ja se muuttaa myös Eevan perheen elämän Karjalassa, Hiitolassa. Isä lähtee rintamalle, äiti ja lapset pakoon pommituksia.

Tarinassa seurataan Eevan perheen ja lähisuvun vaiheita talvisodan, välirauhan ja jatkosodan aikana.

Näkökulma on lapsen, joka pelkää ja on huolissaan, mutta jolla on kyky nähdä näkyvän todellisuuden läpi, aikuisilta usein piiloon jäävään maailmaan, jossa ihmeet ja toivon siemenet elävät. Eevan mielikuvitusmaailma ja suhde luontoon auttavat hetkillä, jolloin pieni sydän on kuormitettu. Evakkotytön tarina pohjautuu Eeva Kilven (s.1928) sota-aikaan sijoittuviin muistelmateoksiin.

Talkoista Karjalassa

Kevään talkoissa pääkohteet Vuoksenrannassa sankarimuistomerkki, Antreassa rovastin ja ruustinnan hauta

Päivi Virolainen
Satu Stirkkinen

Kylmä tuuli ja pieni tihkusade viritteli helatorstaiaamuna 14. toukokuuta perinteiselle talkoomatkalle lähtijöitä. Vuoksenrantalaisten bussinkuljettajalla oli vähän eri käsitys lähtöajasta, joten hampaat kalisten, mutta iloisella matkamielellä pääsimme aikamme odoteltuamme starttaamaan Sysmän matkahuollosta. Matkaan oli ilmoitautunut 40 vuoksenrantalaista ja 26 antrealaista, kumpikin ryhmä omalla bussillaan.

Lahden linja-autoasemalla oli talkoolaisten ja haravien lisäksi odottamassa kunnon kuorma tavaraa, olihan Vuoksenrannassa tiedossa sankarimuistomerkkin kunnostus ja järeitä kivitöitä. Kaikki saatiin kuitenkin mahtumaan bussin tavaratilaan. Sen

jälkeen vielä Kouvolaan ja loput matkalaiset mukaan Vaalimaalta Rajahovista, jossa pidimme aamupalataun ja kohtasimme antrealaisten ryhmän. Ajelimme siitä Tervajoen kylän kautta koukaten Viipuriin, jossa olimmekin hyvissä ajoin iltapäivällä. Venäläiset tullimiehet olivat ensin sitä mieltä, että kevätkukkalaatikkomme poistetaan kyydistä, mutta kun eivät sitten keksineetkään niille mitään käyttöä, niin toivat takaisin.

Torstaina oli mahdollisuus tutustua kaupunkiin ja sen nähtävyyksiin. Osa meistä viritteli vähän parempaa vaatetta ylle ja läksimme Viipurin kaupungintalolle viralliseen yhteistyötapaamiseen. Allekirjoitimme juhlallisesti lehdistön paikalla ollen viisivuotisen kirkko- ja hautausmaalueita koskevan suojelu- ja yhteistyösopimuksen. – Tästä enemmän tietoa lehtemme sivulla 5.

Aurinkoisena perjantaiamuna lähdimme heti aamupalalta kohti Antreaa ja Vuoksenrantaa. Vuoksenrantalaiset jakaantuivat entiseen tapaan kahteen osaan talkootyöhön. Nyt isompi osa jäi Kankaalan kirkolle, osa lähti Kaskiselkään Leiposiin hautausmaalle ja Noinmäen kirkkomäelle. Kankaalan kirkkomäellä meitä jo odottikin Ivan Chernomoretz ja kivilouhimolta tilattu kivi kuorma. Miehet kävivät heti rivakasti vanhan nurmikkomaan poistoon ja kivihommiin. Kova työ siinä olikin ennen kuin kukka-altaat ja kivilaatat olivat suunnitelman mukaisesti paikoillaan.

Komea lopputulos kyllä kruunasi kaiken vaivan. Kaskiselän talkoolaiset ehtivät hyvissä ajoin takaisin yhteiseen makkaranpaistoon ja kahville, kun kivityötäiset vielä uurastivat. Talkoopäivän pituus vähän venäh-

Antrea-Seuran pieni, mutta sisukas syyssiivousryhmä, johon kuuluivat Erkki Kokko, Antti Partanen, Taisto Pullinen, Seppo Vepsä ja Reijo Martikainen, kunnosti 10.10. lauantaina rovasti ja ruustinna Strandmannin hautaa ja siirteli muistomerkkikivet uuteen asentoon.

Keväällä sitten työ viimeistellään.

Komeaa jälkeä, mutta sopii ihmetellä miten he siirsivät nuo kivet!

Kuva: Reijo Martikainen.

ti suunnitellusta, eikä puhdistautumiseen ja vaatteiden vaihtoon juuri jäänyt aikaa, mutta suunnilleen sovittoon aikaan ehdimme Hotelli Victorian ravintolaan, jossa antrealaiset jo olivatkin.

Lauantaina vuoksenrantalaisten suuntana oli kylämatka Sintolan kylään. Osa porukasta jäi kylälle, osa jatkoi toisella bussilla kauemmas Paakkolankoskelle. Jännitystä ja draamiikkaa saimme, kun toinen venäläisistä busseista hajosi kauimmalle kääntöpaikalle. Eipä siinä muu auttanut kuin lähteä toisella bussilla pelastustöihin. Sopu sijaa antoi ja vähän ahtaammin palattiin takaisin omalle suomalaiselle bussillemme. Kaikki olivat tyytyväisiä, jokainen pääsi käymään siellä, minne oli suunnitellutkin. Raja veti hyvin ja kotona olimme hyvinkin kohtuujassa iltayöllä.

Antrealaiset jättivät tällä kertaa alustavasti suunnitellun Summan reissun väliin ja kotiinpaluu tapahtui jo hyvissä ajoin päivällä suoraan Viipurista.

Viereisellä sivulla vuoksenrantalaisten ahkera talkoojoukko. Kivitoita on riittänyt sielläkin kirkonmäellä ja jälki on upeaa.

ENSI TOUKOKUUSSA UUDELLEEN!

TALKOOMATKA Antrean ja Vuoksenrannan hautaus- ja kirkkomaita siivoamaan ja kunnostamaan to-la 5.-7.5.2016. Lisäksi retki Terijoelle

Ensi toukokuussa helatorstain ja seuraavan viikonlopun aikana tehdään talkoomatka jälleen Antrean ja Vuoksenrantaan. Matkan päätarkoituksena on tietenkin talven jäljiltä hautausmaiden ja muistopuistojen kunnostaminen sekä Vuoksenrannassa kirkon huolto.

Matkaan lähtee kaksi bussilastil-

lista, joista vuoksenrantalaisten bussi kerää matkalaiset Sysmä-Lahti-Viipuri -reitiltä ja antrealaisten bussi Riihimäki-Helsinki-Viipuri -reitiltä. Olemme jälleen varanneet majoituskiintiön Viipurin parhaaseen hotelliin, Hotelli Victoriaan. Kahden vuorokauden matkan hinta-arvio on vuoden 2015 hintatason mukaan noin 350 euroa/hlö. Tästä vähennetään Vuoksen Säätiön talkoomatkatuki. Matkan hintaan saattaa puolestaan tulla jotakin lisää mahdollisista Terijoen kohteista tai opastuksista.

Hinta sisältää bussimatkat, ryh-

Antrean kirkonmäellä Muistopuistoa raivatessa tarvitaan järeitä laitteita. Kuva: Pirjo-Riitta Rintanen.

Talkoolaisia tauolla Antrean kirkonmäellä. Rovasti Irma Kalke puhuu.

Alemmassa kuvassa Satu Stirkkinen ja Antti Partanen kirkonporttia kunnostamassa. Kuvat Pirjo Riitta Rintanen.

mäviisumin, rekisteröintimaksun, hotellimajoituksen aamiaisella 2 hh:ssa, 1 x yhteisen päivällisen perjantai-iltana. Vuonna 2015 sai omasta viisumista hyvitystä 60 euroa. Matkustamme ensimmäisenä päivänä Vaalimaan kautta suoraan Viipuriin, jossa rajamuo-
dollisuuksista riippuen olemme hyvissä ajoin iltpäivällä. Torstaina on jälleen mahdollista tutustua Viipuriin ja sen nähtävyyksiin.

Perjantaina lähemme mahdollisimman hyvissä ajoin heti aamupalan jälkeen kohti Antreaa ja Vuoksenrantaa. Vuoksenrannassa talkoojoukko jakaantuu perinteisesti Kankaalan kirkolle ja osa Kaskiskään (Leiposiin hautausmaalle ja Noinmäen kirkonmäelle).

Antrealaisten talkoojoukot jaetaan Antrean kirkonmäellä; osa hoitaa kirkonmäen siivousta ja osa ruustinnan haudan kunnostusta.

Talkootöiden lomassa pidetään kahvi- ja makkarataukoja. Perjantai-iltana nautimme yhdessä päivällisen.

Lauantaina aamulla varhain starttaamme kohti Terijokea, jossa vietämme päivän. Illan-
suussa palaamme takaisin Suomeen.

Ilmoittautumiset 28.2.2016 mennessä:

Vuoksenrantalaiset: Armi Marklund, puh. 040 7764 094, armi.marklund@gmail.com tai Lallukankuja1 A7, 00920 Helsinki
Antrealaiset: Satu Stirkkinen, puh 040 826 1075, satu.stirkkinen@gmail.com tai Näyttelijäntie 5-7 B 16, 00400 Helsinki

Talkooretelle ilmoittautumisen yhteydessä ilmoitetaan matkustajan nimi, osoite, puhelinnumero, sähköpostiosoite ja kuljetukseen mukaantulopaikkakunta sekä maininta tarvitseeko ryhmäviisumin.

Matkaan ilmoittautuneille lähetetään ryhmäviisumiin tarvittavien tietojen keruulomake ja lasku sekä lähempänä matkaa tarkemmat ohjeet.

Tervetuloa mukaan!

Antrean kevät – päiväkirjamerkintöjä 15.5.2015

Keväisen aamun koitteessa matka Antrean hiirenkorvalla olevien puitten reunustamalla tiellä, valo ja hohtava vihreys melkein sokaisee. Kuu-
kaupin sillalla voi nähdä Vuoksen virtaavan niin häikäisevän kauniina, että siitä pitää ottaa kuva menen tul-
len joka matkalla.

Matkalla Antrea-seuran puheenjohtaja Reijo Martikainen kertoi hautausmaita koskevasta sopimuksen-
tekotilaisuudesta. Venäläiset olivat todenneet, että vaikka maailmanpo-
liittinen tilanne on mitä on tällä hetkellä, silti me kansalaiset voimme tehdä yhteistyötä. Tuo lausuma kos-
ketti syvästi, silmät kyyneltyivät ja sitä kesti koko loppumatkan Antrean.

Työni oli valokuvata ja perille päästyäni menin muiden talkoolais-
ten kanssa vanhalle hautausmaalle sankaripatsaalle, vapaussodan muis-
tomerkille ja ruustinnan haudalle. Talkoolaisista lisäksi pari paikallista henkilöä oli hautausmaalla, mies ja nainen, muuten sain olla ihan yksin.

Mielessäni puhelin mummulle, isän äidille, hän oli Henttolan Iivosia, vaimi Kilpiäisiä:

” Mummo, olen taas tullut katso-
maan hautaasi, vaikkon tiedä, missä se täällä on. Onko ylhäällä kirkonmä-
ellä vai täällä vanhalla hautausmaal-
la. Täällä te kuitenkin nukutte isän

puoleinen suku. Voi, mummo, sinä sait kuolla ennen sotia.”

”Tiedätkö mummo, nyt on jo kolmas sota uhkaamassa. En tiedä, saanko tulla tänne vielä takaisin, luultavasti kyllä. Kuvittelen, miltä sinä näytit, kahdentoista lapsen äiti, joka joutui jättämään pieniäkin lapsia kuollessaan niin nuorena.”

Mummon tyttö, kuvittelen, miltä tuntuisi olla sitä. Itken nyt ja itkin siellä hautausmaalla, surun Vuoksi sisimmässä virtailee. Mietin, näitkö sinä minua siellä kulkemassa ja itkemässä, ehkä sielu voi nähdä, emme tiedä. Olin kuin sylissäsi siellä hautojen keskellä.

Oli helpottavaa saada itkeä, taakat kevenevät. Antrean vanhalla hautausmaalla on ollut kirkko toisella reunalla lähellä ruustinnan hautaa. Mietin, siellä suku on lukemattomat kerrat käynyt, kastettu, päässyt ripille ja vihitty, siunattukin. Lähellä vanhaa sisäänkäyntiä polun varressa oli ortodoksihaudan kivessä suuri käsittä tehdyn Jeesuksen ikoni. Viipurin kauppahallissa taas oli ajankuva, Putinin pää T-paidan etupuolella, siinä ne ovat vastakohdat ikuinen ikoni ja katoava ajankuva.

Kirkonmäen siivousurakan jälkeen venäläinen mies sai puita lämmittämiseen. Hän osallistui hartaushetkeenkin. Oli taas koskettavaa istua muistomerkin vieressä yhdessä kivillä puoliympyrässä. Rovasti Irma Kalke luki rukouksena psalmia 139; jo ennen syntymäämme Herra tiesi päivämme, Hänen suojassaan olemme turvassa aina. Suvivirttä laulaessamme ajattelin liikuttuneena, täällä esi-isämme ovat veisanneet, olemme yhdessä taas pyhien kanssa.

Illalla tapamme mukaan nautimme alkujuomaksi kuohuviinit yhdessä tuttujen kanssa ennen päivällistä ja ruuan jälkeen menimme joukolle sporttibaariin huutamaan suomalaisten jääkiekkopelin puolesta – no, hävisimme, mutta mukavaa oli niin kuin aina karjalaisten kanssa. TV-tytöt joka seinällä, parhaimmissa kaksi, aina näkyi, miten peli on.

Olin ollut suvun mailla kotona Karjalassa ja mieli oli kuin kevätaurinon lämmittäminen eteläpuolella tuulelta suojassa oleva kallio.

Pirjo Riitta Rintanen

Kertun legendaariset matkat

Ensimmäiselle matkalle halkopinojen välistä

Kerttu Pyyhtiä

Ensimmäinen käyntini kotikylässä Kuparsaareissa oli juhannuksena 1983. Lähdimme Eeron, minua neljä vuotta nuoremman, nyt jo poissuoluneen veljeni kanssa matkaan. Alkumatkan teimme hänen autolla Lappeenrantaan asti ja sieltä jatkoimme bussilla Viipuriin. Minä olin hankkinut meille Turusta viisumit, jotka oikeuttivat matkustamaan Viipuriin asti. Silloin ei vielä myönnetty matkustuslupaa Antreaan, joten sinne ja kotikylään Kuparsaareen piti käydä salaa.

Olimme varanneet majoituksen hotelli Druzhbasta, joten vein tavaraani huoneeseen ja sitten alkoi seikkailu Viipurissa. En uskaltanut soittaa hotellista, joten lähdin yksin kadulle. Olin saanut Turussa eräältä tuttavalta puhelinnumeron Viipurissa asuvalle miehelle, jonka nimi oli Anatol. Soitin monta kertaa numeroon, ei vas-

tattu. Sitten lähdin kadulle. Pysäytin monta vastaan tulevaa miestä, ei tärpännyt. Sitten pysäytin sellaisen hyvin pukeutuneen herran, kaivoin vanhan Antrean kartan taskustani, missä näkyi Kuparsaarikin. Esitin hänelle asiani ja näytin mihin pitäisi päästä. Hän tutki karttaa pitkään ja pyysi minua tulemaan tunnin päästä Kolmipuistoon, joka on aseman lähellä.

Istuin puistonpenkillä, hän kulki ohitseni ja näytti: tuonne halkopinojen keskelle tunnin päästä.

Sitten lähdin hotelliin. Laitoin maatuskahuivin päähäni ja veljeni oli pukeutunut venäläiseksi onkimieheksi. Lähdimme sovittuun paikkaan, hyppäsimme autoon ja se oli sitten menoa!

Siinä matkan aikana näytin kulkijalle puhelinnumeroa. Hän näytti itseään ja sanoi: ”Minä Anatol ja minun numero.” Hän oli ollut kaupun-

Kerttu Pyyhtiä kotinsa pihakalliolla 1991. Juhannusrusu kukkii ja Vuoksi siintää taustalla.

gilla eikä ollut siksi vastannut puhe-
limeen.

Ajelimme Heinjoelle päin, sieltä lähti tie Hevossaareen ja edelleen Kuparsaareen. Ennen Heinjokea meidät pysäytti sotilaspukuinen herra. Minä nousin ulos autosta ja näytin hänelle karttaani, mihin ollaan menossa. Hän sanoi: ”Huono tie, ei pääse autolla.” Minä vastasin, että kävellään lopun matkaa. Hän toivotti meille vain hyvää matkaa. Minä autoon ja taas oltiin menossa.

Tie tosiaan huononi. Lähdimme kävelemään ja työnsimme auton huonon paikan ohi. Jatkoimme kävellen matkaa ja välillä työnsimme autoa. Edestä alkoi näkyä Vuoksea, minkä totesimme olevan Niittyniemen rantaa. Siitä lähdimme kohti kylätietä kävellen. Jouduimme ylittämään Laivasaaren kosken. Metsästä haimme kaatuneita puita pitkospuiksi tielle.

Kaipuun täyttymys

Tulimme kylätielle Hassiinmäen kohdalle, joka oli meidän mummo-
la. – Voi mikä keskikesän hiljaisuus ja rauha huokuu kylän yllä. Käki kukkui, lintujen konsertti oli valtava, juhannusruusut kukkivat valtoimenaan talojen raunioilla ja pihalla. Tuli mieleeni Prinsessa Ruususen sattu. Kotikyläni oli nukkunut Prinsessa Ruususen unta 39 vuotta. Nyt me olemme tulleet herättämään nukkuvan kylän.

Muistan hyvin kesäkuun 18. päivän 1944 illan. Tykkien jylistessä piti lähteä maantielle ajaen lehmiä kohti tuntematonta. Nyt olemme päässeet katsomaan rakkaita lapsuusaikojemme paikkoja.

Lähdimme hiljalleen vaeltamaan nurmettunutta kylätietä kotia päin, jonne oli matkaa noin kaksi kilometriä. Tien varressa kaikki talot olivat raunioina. Saavuimme kotikujasille. Se tuntui ihan uskomattomalta. Hiljakseen vaelsimme kotimäkeä kohti pihamaata. Juhannusruusut täyttivät leikkipaikkamme Kysyin veljeltäni, onko tämä unta vai totta --- totta. Kaikki on edessämme. Käki kukkua helskytteli, linnut kilpaa lauloivat. Juoksin rantaan; voi miten pehmeää Vuoksen vesi. Kuvassimme lapsuuden leikkipaikkoja, keräsimme kuk-

Onnistuneen kotikyläkerroksen jälkeen istahdettiin kylätielle Kertun kodin kohdalle. Jokainen oli päässyt käymään kotinsa raunioilla. Kuvassa Annikki Uurala (oik., Kertun sisko), Pertti Suni, sisarukset Risto ja Kerttu, Lauri kuparinen Maija Orava (o.s. Pyyhtiä) ja Anna-Liisa Kuparinen. Elettiin kesää 1989.

Viime kesän Kuparsaaren matkaaajia Uitukan sillalla VKT-linjalla (viime sodassa Viipuri-Kuparsaari-Taipale-linja).

kia, muistelimme. Voi miten ihana hyvän olon tunne, kun vihdoin olemme päässeet käymään kotipoluilla ja -rannoilla. Kymmenien vuosien odotus oli täyttynyt.

Pian meidän piti jättää rakkaat kotipolkumme. Auto jäi meitä odottamaan kymmenen kilometrin päähän.

Ensi kesänä tulemme taas, se oli toivomus.

Anatol oli jo lähtenyt meitä vastaan. Auto oli sovitussa paikassa. Saavuimme keskilyöllä hotelliin vähän housut ja kengät savessa. ”Respan” tytöt ihmettelivät, että missä olimme olleet. Selitin heille, että olimme eksyneet Monrepos’n puistossa. Saimme avaimet, mutta uni ei tullut

silmään. Ajatukset pyörivät Kuparsaareessa, kotimäellä ja -rannoilla.

Tämän matkan jälkeen kävimme joka kesä, jopa kolme kertaa kesässä kotona, ja kaikki piti tehdä salaa.

Vuodesta 1989 lähtien luvan kanssa

Vuodesta 1989 pääsi Antrean ja Kuparsaareen aivan luvallisesti. Pääsimme kotikylään Antrean ja Kuukaupin kautta. Hotelli Druzhbasta saimme tilata pikkuautoja ja niillä pääsimme melkein kotiporteille saakka.

1990-luvun alussa tutustuimme Sergei-nimiseen mieheen, joka asui Antrean kirkolla. Hän lupasi järjes-

Saajan tilinumero Mottagarens kontonummer	OP FI90 5011 0955 0051 66	Jäsenmaksu 2016 Henkilöjäsen 22 euroa Perheenjäsen 12 euroa Lehtimaksu 10 euroa		
Saaja Mottagare	Vuoksenranta-seura ry			
Maksaja Betalar				
Allekirjoitus Underskrift				
Tililtä nro Från konto nr		Eräpäivä Förf.dag		Eur

Vuoksenranta-seuran jäsen- ja lehtimaksu 2016

Vuoksenranta-seuran vuosikokous päätti, että jäsenmaksu vuodelle 2016 pidetään ennallaan: varsinaiselta jäseneltä 22 euroa ja perhejäseneltä 12 euroa.

Vapaaehtoinen lehtimaksu on 10 euroa. Sillä kateetaan lehden valmistus-, painatus- ja postituskuluja.

Ainaijäsenmaksusta on aiemmin kokouksen päätöksellä luovuttu ja nyt toivotaankin, että aiemmin ainaijäsenmaksun maksaneetkin voisivat maksaa

jatkossa vuosimaksun. Seura toivoo, että mahdollisimman monen jäsenen postin voisi toimittaa sähköisesti. Ilmoitathan sähköpostiosoitteesi sihteerille, puheenjohtajalle tai taloudenhoitajalle.

tää meille moottorivenekuljetuksen Vuoksea pitkin. Saimme ihailla kaunista Vuoksea ja vehmaita rantoja. Minäkin pääsin ihan kotirantaan asti. Siinä vaiheessa rupesimme yöpymään teltoissa. Kuljetimme teltat ja makuupussit mukaan. Tuntuu upealta katsella auringonlaskua kotirannassa ja herätä aamulla käen kukuntaan ja lintujen lauluun. Kymmenkunta vuotta kerkesimme nauttia tästä ihanuudesta, kun meiltä kiellettiin korkeammalta taholta venekyydit. Nykyisin Sergein hankkimat maastoautot Kuukaupilta kuljettavat meitä Kuparsaareen.

Tie Kuparsaareen tuhottu

Menneenä kesänä teimme matkan Antreaan ja Kuparsaareen 17.-19.

toukokuuta. Kiertelimme Antrean kirkolla ensimmäisen päivän kirkonmäellä ja hautausmailla. Laskimme kukkatervehdyksen molemmille muistomerkeille. Oli kaunis aurinkoinen päivä. Majoituimme taas hotelli Druzhbassa ja ruokailimme Pyöreässä tornissa. Sitten nukkumaan, että jaksamme aamulla lähteä Kuparsaareen.

Harmiksemme aamu valkeni saateisena. Aamiaisen jälkeen lähdimme kohti Antreaa ja Kuukauppia. Autot odottivat jo meitä Kuukaupilla, josta lähdimme Kuparsaareen. Tie oli huonontunut, mutta maastoautot pääsivät kulkemaan. Tie jatkui Kuparsaareen keskikylälle saakka samanlaisena.

Keskikylältä Peltolaniemeen päin tie on pahempaa kuin kyntöpelto. Se oli isoilla koneilla ja kaivureilla ri-

kottu. Isoja oja oli kaivettu ja siten tie katkaistu ja metsästä on kaadettu puita tielle ristiin rastiin. Tästä kaikesta huolimatta me jatkoimme jalkaisin matkaa metsää pitkin. Ylitimme ojat ja katkaistut puut. Vesisade oli vain yltynyt, kun pääsimme kotini kujasille. Söimme perunakellarissa eväitä, koska sen katto oli vielä säilynyt. Valokuvaaminen ei sateessa onnistunut. Palasimme autolle, joka oli päässyt Vehkaloona saakka meitä hakemaan. Se vei meidät Kuukaupille, missä meidän oma bussimme odotti.

Oli pakko todeta, että Kuparsaari on täysin raikattu. Prinsessa Ruusunen satu on lopussa. Mutta siitä huolimatta haluan käydä Antreassa ja Kuparsaaressa. Toivomukseni olisi vielä saada ensi kesäksi moottorivenekyyti pitkin kaunista Vuoksea kotirantaan.

Lilli (oik.) pääsi käymään sukunsa sijoilla Vuoksenrannassa isovanhempiensa, vanhempiensa ja serkkutyttöjen kanssa. Aurinko suosi matkailaisia. Kiviniemen maisema ja koski ovat aina vaikuttavat.

Lilli Nurminen

Sukuni synnyinseudulla Vuoksenrannassa

Ensimmäisen Vuoksenranta-matkani aikaan olin 11-vuotias. Siitä on jo hieman reilu kahdeksan vuotta. Molemmat veljeni olivat jo käyneet tutustumassa äitimme isän, Yrjö Virolaisen, entiseen kotipaikkaan ja nyt oli minun vuoroni. Totta kai tiesin oman sukuni taustaa tuossa iässä jo hyvin, mutta oli hienoa päästä vielä lähemmin osaksi Karjalan suhteeseen. Karjalaisuus on kuitenkin näkynyt elämässäni paljon ja se on asia, josta olemme kaikki osanneet ja saaneet olla ylpeitä. Koulussa innoissani pääsin tekemään sukututkimusta, jonka kautta sain äitini isältä, jota Vaiksuksi kutsuttiin, vastauksia moniin kysymyksiin. Tietenkin se oli hyvä mahdollisuus tutustua syvemmin omaan sukuuni ja sen taustoihin. Vaiksu kertoi myös mielellään tarinoita lapsuudenkodistaan, -kylästään ja -koulustaan.

Vuonna 2008 lähdin siis ensimmäistä kertaa sukulaisten kanssa Vuoksenrantaan päivän kestäväälle matkalle, mikä oli myös osaltani ensimmäinen, joka kohdistui Venäjälle. Meitä oli iso joukko, johon kuului muun muassa äitini Eija Nurminen (o.s. Virolainen), sekä tieteen-

kin hänen vanhempansa Hilikka ja Yrjö Virolainen sekä rutkasti muita sukulaisia. Aikaisesta aamuhätyksestä toivuttuani alkoi innostus kasvaa. Rajalta en muista juurikaan mitään, mutta päästyämme Venäjän puolelle ylitimme pienen sillan ja vesistöön, jossa oli pienen pieniä saaria. Naiskusimme kehotti kiinnittämään huomiota saariin; näky saattaisi olla erilainen palatessamme takaisin päin. Muut eivät pahemmin asiaa notee-

ranneet, mutta itse sain jostain kumman syystä sellaisen olotilan, että kyseiset saaret eivät olleet ihan sieltä perinteisimmästä päästä. Eivätkä ne olleetkaan. Saaret olivat kelluvia, ja onhan sanomattakin selvää, että olin ainoa kenellä välähti.

Mitä lähemmäs Vuoksenrannan Oravankytöä ja Muuralaa ajoimme tie vain huononi. Huomasin, että tien kunnan ylläpitoon ei pahemmin panostettu. Jatkoimme matkaamme kä-

Kiviniemi ja vuolas virta sekä koski olivat Lillillekin elämys.

vellen metsän siimekseen, ehkäpä kilometrin verran, ja saavuimme pienelle aukiolle, josta huomasin ensimmäisenä ison kuopan, jonka keskellä kasvoi omenapuu. Aukion reunalla oli Vaiksun lapsuudenkodin rauniot. Ensimmäinen ajatukseni taisi olla, että onpa ollut pieni talo, vaikka aikanaan siinä asui useita lapsia samanaikaisesti. Myös kaivo löytyi, sekä läheisen navetan suuret rauniot. Eikä se talokaan niin pieni oikeastaan ollut, tuvan ja keittiön lisäksi oli monta huonetta. Kivijalan sisällä kasvoi kuusia ja koivuja. Valokuvia otimme pihapiirissä ja istuimme kivijalan päällä poseeraamassa.

Tuolloin olimme jo tietoisia, että lähistölle oli pudonnut sota-aikana lentokone. Koordinaatit paikalle olivat jo selvillä ja siellä kävimme pienissä ryhmissä. Lentokoneen puotamispaikka oli muutaman sadan metrin päässä Muuralasta, Vaiksun kotitilasta. Siellä oli kiveen kiinnitetty kyltti ja joitakin lentokoneen palasia oli myös kiven päällä. Kyltin olivat vieneet erään koneessa olleen sukulaiset, jotka olivat ensimmäisenä ennen meitä käyneet paikalla.

Olen käynyt siellä toisenkin keran. Vuonna 2011 oli mukana taas äitini, isovanhempani, enoni ja kaksi serkkuani. Tuolloin pysähdyimme Kiviniemessä Vuoksen rannalla. Hieno paikka. Iso joki, joka virtasi melko vuolaasti juuri Kiviniemen kohdalla. Silta näytti suomalaisittain katsoen vähän huonosti hoidetulta; maali oli lohkeillut ja kolhujakin se oli kokenut. Jykevä näky silti.

Nykyään ei ole enää Muuralan raunioita, sillä paikan päälle on rakennettu rautatie ja metsää on hakattu laajalti. Onneksi ehdin kuitenkin käydä siellä, koska nyt voin omakohdaisen kokemuksen kautta todeta, että on suuri ylpeydenaihe omata karjalaiset sukujuuret Sysmässä.

Lincoln kuntoon

Simpasen perhe harrastaa vanhoja, komeita autoja. Mutta ennen kuin ne saadaan ajokuntoon, joudutaan erilaisiin korjauksiin ja varaosiakin etsimään.

Hämeenlinnassa asuva Riitta Simpanen kertoo, että vuoden 1955-mallin Lincoln coupe capriin oli tehtävä peltitöitä. Helmapellit, akkukotelo ym. oli uusittava. Auto vietiin Markku Juselius Oy:n tiloihin korjattavaksi.

- Keskustelimme kovasti Markun kanssa Antreasta, Viipurista ja Ant-

rea-Seurastakin. Olihan isäni Arvo Stolt syntynyt Antreassa ja mieheni isä Reino Simpanen Viipurissa.

- Olen itsekin vierailut Antreassa puolisoni kanssa, Riitta Simpanen kertoo.

Niin vain kävi, että Markku Juselius ei rahaa huolinut, ei työstä eikä materiaaleista. Hän oli pyytänyt kyseisen rahan lahjoittamaan Antrea-Seuralle.

Antrea-Seura kiittää.

Erkki on Vuoden Talkoolainen

Antrealaiset nimittävät Vuoden Talkoolaiseksi Erkki Sallin. Hän on uskollisesti käynyt talkoissa mukana. Hausjärvellä asuva Salli on ollut ikänsä urheilumies, mutta iän karttuessa liikkuminen on alkanut hankaloitua. Se ei kuitenkaan ole ollut esteenä miehelle, joka on aina tottunut työtä tekemään.

Antrea talkoolaisten johtojoukko onnittelee kunniakirjan kanssa Vuoden Talkoolaista.

Lapsuuteni muistoja Vuoksenrannasta ja sodan aikaisista evakkoreissuista

Kotini sijaitsi noin kolme kilometriä Vuoksenrannan kirkonkylästä Antreaan menevän maantien vierellä Korpilahden kylässä, Merosen mäellä, Laurilan talossa. Kotitilamme pinta-ala oli 72 hehtaaria, josta viljeltyä maata 17 hehtaaria, loppu metsää. Aloittaessani kansakoulun käynnin, talossamme oli vakeä äiti, isä sekä isän äiti eli mummo. Meitä lapsia oli kaksi poikaa ja kolme tyttöä. Minä olin lapsista vanhin ja kuulemma aluksi mummon silmäteri. Koulua kävin Korpilahden koulussa ja koulukaverina naapurin kasvattipoika Onni Varis.

Minua jäi vaivaamaan koko elämäni ajaksi, kun mummo sairasti ja pyysi poimimaan hänelle mansikoita. Olin Onnin kanssa sopinut samaan aikaan pienien leppäkeihäiden teosta, enkä mennyt mansikoita poimimaan. Mummo sanoi vain, että se vielä sinua harmittaa. Kun tulin seuraavana päivänä koulusta, kuulin, että mummo oli kuollut. Meinin yksinäni aitan taakse istumaan ja itkin katkerasti, että jätin mansikat poimimatta ja se harmittaa vieläkin.

Kotonani oli lehmiä, lampaita, kanoja ja hevosia, joten kyllä töitä riitti. Töiden lisäksi isälläni oli monenlaisia luottamustehtäviä, joten töistä ei ollut puutetta. Kun opin ajamaan polkupyörällä niin kylän tuntemus lisääntyi ja lisäksi tuli sukulaispoikien kanssa kalareissuja pienelle Vuokselle. Äitini entisessä kotitalossa oli valkoiseksi maalattu komea vene nimeltään Kajas. Kalareissulla vaari istui veneen perällä ja ohjasi venettä. Veneessä oli peräkkäin kahdet aivot ja meitä neljä poikaa rinnakkain soutamassa ja kalaakin saatiin.

Talvisota syttyi

Sitten tuli vuosi 1939 ja se mullisti elämämme. Stalinin Venäjä hyökkä-

Lauri Talikka.

si Suomeen ja alkoi talvisota. Rajalta päin alkoi tulla pakolaisia. Me saatiin olla rauhassa kotona vielä jonkin aikaa. Meillekin tuli pakolaisia suuren Vuoksen toiselta puolelta. He lähtivät eteenpäin muuhun Suomeen ja meillekin kävi myöhemmin samoin.

Olin silloin 12-vuotias miehenalku, kun jouduttiin lähtemään pois kodista evakkomatalle. Äiti lähti meidän lasten kanssa ja isä jäi kotiin yksin hoitamaan taloutta ja karjaamme. Venäläiset eivät valloittaneet kotipaikkaamme talvi- eikä jatkosodassa, joten sitä ei sota tuhonnut. Kuorma-auton lavalla meidät vietiin Koljolan asemalle. Siellä nousimme junakyytiin, minäkin ensimmäisen kerran elämässäni, täyteen lastattuun härkävaunuun. Matka kesti muistaakseni kolme vuorokautta ja päättyi Kurikan asemalle. Meidät vietiin Luovan kylässä olevaan Oppaan kansakoululle myöhään illalla. Koululla olimme ensimmäisen yön. Koulunkäynti oli sodan takia suljettu. Kou-

lun opettajina olivat sisarukset Saima ja Aino Saarinen, molemmat ystävällisiä ja mukavia ihmisiä. Molemmilla oli oma asunto. Aino tarjosi meille asuntonsa ja muutti asumaan sisarensa Saiman luokse. Me saimme yllättävän hyvän asunnon ja meistä tuli ikuisia ystäviä, ja kun tulimme Somerolle asumaan, he kävivät luonamme kyläilemässä Kaurakedossa.

Vaarallisia leikkejä

Minä aloin tutustua Oppaanmäen uusiin naapureihin. Sain monta uutta poikakaveria, ja sain heiltä uuden nimenkin, jolloin minusta tuli koulun Lasse. Oppaanmäen halkaisi Jalasjärveltä tuleva Jalasjoki. Joessa käytiin porukalla uimassa. Kerran oli mukana Talikan Inkeri nuoren Maiju-siskon kanssa. Maiju putosi jokeen. Inkeri huusi, että Maiju hukkuu ja hyppäsi veteen. Hän sai Maijun tukasta kiinni, mutta kumpikaan ei osannut uida. Virta lähti tyttöjä viemään. Minä hyppäsin veteen ja uin heidän luokseen. Inkeri puristi toisella kädellä kaulastani ja toisella Maijua tukasta. Sain hätätää tytöt maihin. Maijulta oli jo tajunta pois. Minä aloin vatkata maassa Maijua ja sain hänet tajuihinsa. Illalla tyttöjen isä kävi minua kiittämässä. Ilman minua olisivat molemmat hukkuneet.

Koulun takana kasvoi pitkävarainen nuori männikkö. Me pojat leikittiin Tarzania. Noustiin lähelle männyn latvaa, heilutettiin latvaa ja samalla siirryttiin toiseen mäntyyn. Kerran katkesi männystäni latva ja putosin puusta ja loukkaannuin jonkin verran. En ole san jälkeen Tarzania jäljitellyt. Lähellä koulua oli kauppa, jossa äitini teki ruokaostokset ja lähellä olevasta talosta haettiin tarvittava päivittäinen maitomäärä.

Maitohinkin osto taisi olla ensimmäisiä hankintojamme. Me puhuimme tietysti karjalan murretta ja kurikkalaiset naapurit omaansa. Kun muistelen evakossa olon alkuaikoja, niin muistaakseni meillä ei ollut mitään suurempia vaikeuksia olossamme. Meihin suhtauduttiin yllättävän ystävällisesti ja mukavasti ja paikallisiin lapsiin tutustuin ilman mitään kahinoita ja syntyi hyviä toverisuhteita.

Uusi koti Karttulaan, vaan takaisin Karjalaan

Sitten tuli rauha ja me olimme kodittomia. Isä tuli luoksemme mukanaan suuret elukat. Ne saatiin sijoitettua naapuritalojen rakennuksiin ja niin elämämme jatkui kansakoululla hyvässä asunnossa. Isä kyllästyi joutilaana asumiseen ja alkoi katsella itsellemme maatilaa. Sellainen löytyikin Kuopion lähellä olevasta Karttulan pitäjästä. Maatilalla ei ollut asuinrakennuksia, vaan peltoa, metsää ja Rytkyjärven rantaa.

Saimme lähellä olevasta Vakakuusen hovista vuokrattua muonamiehen asunnon ja teimme tilallamme sadonkorjuutyöt. Samaan aikaan syttyi jatkosota ja Suomi valtasi Karjalan takaisin.

Entinen kotimme oli säilynyt ehjänä ja isä sai myytyä ostamansa maatilansa sen entiselle omistajalle eli Saastamoinen Osakeyhtiölle edullisesti. Tilan sato viljoineen ja heineneen jäi käyttöömmä ja toimimme tullessamme takaisin Laurilaan. Kotiinpaluumme oli meille kaikille juhlatapaus. Meillä oli asunut kaksi venäläistä perhettä ja talo oli siivotomassa kunnossa, mutta muuten ehjänä.

Taistelu jatkui. Sen ääneen tottui kun lähimmälle rintamalle oli matkaa noin sata kilometriä. Kotitöitä tehdessä aika kului. Kun täytin 15 vuotta, minulle tuotiin aseeksi kivääri ja siihen 30 panosta. Minun ilmoitettiin kuuluvan hälytyksellä koottavaan komppaniaan. Olin muutaman kerran desanttijahdissa mutta turhaan, yhtään desanttia ei löydetty. 16 vuotta täytettyäni jouduin Vuoksenraanan 1734 Is.komppaniaan. Sain päälle sotamiehen kampeet ja minut lä-

hetettiin Johanneksen pitäjässä toimivaan alokaskoulutuskeskukseen, jossa olin kaksi kuukautta alokkaana. Takaisin palattuani komppanian päällikkö sanoi minun olevan täysin koulutettu sotilas ja sain aseekseni Emman eli pikakiväärin.

Rauhan tultua uudelle kotiseudulle

Vuosi 1944 ajoi siviiliväestön pois Vuoksenrannasta ja keväällä uudelle evakkoreissulle Töysään. Matkaan lähtö ei enää koskenut minua, sillä täytin heinäkuussa 17 vuotta ja kesä kului sotilashommissa Vuosalmen Sillanpään maisemissa. Siellä koin minkälaista on elämä kranaattikeskityksessä ja venäläisten maataistelukoneiden lentäessä puiden latvojen yläpuolella ampuen ja pommeja pudotellen.

Rauhan tultua poistuimme kaksi tuntia ennen venäläisten tuloa. Tulimme erinäisten vaiheiden kautta Seinäjoelle ja sieltä jokainen omaistensa luo. Minä Töysän Tohminkylän kukkulaan ja sotamiehen vaatteet jäivät minulle. Sieltä aikoinaan Someron Kaurakatoon missä olen pääosan elämästäni viettänyt. Menin hämäläisen tytön kanssa naimisiin, saimme perheen jäseniksi kaksi poikaa ja tytön ja pitkä aikainen avioliittomme päättyi vaimoni yllättävään poislähtöön muutama vuosi sitten. Tässä muutamia lapsuuden muistojani ja vähän muutakin.

Lauri Talikka

Kalastusta 235 vuotta sitten

Suomen Maanmittari-yhdistyksen aikakauskirjassa 1910 oli aiheena mm. Viipurin läänin maanjako. Eräänä lähteenä mainitaan kalavesinautintojen yhteydessä mm. Andrean pitäjän Kaskiselän, Taljalan ja Sintolan kylien verollepanokartan selitys vuodelta 1780, jossa sanotaan: ”Fiskevatnet uti Wuoxen är samfält för Kaskiselkä, Taljola och Sindola byar, hvarest fångas allehanda slags fiellfisk, om våren, med Noth-Näte, Ryssior och Mierdor; samt om hösten med Noth, små abbor – Mörter, och girss, då och då något Räpys, men fångat svarar knappast til husbehof” (Vuoksen kalavesi on yhteistä Kaskiselän, Taljalan ja Sintolan kylille, joissa pyydetään kaikenlaista suomukalaa, keväisin nuottaverkoilla (kuuritsa?), rysillä ja merroilla; sekä syksyisin nuotalla, pieniä ahventa – särkeä, ja kiiskeä, silloin tällöin räpystä (= kääpiöitynyt syvännesiika), mutta pyynti vastaa tuskin kotitarvetta.)

Uusia lajeja seurojen välisissä kisoissa – eikä niin tosissaan

Antrean joukkueessa Maria Hatakka, Tatu Partanen ja Seppo Vepsä saivat kohtuuajassa myös veden kiehumään.

Kuvat: Harri Hatakka.

Karjalaisten seurojen piirissä haikaillaan – ihan aiheellisesti – että mitä sitten kun evakkoikäpolvet ovat siirtyneet ”tuonilmaisiin”. Nuoremmille ikäpolville on täytynyt hakea muunlaista toimintaa. Yksi tällainen on urheilu. Urheilukilpailuja voidaan käydä vanhoissa perinnelajeissa, mutta niihin voidaan yhdistää myös karjalaista kulttuuria. Antrealaiset ja vuoksenrantalaiset ovat pitkään pitäneet yllä mm. kyykkää ja hirrensyöksyä.

Kolmiottelussa yllätyslajit

Viime kesän kolmiottelussa Kirvun, Vuoksenrannan ja Antrean kesken kisailtiin ensin veden keitossa. Kukaan joukkue sai pakillisen vettä, halkoja ja tulitikut. Kenen vesi kiehuisi ensin olisi voittaja. Vuoksenrantalaiset saivat tässä lajissa selvän voiton. Liekö taitoja harjoiteltu koti-

Kolmen seuran välisissä kisoissa ensimmäisenä lajina oli veden keitto luonnossa. Vuoksenrannan joukkue on ilmeisen tottunut maastossa liikkujia, koska voitti tämän erän. Päivi ja Hannu Virolainen sekä Eero Kainulainen olisivat saaneet kahvit tuossa tuokiossa, jos vain poroja olisi ollut.

Heli Inkisen, Pentti Tommisen ja Eemeli Sipiläisen Kirvun joukkueelle tämä laji oli tukalin, mutta itse asiassa kukin joukkue voitti yhden lajin.

seutumatoilla. Entisen kotipitäjän alueellahan ei ole juuri lainkaan asutusta. Jos halusit kahvia, niin sen kuin keitit. Antrean joukkue tuli toiseksi ja kirvulaiset jäivät tässä osiossa viimeisiksi. Heiltä vielä pakkikin kaatui. Vuoksenrannan joukkue: Päivi Virolainen, Hannu Virolainen ja Eero Kainulainen.

Toinen kisa koostui veden kannosta putken pätkälä, frisbeen heitosta ja ilmapalloista, jotka oli rikotta-

va tikalla. Ensimmäinen osio oli aika vaikea, koska putki johon vesi oli imettävä, oli melko iso halkaisijaltaan. Sitten se piti pystyä siirtämään ämpäristä pienempään kuppiin. Frisbeen heitto oli usealle myös vaikeaa, mutta Kirvun nuori mies ratkaisi kisan yhdellä tarkalla heitolla. Ja kun sama tarkkuus jatkui tikan heitossa, oli Kirvu nyt vuorostaan selvä ykkönen. Antrea toinen ja Vuoksenranta kolmas. Kahden lajin jälkeen kaikki joukkueet olivat tasapisteissä. Siispä voittaja ratkeaisi kirjallisella tehtävällä. Kirvun joukkue: Heli Inkinen, Pentti Tomminen ja Eemeli Sipiläinen.

Kolmannessa tehtävässä piti tunnistaa Karjalan kannaksen pitäjät. Käytössä oli kartta, josta nimet oli poistettu. Mukana oli noin 25 pitäjää. Antrea voitti tämän osion, Kirvu oli toinen ja Vuoksenranta kolmas ja sama oli siis pitäjien kokonaisjärjestys. Antrean joukkue osasi sijoittaa 21 pitäjää oikein, mikä on mielestäni erinomaisen hyvä tulos. Jos ette usko niin kokeilkaa. Antrean joukkue:

Maria Hatakka, Tatu Partanen ja Sepo Vepsä.

Soutukin välineurheilua?

Mommilanjärvellä myös soudeltiin. Siellä on yksi lähtö vakiintunut ns. evakkolähdöksi, koska noin puolet kuudestatoista venekunnasta soutaa karjalaisten tunnusten alla. Kirvun Vilkas on vuosien mittaan näyttänyt veneen perälautaa muille evakkoveineille. Niin se teki nytkin, mutta Antrean Esan joukkue tuli toiseksi ja jätti Vuoksenrannan Säteen seuraavaksi. Näihin kisoihin on kymmenen vuoden aikana osallistunut yli 50 antrealaisjuurista miestä ja naista. Antreassa syntyneitä henkilöitä on ollut vain muutamia, Mäntän Martti Talja useimmin. Meillä oli tällä kertaa itse hankittu vene ja heti tuloksemme parani selvästi. Ettei vain tämäkin urheilu olisi välineurheilua?

Pentti Talja

Seuraavalla sivulla kerrotaan soudusta lisää vuoksenrantalaisesta näkökulmasta.

Täydennyksenä edelliseen kerrotakoon, että soutilukilpailussa karjalaisten joukkueiden haasteotteluun osallistuivat edellämäinittujen lisäksi Kivennavan Ahkera, Impilahden Isku, Heinjoen Huimat ja Hausjärven Karjalaseura.

Mainittakoon kuitenkin, että näistä perinteisistä keskinäisistä kilpailuista kyykän haasteottelua ei viime kesänä käyty lainkaan.

Antrean Esan joukkueessa soutivat Raimo Elonsalo perämiehenä, soutajina Suvi Louhelainen, Tommi Kuparinen, Vesa Hakala, Esa Arminen, Pertti Iivonen, Tatu Partanen, Totte Partanen, Anton Rautioaho, Tero Rahkonen, Reijo Pullinen, Pauli Pullinen, Timo Pullinen, Janne Pullinen ja Lauri Pullinen.

Oikealla edessä kauhoo vettä tyylikkäästi Vuoksenrannan Säteen joukkue.

Keli veneen alla ja päällä oli erinomainen

Soutusää oli hyvä pilvipoutainen ja heikko tuuli oli vastainen paluumatkalla. Kokonaiskilpailun voitti Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme, soutu-aika 11 kilometrin radalla oli 41 min ja 11 sekuntia. JD antoi hyvän vastuksen soutuajan ollessa 41.31.

Karjalaisten urheiluseurojen haasteottelun voitti jälleen tähän asti voittamaton Kirvun Vilkas ajalla 43.46. Antrean Esa ylsi hyvän toisen puolikkaan soudulla selkeästi toiseksi ajalla 45.43 ja Vuoksenrannan Säde oli

haastekilpailun kolmas ajalla 46.11. Antrean Esa oli kokonaiskilpailun 10. ja Vuoksenrannan Säde sijoittui 11:nneksi. Kilpailuun osallistui entistä vähemmän venekuntia 43 kirkkovenettä. Kivennavan Ahkeran loppuaika oli 49.05, Heinjoen Huimien 49.40, Hausjärven Karjalaseuran 52.01 ja Impilahden Iskun 55.53.

Vuoksenrannan Säteen joukkueessa soutivat Mika Aalto, Tuomo Jantunen, Juho Kuisma, Olli Kuisma, Pertti Ruponen, Ari Savolai-

nen, Markku Talja, Pertti Talja, Matti Vanhanen, Rauno Vanhanen, Seija Vanhanen, Joonas Vanhatalo, Jaakko Vanhatalo ja Esa Virolainen. Perämiehenä toimi Martti Talja.

Martti Talja

Vuoksenrannan Säteen joukkueella ei hymy hyytynyt rankan soudunkaan jälkeen.

Antrea 100 vuotta sitten

Lehdistä poimunut
Pentti Talja

Wiipurin Sanomat, 5.1.1915

Nuorisoseurakokous Antreassa. Viime sunnuntaiksi oli Antrean Kekinniemen nuorisoseura kiertokirjeellä kehottanut Antrean nuorisoseuroja lähettämään edustajiaan kunnanhuoneella pidettävään kokoukseen, johon myöskin pitäjän papisto oli pyydetty saapumaan. Kokous hanke oli aiheutunut siitä, että oli kuulunut puheita, että pitäjän papisto olisi saarnastuolista käyttänyt loukkaavia sanoja nuorisoseuroista ja niiden henkilöistä.

Kokouksen puheenjohtajana toimi op. Antti Suni ja kirjuri Risto Kekki. Varsinaisen alustuksen esitti Matti Kekki. Alustuksessaan hän mainitsi ikävänä seikkana että pitäjän papisto on ryhtynyt vaikeuttamaan nuorisoseuratyötä mm. lausumalla saarnastuolista nuorisoseuratyöstä ja sen ajajista mitä loukkaavimpia sanoja, vieläpä lausuen toivomuksen, etteivät nuorisoseuratyöntekijät ensinkään tulisi kirkkoon.

Papiston puolelta huomautettiin, että nuorisoseuratyön alkuaikoina papistokin otti siihen osaa. Papiston mielestä ovat nuorisoseurat poikenneet säännöistään. Huvittelunhalu, maailmallishenki on astunut yhä enemmän nuorisoseuroissa esille. Toiselta puolen tunnusti papisto nuorisoseuratyön suuren arvon, sekä toivoi edelleen apua valistustyössä.

Lopuksi keskusteltiin vilkkaasti. Mitään päätöstä ei tehty, vaan pidettiin keskustelu vastauksena kysymykseen. Kokous lopetettiin laululla ”Jos sydän sulla puhdas on”.

Wiipurin Sanomat, 9.6.1915

Kun läänin kuvernööri on ilmoittanut, että vaarallisia kulkutauteja on liikkeellä useassa paikassa maamme ja pelättävä on, että niitä kesän kuluessa yhä laajemmalle leviää, niin kehoitetaan yleisöä tarkasti noudattamaan niitä terveydenhoitosääntöjä ja ohjeita koleran vastustamiseksi, joita aikaisemmin on jaettu. Puhtautta on noudatettava varsinkin niin hyvin kaduilla ja toreilla kuin myöskin kaikissa taloissa ja huoneustoissa ja että hyyskät ja makit pidetään puhtaina, tuontuostakin varustettuna turvemullalla, kalkilla tai muulla soveliaalla aineella, sekä ettei niitä kulkutaudin ilmentyviä tyhjenettä useammin kuin tarpeellista.

Karjala, 13.1.1915

Lehdessä esiteltiin kuvan kanssa useita antrealaisia merkkihenkilöitä.

1. Oskari Kinnunen, kirkonkylän kansakoulunopettaja, innokas nuorisoseuramies, laulun- ja soitonjohtaja, kunnan ja säästöpankin tilien tarkastaja. ”Pirteä ja toimelias mies, jolta sivistys y.m. riennoissa vielä voidaan paljon odottaa”.

2. Erkki Pullinen, agronomi, Wiipurin läänin maamiesseuran sihteeri. Vanhan suomalaisen puolueen edusmies yksikamarisessa eduskunnassa kaikilla valtiopäivillä.

3. Jenny Elfving, Perusti Antreaan Järvenlinnan puutarhakoulun vuonna 1909 ja on toiminut sen johtajana. Hänen toimestaan perustettiin myös Antrean Marttayhdistys.

4. Pietari Kuisma, maanviljelijä Korpilahden kylästä. Ollut valtiopäivillä Wiipurin läänin itäisen vaalipiirin nuorsuomalaisten edustajana. ”Hiljainen ja rauhanmies, vakava tehtävissään”.

5. Ero Jantunen, kauppias ja maanviljelijä Kaskisissa on pitäjän yritteliämpiä miehiä niin kaupan kuin maanviljelyksen alalla. Perusti ensimmäisen meijerin Antreaan.

6. Juhana Kemppi, herastuomari, maanviljelijä Korkealan kylästä. Toimi lautamiehenä 50 v.

7. P. Happonen, kelloseppä, holhouslautakunnan jäsen ja säästöpankkimies.

P. J. Happosella oli merkittävä kultasepäntoiminta Wiipurissa. Toimittajan kotona oli useitakin tästä liikkeestä ostettuja esineitä, mutta enää ei taida olla jäljellä kuin tämä laatikko, josta kastikekauhakin on kadonnut. - Vanhempien kihlatkin olivat Happoselta.

8. Kusti Reinikainen, Antrean huomatuimpia ja toimeliaimpia liikemiehiä. sekatarvakauppa Antrean asemanseudulla, lisäksi puutavarakauppaa ja majatalon pitoa.

9. Juho Olkinuora, torppari, joka on Antrean kunnan tunnetuimpia ja toimeliaimpia edistyksen miehiä. on ollut mukana kunnallisissa, sivistyksellisissä ja taloudellisissa pyrkimyksissä. ”aina iloinen ja leikkisä edistyksenmies”.

10. Oskar Zimmerman, komissionmaanmittari, ensimmäisiä Antrean kunnalliselämän luojia. kuntakokousten esimiehenä useita vuosia.

11. Yrjö Kuisma, kauppias ja maanviljelijä Oravankydöstä. Vilkas ja toimelias mies, jolta on jäänyt aikaa seutukuntansa kaikkiin valistuspuuhiin, jopa ”oman pitäjänkin” hankkimiseen.

12. Tuomas Mallat, maanviljelijä Hatulasta. Kunnan lainajyvästön hoitaja ja säästöpankin kamreeri. ”Tunnontarkka ja säntillinen” mies.

Antrea-Seuran myyntiartikkelit

Kotiseutumme Antrea	55 euroa
Simonen: Antrea (1951) 1 kpl	35
Enne vanhaa koton -perinnekirja	40
Evakos ja uuves kois, kirja evakkovuosista ja sen jälkeis. ajasta	40
Antrean kirkonkylä – unohtumaton kotiseutumme (2004)	35
A. Henttonen- M. Kekki: Lastuja elämän laineilta (2015)	20
Olkinuoran Jussi karjalaisten kohtalon tiellä	10
Runoja, Juho Kurki	5
Elämä o lustii, kaskukirja, Antti Henttonen-Irma-Riitta Järvinen	10
Muistojen tilkkutäkki, pakinoita, Hellin Tauru	5

Antrean kirkonkylä DVD	35
Laulu Vuokselle, levy ja kasetti	5
Kaipuun Karjala cd-levy	20

Itsenäisyysodot kotiseudullamme, DVD ja kirja	20 euroa
DVD-filmin 2. osa, haastattelut	15 euroa

Antrean viiri	35
viirin kivijalka Antrean graniitista, punainen ja tummanharmaa	25

Antrea-pinssi	5
---------------	---

Antrean uusi kartta (1991, mittakaava 1:50 000) v. 1938 mittaus, talvi- ja jatkosodan rintamalinjat merkitty karttaan	10
Antrean ja Vuoksenrannan kartta	10
Näkymä Vuokselle, maisemakortit	3 e/5 kpl

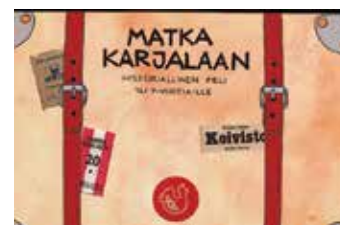
Adressi. Aiheena entisen Antrean kirkon alttaritaulu. Maalannut Alexandra Sältin. 15 euroa

Kortit, aiheet Antrean kirkon sisältä. 1 kpl 1 eur, 5kpl 3 eur

TILAUKSET: Pirjo Tiippana, puh. 0505253891, pirjo.tiippana(at)saunalahti.fi

Kaikkiin tilauksiin hintoihin lisätään postitus- ja pakkauskulut.

Karjalaisen Nuorisoliiton Matka Karjalaan -peli.

Antrea pelissä mukana. 25 euroa. OSTA PERHEELLE JOULULAHJAKSI!!

Veikko tietää

Antrea-Seuran kunniajäsen Veikko Partanen on vuosia ollut uskollinen opastaja Karjalan Liiton Kesäjuhlilla. Siellä Karjalaisella torilla tai sen tuntumassa on joka kerta pitäjäsittelyjä. Kukaapa sen parempi esittelijä olisi kuin Veikko, joka tietää Antreasta paljon, paljon muutakin kuin mitä kirjoista voi oppia. Hän on myös itse paljon tutkinut entistä kotipitäjäänsä. Runsaasta tietomäärästä johtuen hänen ympärillään pyörii aina paljon kyselijöitä.

Israel – Jerusalem – Betlehem

Ennen vanhaan kirkoissa pappi rukoili sunnuntain jumalanpalveluksessa: Siunaa Herra omaisuuskansaasi Israelia! Nykyään tätä esirukousta harvemmin kuulee. Kuitenkin maailman pelastushistoriassa Israelilla on aivan erityinen merkitys. Kristinuskon juuret ovat juutalaisuudessa. Juutalaisia lasketaan olevan maailmassa 15-16 miljoonaa. Jeesus syntyi juutalaisesta naisesta neitsyt Mariasta. Paljolti maailman Vapahtajan tähden Israelia ja juutalaisia joko rakastetaan tai vihataan. Jerusalemissa sijaitsee Golgata, syntiemme sovituspaikka. Siellä myös Pyhä Henki vuodatettiin opetuslasten ylle. Jerusalemin Öljymäeltä Jeesus astui ylös taivaaseen. ja Jerusalemiin hän kerran on kunian kuninkaana palaava. Apostolisessa uskontunnustuksessa tunnustamme, että Jeesus on tuleva kerran tuomitsemaan eläviä ja kuolleita.

Yksi Raamatun Vanhan Testamentin keskeisistä kohdista on Jes. 9:5: ”Sillä lapsi on syntynyt meille, poika on annettu meille. Hän kantaa valtaa harteiltaan, hänen nimensä on Ihmeellinen Neuvontuoja, Väkevä Jumala, Iankaikkinen Isä, Rauhan Ruhtinas.” Tämä profetia on ennustettu noin 700 vuotta ennen Jeesuksen syntymää. Sitä ennen kuningas Salomonin toimesta oli noin vuonna 960 rakennettu Jerusalemin temppelivuorelle Herran temppeli. Se tuhottiin babylonialaisten toimesta profeetta Jeremian aikana.

Tiedämme, että Jeesuksen maanpäällisen elämän jälkeen vuonna 70 jKr. toinen temppeli tuhottiin ja sen jälkeen omaisuuskansa (juutalaiset) ovat olleet hajotettuna ympäri maailmaa 2000 vuoden ajan. Mutta, mikä ihme! Profeetta Jeremialle ilmoitettiin meidän aikamme tapahtumia jo 600 vuotta eKr.: ”Kansat, kuulkaa Herran sana! Tulkoon se tietäväksi merten ääriin saakka! Sanokaa näin:

- Hän, joka hajotti Israelin, kokoo sen jälleen, hän pitää siitä huolta kuin paimen laumastaan. Herra pelastaa Jaakobin jälkeläiset, vapauttaa heidät sortajan kädestä.” Jer. 31:10-11. Ajattele, että Jeremia sai profeetan tehtävän vastoin omaa tahtoaan vain 20-vuotiaana! Tätä juutalaisten palaamista esi-isiensä maahan on runsaasti tapahtunut Israelin itsenäistymisen vuoden 1948 jälkeen. Venäjältäkin heitä on palannut miljoona ihmistä, erityisesti Neuvostoliiton hajottua 1990-luvulla. Neljännenä Israelin matkallani 2004 totesin tämän, kun sain venäjänjuutalaisessa Even Israel -seurakunnassa pitää pienen puheen ja kertoa Suomesta terveisiä. Se seurakunta oli täynnä uskoa ja Hengen elämää.

Profeetta Hesekiel oli papin poika ja itsekin pappi Jerusalemin temppelissä. Hän puhui juutalaisten lopun ajan hengellisestä herätyksestä Hes 36:26-28: ”Minä (Herra) annan teille uuden sydämen ja teidän sisimpäanne uuden hengen. Minä otan teidän rinnastanne kivisydämen pois ja anna tilalle elävän sydämen. Minä annan henkeni teidän sisimpäanne ja ohjaan teidät seuraamaan säädöksiäni, ottamaan varteen minun käskyni ja elämään niiden mukaan. Te saatte asua maassa, jonka minä olen isillenne antanut, te olette minun kansani ja minä olen teidän Jumalanne.”

Monet juutalaiset, erityisesti hattupäiset ortodoksisjuutalaiset, pitävät yhä tänäänkin tiukasti kiinni Moosesin lain 613 käskystä ja kiellosta. Myös perinnäissäännöt (Talmud) ovat tärkeitä. Monien eri uskontojen kannattajia on paljon, mutta itse koen uskon yhteyttä erityisesti 15 000:n Jeesukseen uskovan ns. messiaanisten juutalaisten kanssa.

Minusta Jerusalem on maailman merkityksellisin kaupunki, varsinkin

kovasti kiistanalainen temppelivuori. Myös Moorianvuori-nimeä käytetään. Kolmas temppeli on suunniteltu rakennettavaksi. Se on yksi suuri riitelyn aihe! Jerusalem on kolmen maailmanuskonnon, juutalaisuuden, kristinuskon ja islamilaisuuden pyhä kaupunki. Kaupungissa on lähes 800 000 asukasta. Nimi Jerusalem tarkoittaa ”Rauhan maja” tai ”Rauhan perustus”. Ensimmäisten Israelin matkojeni yhteydessä vierailin myös islaminuskoisten Kalliomoskeijassa ja Al-Aqsa-moskeijassa. Siihen mahtuu 5000 rukoilijaa.

Profeetta Sakarja ennustaa luvussa 12:2-3: ”Minä (Herra) teen Jerusalemissa juovuttavan maljan kaikille ympärillä asuville kansoille. Myös Juuda joutuu ahdinkoon, kun Jerusalemiä piiritetään. Sinä päivänä minä teen Jerusalemissa raskaan kiven kaikkien kansojen tielle. Ne koontuvat Jerusalemiä vastaan, mutta kaikki, joka käyvät siihen kiveen käsiiksi, satuttavat itsensä.”

Jerusalem on Jeesuksen, suuren Kuninkaan, kaupunki. Matt. 5:35. Daauid kirjoitti Psalmessa 122: ”Ole tervehditty, Jerusalem! Olkoon rauha sinulla ja ystäväsi (vanha 1932 käännös: Toivottakaa rauhaa Jerusalemmille, menestykööt ne, jotka sinua rakastavat!)

Päätteeksi profeetta Miikan ennustus Jeesuksesta: ”Sinä Betlehem, sinä Efrata, sinä olet pienin Juudan sukukuntien joukossa! Mutta sinun keskuudestasi nousee Israelille hallitsija. Hänen juurensa ovat muinaisuudessa, ikiaikojen takana.” Miika 5:1. Rakas lukija. Lähdetään ajatuksissamme Betlehemiin! Vapahtaja on syntynyt.

Armorikasta joulua!

Antti Mustonen

VUOKSENRANTA-SEURAN TUOTEMYYNТИ

Tilaa nyt hyvälaatuiset Vuoksenranta-
tuotteet:

Uusin tuotteemme: Vuoksenranta -isännänviiri 65 euroa

Vuoksenranta pikeepaita	25 euroa
Vuoksenranta urheiluseura Säteen t-paita	15 euroa
Vuoksenranta lippis	18 euroa

KIRJAT

Kauraketo: Vuoksenrantalainen kyläyhteisö Somerolla (2006)	15 euroa
Karjala, sua ikävöin. Vuoksenrantalaisten muistojen kirja (1996)	5
Kemppi Erkki, Jäähyväiset ystäville	10
Kemppi Risto, Ukonharjun talon vaiheita (2002)	5
Korkeamäki Oili ja Patrakka Marjukka: Evakos ja uuves kois (2003)	40
Ennen vanhaa koton -perinnekirja (1999)	40
Saloranta Iris, Aika särkyi ja soi (2013)	12
Saloranta Iris, Lapsen Vuoksi (2008)	10
Sokka Arne, Muistikuvia lapsuuden Karjalasta (2007)	10
Virolaiset. Antrea-Vuoksenranta (2005)	10
Vuoksenrannan mennyt maailma (1993)	50
Vuoksenranta – 1981 kirjan näköispainos (2000)	25
Vanhanen Tatu, Muistojen sirpaleita (2011)	40
Korkeamäki Oili, Ravioskorpi – raivaajien kylä	40
Itsenäisyysodot kotiseudullamme, kirja (2009) ja DVD, yhteensä	20

MUUT TUOTTEET

Vuoksenranta 65 vuotta muistoissamme -filmi (2010)	10
Kaipuun Karjala CD (2001)	20
Vuoksenranta – pitäjä Kannaksella DVD (2006)	20
Pinssi, Vuoksenrannan vaakuna	2
Antrea-Vuoksenranta pitäjäkarta	10

15 euroa

5

10

5

40

40

12

10

10

50

25

40

40

20

20

10

20

20

2

10

Tilaukset

sihteeri Tiina Hölttä,
Syrjälahdentie 53,
19430 Pertunmaa
(sähköp.:
tiinaholtta(at)gmail.
com)
puh. 040-5489000.
Hintoihin lisätään
postitse toimitettu-
na posti- ja toimi-
tuskulut.

Vuoksenranta-seura ensimmäistä kertaa mukana Sysmän Kirjakyläpäivillä

Kesäiset Kirjakyläpäivät vietettiin 29. kerran Sysmän Hyvien ihmisten torilla 3.-5.7.2015. Päivien teemana oli lapset ja lastenkirjat. Päivät avasi professori Laura Kolbe ja siellä jaettiin 17. Kirjakyläpalkinto lahtelaiselle Timo Sandbergille.

Vuoksenranta-seuralla on iso kirjojen myyntivara ja hallituksella virisikin ajatus kokeilla, kuinka perinnekirjat kävisivät kaupaksi Kirjakyläpäivillä. Kojumme kiinnosti torilla liikuskelevia ihmisiä ja moni kävi kysymässä lisää tietoja yhdistyksestä ja luovutetusta Karjalasta. Kauppaa enemmän teimme pr-työtä, joka sekin on tärkeää perinnetiedon jakamista. Ensimmäinen kokemus oli sen verran rohkaiseva, että päätimme olla mukana myös kesän 2016 järjestettävillä 30. Kirjakyläpäivillä.